

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Az ecclesia militans.

Budapest, szeptember 9.

A kultuszminisztérium volt államtitkárja, Zsilinszky Mihály szokatlanul éles hangon kelt ki ma egy lutheránus gyűlésen a felekezetek békéjét zavaró harczoló klerikalizmus ellen. A papigyeleket hangfogóval leszordinozott diszkrét harmóniáját váratlan, lármás trombitahang módjára zavarta meg ez a riadó. Arról panaszkodik Zsilinszky, hogy kulturharcz van Magyarországon, mert a Rómából dirigált klerikalizmus az egyházat bevitte a politikába s a politikát az egyházba s ezzel valóságos vallásháboru küszöbéig jutatta el a magyar közéletet.

Vitatkozni lehet fölötté, hogy ehez az állításhoz Zsilinszky jól választotta-e meg a módot és az alkalmat? A mi véleményünk az, hogy nem jól választotta meg. Ugyanakkor, amidőn azt panasztolta Zsilinszky, hogy egy másik felekezet agresszív elemei megzavarják az egyházi békét, kár volt a maga hitsorsosai közt hasonló agresszivitással szitni az izgalmat. A kifejezések is élesebbek és metszőbbek voltak, semhogy azok a téma kényes voltával összefértek volna. Az sem mentés erre, hogy a megtámadott felet megilleti a védekezés joga. Mert ha koncedáljuk is azt, amire Zsilinszky súlyt helyezett, hogy nem a hazai protestánizmus provokálta a fenyegető kul-

turháborút, nem látjuk át, hogy az ilyen mérges szónoklatok mivel javítanak a helyzeten? Általában azt tapasztaljuk, hogy a protestáns egyházakban tulságosan sokat beszélnek a klerikalizmusról (könnyű módja a dörgő tapsok kiirodására) de miután szónokoltak és tapsoltak, elfelejtik azt, hogy agitáció ellen agitációt, egyháztársadalmi munka ellen egyháztársadalmi munkát, támadó intézmények ellen védő intézményeket kell állítaniok.

Ezek után azonban el kell ismerünk azt is, hogy ugy nagyjában mi is látjuk, a Zsilinszky Mihály igazát. Látjuk azt, hogy a magyarországi klerikalizmus agilisabb és nagyobb harci kedvű, mint valaha. Itt, hogy könnyebben megértjük egymást, ne méltóztassanak számításra kívül hagyni, hogy más a vallás és más a klerikalizmus. A vallás mindenkinek lelkiismereti dolga; privát ügy, melyben kiki a maga izlése, neveltetése, belső meggyőződése szerint formál véleményt a nagy ismeretlenről, a világegyetemet betöltő titkokról. A klerikalizmus ellenben hatalmi törekvés, politikai propaganda, aminek csak csinált összefüggése van a hitbeli meggyőződéssel, mert azt célozza, hogy a papoknak, egy egyház speciális érdekeinek a közérdek rovására való és a természetes arányt meghaladó befolyását biztosítsa.

Látjuk azt is, hogy — amint Zsilinszky mondja, — az érdekelték, a

klerikalizmus propaganda hivatásos üzöi, valóban beleviszik az egyházat a politikába, mert felekezeti jelszók alatt szervezik a politikai pártokat, egyházi egyesüléseket, keresztény népszövetségeket csinálnak azzal a czéllal, hogy ezek a testületek politikai góczpontok, nagy ultramontán agitáció melegágyai legyenek. S azt is látjuk, hogy az egyházat belevitték a politikába, a kultusz kormányzat irányításában mutatkozik leginkább ez a tendencia, de emellett áthatja, reakciós szálakkal színezi tele a közélet egész folyását. Sok aprólékosság tevődik itt össze; sok sok kisebb-nagyobb Barkóczy-ügy. Bizonyos foku elbátortalanodás azok részéről, akik ebben az országban a liberális életfelfogást képviselik. És nagyfoku vakmerőség és vérmes pretenziókkal való föllépés a másik oldalról. Alig van törvény, alig van társadalmi akció, amelyikben, ha másképp nem, gondos vegyelemzés után ne válnék észlelhetővé némi retrográd irányzat. A kapcsolatot gyakran nehéz kimutatni a föléledt klerikalizmus harci kedv és a közélet irányzata közt. De a kapcsolat azért mégis megvan, hiszen véletlenségek nincsenek a világon. Ha más magyarázat nincs, elég azt kutatni, hogy kik és milyen emberek azok, akik valamilyen köztevékenységükben konzervatív bajlamot vagy felekezeti türelmetlenséget árulnak el? A fonal rendszerint vagy a szentimrésekhez vagy egy jezsuita gyón-

Louise anyó meséje.

Írta: Kosztolányi Dezső.

(Utánnovomás tilos.)

Csak a szememet kell lehunynom és újra Párisban vagyok. Ne is csodálkozzatok fiúk, hogy arcom kissé elsápad s mozdulatlanul húzódok meg itt a pamlogon. A Quartier latin-ben kóborlok most és megkeresem azt a feketére kopott, kőczirádás házat, ahol négy év előtt laktam, a szűk vakudvart, a zöld, rozsdás vasrácsat, ezer és ezer régi ismerősömet. Felmegyek a sötét csigalépcsőn és mikor az ötödik emeletre érek, becsengetek régi lakásomba. Megismerem a levendila-illatu előszobát, a régi ágyat, a régi falórát s az öreg, francia almáriumokat. És újra előttem áll Louise anyó, a fehér francia asszony, talpig hófehérben, fehér arcczal és fehér hajjal. Görnyedt és tipegő, mint egy finom rokokó-figura, még mindig úgy mosolyog, mint akkor, mikor nála laktam, kedvesen, szomorúan és elmésen, csak mintha haját porozta volna be még jobban az idő szállingó, finom hajporával. Ujra hallom a hangját s úgy érzem, négy évvel fiatalabb vagyok.

Ti nem tudjátok, ki volt nekem Louise anyó. Ez a tiszta, mosolygó francia asszony ezüst hajával, régi ókulájával ma is úgy áll előttem, mint az agg Mesemondás. Ha tizet üt a másik szobában a vén zenélőóra, kopog az ajtómon és bejő hozzám. Megveti ágyamat, babrál a finom ágygöndörök és porcellánok közt, vizet hoz az

üvegbe s azután félénken beszélni kezd. Künn esik a hó. A pohos cserépkályhában arany szikrazápor hull a szenesedő fahasárból. Louise anyó lassanként belemelegszik a csevegésbe és már le is ül a székre. Szeret beszélni s én szeretem hallgatni elmés, okos, tiszta beszédét. Ezer év bölcsességét, leszárt elmességét fújja szét parfümként a szobámban.

— Hogyan, monsieur, ön még nem hallotta ezt a mesét? Nem ismeri Vic Henri történetét, miről a vén francia krónikák is oly sokat beszélnek?

Louise anyó mesélni kezd. A mese hosszú, kedves és szomorú. Ha vége van, ujba kezdünk, mert Louise anyó sohasem fogy ki a szóból és sohasem fárad el. Az anyjától, nagyanyjától hallotta ezeket a regéket, még kisleány korában s siet nekem átadni, hogy elvigyem magammal messze hazamba és elmeséljem ott egyszer valakinek, mert a mesének forognia kell a csodálkozó emberek kezén, mint az aranypénznek. Minél jobban koptatják, annál fényesebb lesz. Az apró ezüstkanalokon kék rum-lángok játszanak s barna olvadtt cukorka sutorogva csorran a teába. Fehér künn az éjszaka, fehér a szobám és fehér a lelkem is. A mesék fehér asszonya pedig egyre regél, bár az óramutató már az egyes felé siet.

Ma újra ez a mese zsong a fülemben.

Már csak homályosan emlékezem rá, de azért elmesélem nektek is fiúk, halkán és szagatatlan, hogy ne tudjátok, hol ér véget a valóság s hol kezdődik az álom.

Az agg toronyórásról szól a mese, V. Hen-

rik kegyeltjéről. Ez a Vic Henrik híres és okos ember volt és a régi krónikák azt jegyezték fel róla, hogy ő szerkesztette meg az első toronyórát. A francia király érdeme szerint meg is becsülte a derék órát s évi fizetést és szabad lakást adatott neki, hogy teljesen művészetének élhessen. Henri azonban szépen megköszönte a fényes lakást és oda vonult fel a zengő torony-szobába, titokzatos szerkezetű, ketyegő és csillogó órái közé.

A középkori Páris sokat beszélt az agg emberről. Valahányszor feltekintettek a világos toronyablakra, mindig valami titkos kíváncsiság futott át rajtuk, vajjon mit művelhet éjjelnappal az az agg világgyűlölő, aki közülök odamenekült a kék égbe, az isten szomszédságába.

Henri azonban nem érezte magát egyedül. Szobájában hangosan és boldogan lármáztak az órák, akár csak élőlények lettek volna. Mind-egyiknek más volt a ketyegése, más a képe, a fogása. Az apró órácskák halkán és félénken szunyadtak, mint a csecsemők, a nagyok komoran és méltóságosan hirdették a tűnő időt. Henri szeretettel hajolt följük, éles nagyító-üveggel nézett finom szerkezetükbe s finom tábla-olajjal kente be fogas kerekeiket, csillogó lemezüket. Féltette mind, mintha fiai lettek volna. Mikor reggel felhuzta őket, aggodva vizsgálta meg, nem hibbant-e meg valamelyik rugó, vagy kerék. Napközben azután állandóan surolta, fényesítette, ráspolyozta, tisztította és igazgatta a beteg órákat, amelyekkel egészen egygyólvadt s tán még a szive verése is hozzájuk hangolódott. Munkájában sokszor megállott éjszaka. Csak a szive vert. Csak az órák ketyeg-

tató páterhez, vagy egy keresztény szövetségi fiókhöz vezet. A klerikalizmus előnyomulása éppen abban kulminál, hogy a társadalom minden osztályához, a közélet csaknem mindegyik szereplőjéhez tudott ilyen összekötő szálakat csinálni s már elég embernyaggal rendelkezik ahhoz, hogy az állami és társadalmi élet minden ágazatában kiépítse a maga rendszerét.

Ebben igaza van Zsilinszkynek. Az ország liberális gondolkodása, a fejlődés szabadságáért aggódó minden lakója érzi, hogy mennyire igaza van.

Félünk tőle, hogy keserves példák árán leszünk kénytelenek megtanulni, hogy az egyházi élet és a napi politika ilyen összekavarása hová vezet. Az odium és a felelőség akkor azoké lesz, akik elfelejtik, hogy az eklézsia célja nem a harc, hanem a béke. Béke önmagunkkal, béke az Istennel és béke embertársainkkal.

Budapest, szeptember 9.

Tanácskozások a királynál. A királyi palotában élénk, sürgő-forgó élet uralkodik azóta, hogy a király Budapesten időzik. A miniszterek egymás kezébe adják az audiencia-szoba kilincsét s valószínű, hogy ezek a kihallgatások döntő fontosságúak lesznek a monarchia politikai jövődjére. A kihallgatások során gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter is megjelent a várpalotában, akit a király ma délelőtt tizenegy órakor félórai kihallgatáson fogadott. Hötzendorfi Conrad Ferencz tábornagy, a vezérkar főnöke, tegnap este Budapestre érkezett. Ma délelőtt tíz órakor a király Conrad tábornagyot kihallgatáson fogadta, a kihallgatás egy teljes óra hosszat tartott. Báró Burián István közös pénzügyminiszter ma délután Budapestre érkezett és délután három órakor a király előtt kihallgatáson jelent meg. Báró Beck osztrák miniszterelnök ma Budapestre érkezett és délelőtt fél tizenkét órakor a királyi várpalotában ő felségénél kihallgatáson jelent meg, hogy az uralkodónak jelentést tegyen. Holnap, csütörtökön, mint már jelentettük, közös miniszteri tanácskozás lesz. Ez az értekezlet valószínűleg az augusztus 19-én Bécsben tartott miniszteri tanácskozások folytatását képezi. Akkor

tek. Neki ilyenkor úgy tetszett, hogy szive dobogása a ketyegő órák hangversenyében csak egy hang.

Fönn a nagy toronyóra, Henri remek és pompás műve, pontosan és szorgalmasan mutatta az időt. Két kötél lengett suly hajtotta. Soha egy percet sem késett s így egész Páris nyugodtan igazodott az öreg toronyóra után. Mikor éjjel érczesen zengő szóval kiabálta szét az időt, a köruton hazaballagók, a betegek és a virrasztók hálásan gondoltak Henrire és áldották a nevét.

Sokan szerették volna meglátogatni az agg mestert, de ő minden látogatót visszautasított. Még a király emberei előtt sem nyílt ki ajtaja. A plébánossal is csak ritkán váltott pár szót, ha éppen nem kerülhette el. Hajnaltól lopózkodott le pár pillanatra a városba, karján egy öreg kosárral, hogy bevásároljon zöldséget, kalarábt, vaját és megymást, ami kis háztartásához szükséges volt. A kíváncsiak ilyenkor valóságos sorfalat állottak Henri előtt. Az öreg hosszú lépésekkel, imbolygó járással ment el előttük, zöld sapkáját mélyen szemébe húzva, míg a báméskodók izgatottan beszélgettek.

— Láttad, milyen fényes a homloka?

— A szemét nézd. Olyan kék, mint az ég. Azt mondják azért ilyen, mert közel lakik az éghez...

— Azt mondják szent...

Henri azonban gyorsan eltűnt előlük s pár perc múlva újra fenn volt a toronyban. Nem is tudunk meg semmit sem róla. Egyedül, magányosan élt, az órák altatták el s az órák keltették fel.

Tíz év múlt el.

közölték, hogy a külügyminiszter beható jelentést tett a két miniszterelnöknek a külügyi helyzetről és nem maradt titokban, hogy a közös minisztereknek és a két miniszterelnöknek fontolóra kellett venni azt a kérdést, hogy a megszállott tartományokban fenttarthatják-e, vagy pedig nem a közigazgatás jelenlegi formáját. Ezenfelül szó van még mindig arról a kérdéstről is, hogy Magyarországgal a katonai kiegyezést még a választói reform előtt keresztülvigyék-e, mert a magyar pártok a két problémát egy bizonyos összefüggésbe hozták egymással. A budapesti konferenciák lefolyása kétségtelenül az egész politikai helyzetre vonatkozólag jelentőségeltjes lesz.

Dr. Baernreither, volt osztrák kereskedelmiügyi miniszter, az urakháza tagja, ma délután ideérkezett és az Angol királynő-szállóban vett lakást.

Miniszterelnökök tanácskozása. Báró Beck Vladimir osztrák miniszterelnök ma délután öt órakor a miniszterelnöki palotában felkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt. A két miniszterelnök tanácskozása közel két óra hosszan át tartott. Báró Beck Vladimir osztrák miniszterelnök este 7 órakor hagyta el a miniszterelnöki palotát.

A horvát bán Budapesten. Báró Rauch Pál ma reggel martianiczi birtokáról Budapestre érkezett és az Angol királynő szállóban szállt meg. A bán kihallgatást kért a miniszterelnöktől, amelyet a miniszterelnök csütörtökre tűzött ki. A bán azonban tegnap táviratot kapott a miniszterelnöktől azzal a kérelemmel, hogy ma jöjjön a kívánt tanácskozás céljából Budapestre, mert a miniszterelnök holnap báró Aehrenthal külügyminiszterrel tanácskozik és előbb a bánal szándékozik tanácskozást folytatni. A bán és a miniszterelnök ma délután jönnek össze. Ezzel az alkalommal dönteni fognak a horvát országgyűlés egybehívásának kérdéséről is. Pénteken, e hónap 11-én délelőtt 10 órakor a kihallgatások előtt a bán ő felsége kezébe le fogja tenni a titkos tanácsosi esküt és azután külön kihallgatáson jelenik meg a felségénél. A bán azután visszatér martianiczi birtokára. E hónap vége felé a bán megszakítja nyári szabadságát és visszatér Zágrábba.

Barkóczy marad. A napokban megírtuk, hogy báró Barkóczy Sándor miniszteri tanácsost a vallás- és közoktatásügyi minisztérium középiskolai osztályának éléről elhelyezik. Most ezt a hírt illetékes helyen megcáfolják. A czáfolatot minden-

esetre sajnálkozással vehetjük tudomásul, mert a felekezeti béke és liberálizmus minden barátja csak örülhetett volna azon, hogyha a „tételes torzvalás"-ok nagy ellenségét, a felekezeti vakbuzgóságban excelláló miniszteri tanácsost eltávolították volna mai exponált állásából. Azok azonban, akik az ország közoktatásügyi politikáját legfelsőbb helyről vezetik, úgy látszik meg vannak elégedve Barkóczy működésével.

Kossuth Lajos Tivadar a függetlenségi pártkörben. Kossuth Lajos Tivadar ma este 7 órakor dr. Palla Sándor titkár kíséretében látogatást tett az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt Erzsébet-körúti körhelyiségében. Kossuth Lajos Tivadart a párt jelenlévő tagjai meleg szeretettel üdvözölték. Kossuth Lajos Tivadar a pártkör társalgó termében hosszabb ideig elbeszélgetett a jelenvolttakkal.

Bosznia alkotmánya. A Srbska Rijcs mai száma egész terjedelmében közli azt a memorandumot, amelyet a szerb mohamedán koalíció tegnapelőtt átnyújtott báró Buriánnak s amelyben modern, teljes alkotmányt sürget, de nem kíván tartománygyűlést, azonban feltétlenül szükségesnek tartja az okkupált tartományok közjogi hovatartozandóságának rendezését. Az idézett lap szerint báró Burián azt felelte, hogy a memorandumot tüzetesen tanulmányozni fogja s azután fog határozni, miután e kérdésben más faktoroknak is szavuk van. A Neue Freie Presse értesülése szerint báró Burián határozottan hangsúlyozta, hogy ezt az iniciatívát csak két párt-csoport lépésének tekinti s a legrövidebb idő alatt megteszi az intézkedéseket a kerületi képviselői gyűlések egybehívására. A Grazer Tagespost szerzője tudósítja táviratozza, hogy a törökországi események az okkupált tartományokban és nevezetesen a hercegovinai Krisecében már is nyugtalanságot idéztek elő. A risanói, szebenikói és kattarói helyőrségeket megerősítették, katonaság őrzi az országutakat, a harmadik évbél legénységet a manőver után nem szabadságolták s a tiszték, akik már engedélyt kaptak szabadságra, helyőrségeikben maradtak. Kattaró előtt egy osztrák-magyar hajóraj áll. Nagy biztonsággal híresztelik, hogy a 15. hadtest keretében a két legifjabb tartalékos állományt behívták.

A szerb összeesküvés. A szerb összeesküvés ügyében indított vizsgálat a már követett energiával és szigorral folyik tovább. Az idevágó jelentések a nyomozás feltétlen sikeréről számolnak be. Szombaton este dr. Accurti zágrábi főügyész és dr.

— Látod, — magyarázta neki az öreg, ez az óra olyan, mint egy kis aranymadárka. Szorítsd csak a füledhez. Hallod, hogy dobog aranyos kis szivecskéje?

A leány kipirultan, tágult szemekkel figyelt. Mindent felkutatott. Fehér, apró ujjacskáival kikotorta a fiókból az eltört lemezeket, számlapokat, óramintákat s a zsebébe gyűrte. Künn gyönyörű tavaszi reggel volt. A forró kék égből, koválygó akáczillatban, szerelmes fecskék csicseregtek. Henri reszketve nézett le a szédültes kékségbe, az ébredő házak, zsendülő erdők messzeségébe s először vette észre a tavaszt.

— Viola, — mondotta halkán, ne menj még... Hallgasd az órák zenéjét... Maradj itt velem...

Viola ezután naponta meglátogatta Henri-t. Az öreg azonban egyre roskatagabb és szomorubb lett. Kedvetlenül dudolt esténként a toronyablakban. Egyszer, hogy egy üvegen véletlenül meglátta ránczos arcát és elvadult sórényyszerű szakállát, megijedt magától. Utálatos és csúf volt s rémülten gondolta el, hogy Viola finom kezei ezt a bozontos száraz arcot simogatják majd. Ujra magába szállt. A templomba akart rohanni, a fekete szűz Mária oltára elé térdepelni, sirni, átkozódni és gyönni s szőr-csuhát öltve hamut hinteni vén, bűnös fejére. A vasárnap délelőtti fátyolos orgonaszó panaszosan bugott fel hozzá. Elővette a szentírást s olvasott azokról a fiatal, ruganyos testű, fehér boszorkákról, akik kaczagva csábítják a férfiakat a pokolba. Henri sirt. És azon a napon láába kopogtak nála, ajtaja zárva maradt.

Szegény órás, az ő pompás, csodálatos mesterművei pedig szomorúan tiktakoltak kö-

A toronyórák szemei még mindig azzal az aczélos kékséggel fényltek, mint azelőtt. Szakála azonban megnőtt s torzonborz felhérség rámázta be okos, nyugodt, nagy fejét.

Egy májusi reggel Henri szokása szerint lecsoszogott a korhadt falépcsőkön, hogy bevásároljon. A párás gyöpon szemtelen verebek cikáztak s bódító melegség szállt a fejébe. Lihelve botorkált a parókia kertjében. Először érezte az öregséget, amint lassan háta megett kullog s nehéz lánczczal köti kezeit a lábához. Egyszerre a fehér orgonabokrok mögül valami tavaszi csicsergést hallott, valami boldog, különös hahotát.

Egy fiatal leány ugrott eléje kibontott hajjal, szakadt kötényvel, betyárosan és boldogan. A sekrestyés lánya volt.

— Jó reggelt atyus!

Henri korholva csóválta fejét.

— Viola, — mondotta és ránézett a leányra. Hamarjában nem tudta eltalálni nevét, de úgy érezte, hogy ez a virág-név igen illik hozzá.

A leány megigazította haját, kaczagva odaferdült az agg emberhez és elkérte kosarát.

— Majd én segítek.

Henri megdöbbenve állott előtte.

— Te kis boszorkány... te cigányprinczesszin... Nem tudod, hogy illetlen ok nélkül nevetgélni?

Viola dalolva szaladt fel a falépcsőn. Csakugyan olyan volt, miét egy cigány hercegleány. Ideges, tizenhat éves teste karsuan hullámzott, fekete szemében kóbor vágyak szikráztak. Szoknyái tavaszi vihart kavartak a toronyszoba csendjében. Toporzékolva szaladtak egyik asztaltól a másikhoz.

Kossutics vizsgálóbíró vonatra állt és leutazott a vidékre. Vasárnap délelőtt óta szakadatlanul nyomoznak a vrginmosti kerületben. Legelsőben is Oics városka polgármesterénél, Joanovics Györgynél tartottak házkutatást. Feltörték a szekrényeket, amelyekből garmadával kerültek elő gyanus tartalmu levelek. Az egyik levél a nagyszerb-párt különböző ügyeiről szól és a végén Pribicevics Szvetozár képviselő névalírása olvasható rajta. Kirin községben egy Szuics nevű polgár lakásán Accurti ügyész és Kossutics vizsgálóbíró egy Amerikában feladott utitáskára akadt, amely szintén olyan tartalmu levelekkel volt tele, amely gyanuokat támaszthat. Sipam községben a szerb egyház pénztárát akarta átvizsgálni a hatóság, mert az ügyészség arról értesült, hogy az egyházi pénzeket a nagyszerb propaganda céljaira használják fel. Milics Miklós lelkész már hetek óta távol van a helységéből. Karlóczán tartózkodik. Az ügyész és a vizsgálóbíró felnyitatta a lakását, ahol igen sok elszárgult, ódon iratokon, köztük néhány Napoleon korából való okmányon kívül egyébre nem leltek. A lelkészt szenvedélyes régiséggyűjtőnek emlegetik. A vizsgálatot folytatják az ottani szerb egyház ellen. Vrginmostban Moncsicsovics tanító szegényes hajlékában tartottak házkutatást. Az íróasztala fiókjában nagymennyiségű levélre bukkantak, amelyek arra vallanak, hogy a tanító állandóan érintkezik a nagyszerb forradalmi szövetséggel. Mindazokat, akiknél házkutatásokat tartottak, kihallgatás végett ma délutánra beidézték a kerületi törvényszékre. A vizsgálat szünet nélkül folyik és mihamarább letartóztatások lesznek.

Az ellenkoalíció. Egy esti lapban az a hír jelent meg, hogy a nemzetiségi és szociáldemokrata-pártok koalíciója mögött Kristóffy József, a Fejérváry-kormány volt belügyminisztere áll. A hírforrás szerint az ellenkoalíció szervezése érdekében érintkezésbe lépett a nemzetiségi képviselőkkel. A nemzetiségi hajlandóknak mutatkoztak egy ellenkoalícióban való részvételre, de már a tárgyalások megkezdésének is feltételül kötötték ki azt, hogy Kristóffy gondoskodni tartozik arról, hogy a magyar parasztság is megbarátkozik az ellenkoalíció gondolatával. A nemzetiségi képviselőkkel folytatott megbeszéléseknek az lett az eredményük, hogy hozzáfogtak a parasztságnak szociális alapon való szervezéséhez. Erre a célra két szervezetet használtak föl: a Békéscsabán székelő parasztpártot és az országos földmivelő-pártot, melynek Balmazújvárosban van a központja. Az előbbieket Achim L. András, a volt parasztképviselő, a másiknak Boros (Brindus) Mihály, az ismert agitátor a vezére. A két parasztszervezet hozzáfogott a rendszeres munkához. Achimék Arad, Békés, Csanád és Bács-Bodrog vármegyék, továbbá Biharmegye déli részének szervezésére vállalkoztak, míg Borosék a Hajdu, Heves, Szatmár, Szilág, Szabolcs és Zemplén vármegyékben és Biharmegye északi részében való agitálást vállalták magukra. Ez évi márczius hónap közepe táján azután Hodzsa Milán, Viád Aurél, Maniu Gyula és egy bécsi megbízott új tárgyalásokat kezd-

rülte. Egyik-másik még ketyegett egy darabig, azután megállt. Mióta ott járt a fehértestű leány, idegesen, kapkodva siettek, esztelen versenytáncra keltek egymással. A falóra zürzavarosan kalimpálva, rendetlenül verte el az órákat. Bomlottan, zörögve jártak a felhuzott acélrugók s egyre csendesebb lett a szoba. Henri ágyának esett. Nem volt senkise, aki felhuzta az órákat. Éjjel, mikor lázas álmaiból felriadt, olykor még próbált figyelni, hányat vernek, de mindegyik mást és mást mondott, mintha ők is lázban beszéltek volna. Az öreg toronyóra sebbel-lobbal rohant előre s kora hajnalban delet mutatott.

A járókelők csodálkozva álltak meg a boulevard-on a toronyóra előtt. Nem tudták mi történt.

Halkan, pihegve, egymásután álltak meg az órák.

Egy reggel aztán megállt a toronyóra is.

Akkoriban én halvány, álmodozó, egyedül élő fiatal gyerek voltam. Sokáig gondolkoztam ezen a mesén ott a lámpás árnyékában és fantáziám lázasan szövögette tovább a mese aranyzálaát. Vic Henri regényes, halálos szerelmét. Hallottam halkuló szívdobbanását és éreztem, mint lassúdik vele együtt az óra járása is, melyben egész élete, összes kedve és alkotó ereje szunnyadozott. A vére melegsége hajtotta. Mikor a test kihűlt, a szerkezet egyet perzegett még s mindennek vége lett.

Magam előtt láttam a toronyszobát, ahol egy pillanatban halnak meg mind a ketten.

Az óra is és az ember is

tek. Egy teljes napon át tartott tanácskozás után elhatározták, hogy megteremtik a kontrakoalíciót. A tanácskozás folyamán a részletkérdéseket is megvitatták és a következő részletekben állapodtak meg: Az ellenkoalíciót azon a napon proklamálják, amelyiken Andrassy a választói jog reformját a törvényhozásnak beterjeszti. Az ellenkoalícióba bevonandók lennének: a tótok, a románok, a szerbek, a nemzetközi szociáldemokraták, az országos polgári radikális párt, a nyugatmagyarországi radikális párt (Pozsony, Sopron), a békéscsabai parasztpárt, a balmazújvárosi földmivelő-párt, a demokraták és a balpárt egy része.

A berlini interparlamentáris konferencia. A berlini interparlamentáris konferencia rendkívül látogatottnak és nagyarányúnak ígérkezik. Értesülésünk szerint közel ezer törvényhozó gyűl egybe Berlinbe, akiket a legfényesebb fogadtatás vár a német birodalmi fő- és székvárosban.

A tanácskozás napirendje a következő lesz:

1. A szövetség csoportjai által tanulmány tárgyává teendő azon kérdések tárgyalása, melyek a hágai kongresszus elé volnának terjesztendők. Előadó Bajer Frigyes. 2. A II. hágai kongresszus által a kötelező választott bíróságok kérdésében hozott határozat tárgyalása. Az ugyanezen kongresszus által javaslatba hozott állandó nemzetközi bíróság intézménye kérdésének tanulmányozása. Ujabb javaslatok a választott bíróságok tárgyában. Kötelező közvetítő eljárás. (Mediatio.) Előadók: A. Beernaert és dr. Gobat. 3. A magántulajdonnak a tengeren való sérthetlenségét biztosító intézkedés. 4. Nemzetközi zsákmánybíróság létesítése. 5. Az alapszabályok revíziója. 6. Az interparlamentáris választmány tagjainak megválasztása. 7. Az interparlamentáris központi iroda jelentése. 8. Az olasz csoportok javaslata, hogy a konferencia 1911. év tavaszán Rómába hívassék össze. A konferencia alkalmából különféle fogadtatások és kirándulások lesznek. Gróf Apponyi Albert, a magyar interparlamentáris csoport elnöke és Desseffy Arisztid, a csoport titkára már szeptember 14-én mennek ki számos résztvevővel Berlinbe. A megnyitót ülés a Reichstag palotájában szeptember 17-én lesz. A jelentkezések végleg lezárattak.

A török események.

— A Szandanszky-párt követeléseit. —

Budapest, szeptember 9.

Az első örömláz után most már ismét ellentétek keletkeztek az új-török-bizottság és a macedóniai bolgár komiték között. A bandavezérek ugyanis attól félnek, hogy a bolgár elem annyira gyengén képviselt lesz a leendő török parlamentben, hogy a macedón érdekekért nem tud majd kellő nyomattékkal sikra szállni. Ennek meggátolására a bolgár komiték mindenféle követelésekkel lépnek fel az új-török-bizottság előtt, melyeknek célja, hogy a választásokba mentől nagyobb erővel mehessenek bele. Követeléseiknek azzal adnak nyomatékokat, hogy újabb bandaharcokkal fenyegetőznek, mert fegyvereiket még nem szolgáltatták ki az új-török-bizottságnak.

Konstantinápolyból ma a következő híreket kaptuk:

Haki bég közoktatásiügyi minisztert elbocsátott hivatalnokok tegnap az utcán bántalmazták s a miniszter erre azonnal beadta lemondását, amelyet azonban a szultán nem fogadott el. Mukdar basa is visszavonta lemondását s legközelebb mint biztos visszavonta Egyiptomba.

Mutral basa, a leggazdagabb törökök egyike, aki a forradalmi mozgalmat sok pénzzel támogatta, a newyorki új-törökök gyűlésén figyelmet keltő beszédet mondott. Azt mondta a többi közt, hogy Abdul Hamid szultán legfőjebb még egy hónapig fog uralkodni s ha önként nem mond le a trónról, akkor erőszakkal fogják eltávolítani s helyébe az általa most már elismert trónörökös, Resad efendi fog a trónra lépni.

A Szandanszky-párt Szalonikiben megjelenő hivatalos lapjában a következő „Nyilatkozat” jelent meg:

A macedon-drinápolyi forradalmi bizottság, a szultánnak határtalan és domináló abszolutisztikus uralkodása folytán, mely minden szabad cselekedetet és szabad társadalmi egyesülést lehetetlenné tett, kénytelen volt eddig ezéjjárt fegyverrel kezében, illegális uton harcolni. Miután jelenleg az alkotmányos életnek legelső és legelemibb feltételei a biro-

dalomban ismét érvényre jutottak, a forradalmi bizottság működése is ennek megfelelőleg más alakban történik, természetesen fegyver nélkül. Nehogy azonban e tekintetben kétség merüljön fel, a bizottság kijelenti, hogy fegyveres hatalma ezáltal nem gyengült s hogy a fegyvereket eddig még nem szolgáltatotta ki, sőt minden pillanatban kész a harcot újból felvenni s azt az illegális uton folytatni. Tekintettel azonban arra, hogy maga a bizottság véget akar vetni e véres küzdelemnek, kijelenti, hogy igenis hajlandó harci organizációját egy békés s legális politikai szervezetté átváltoztatni. Evégből a forradalmi bizottság azonban arra nézve, hogy a politikai pártalakulásoknak, a politikai és polgári jogok gyakorlásának a jövőben szabad folyása leendő az megakadályoztatni nem fog, kellő legális garanciát követel. Ez a garancia pedig a következő követelmények teljesítéséből állana:

1. A direkt, egyenlő és titkos szavazás utján megválasztott törvényhozókból álló parlament megnyitása. E tekintetben a választási törvény a következőképpen módosítandó: Minden 50.000 lakosra, nemre és korra való tekintet nélkül egy-egy képviselő esik. Minden 21 éves ottomán polgár — minden további megszorítás nélkül — választó legyen. Minden ottomán polgár, ki 25. évét betöltötte — minden további megszorítás nélkül — megválasztható. Az első parlamenti ülészakra a török nyelv ne legyen kötelező. A választásokat egy külön erre a célra megválasztott bizottság vezesse s őrizze ellen.

2. A parlamentnek első dolga a politikai amnesztia szentesítése s az 1876-iki alkotmánynak liberálisabb alapon való átdolgozása legyen.

3. A kormánynak lokális szervezete, mely szintén felelős legyen, szintén választás utján állíttassék össze.

4. A reakció beálltának eshetőségére való tekintettel a nép felfegyverezendő.

A „Serveti Funun” című török lap egy hadzsaszi levelet közöl, amelyből kitűnik, hogy Amig Ratib letartóztatott válinál Ferid pasa volt nagyvezér levelet találtak, amelyből kitűnik, hogy Ferid és Amig Ratib megakadályozni akarták a Mekka-vasut elkészítését. Szenzációkat hajhászó török lapok ezt Ferid elleni támadások céljair használják fel, habár ez tagadja az illető levél létezését. A Ferid elleni támadásokat általánosan elítélik, mert igen sokan őt tartják a jövő emberének.

KÜLFÖLD.

A marokkói harcok. A marokkóiaknak az e hónap 7-iki harcban több mint 1500 halottjuk és sebesültjük volt. Pichon külügyminiszter és a spanyol nagykövet véglegesen megállapították a francia-spanyol jegyzék szövegét, amelyet ma vagy holnap juttatnak el a hatalmakhoz.

Abdul Aziz követe tegnap tárgyalt először a tangeri basával, aki Tangerben Muley Hafid kormányát képviseli. A basa átvette a követőtől Abdul Aziz lemondására vonatkozó előterjesztéseit és kijelentette, hogy azokat hivatalos uton fel fogja terjeszteni urához, Muley Hafid szultánhoz Fezbe. Ugy látszik, hogy Muley Hafid szultán nagylelkűnek akar mutatkozni legyőzött testvérével szemben. Tetszésére fogja bízni, hogy Marokkóban hol választja meg székhelyét és régebbi méltóságához mért apanaszt szándékozik neki adni.

A süddeutsche Reichskorrespondenz a következőket jelenti: Muley Hafid már régebben készségét fejezte ki, hogy magára nézve kötelezőnek ismeri el az algezirási egyezményt és hajlandó ezt a fogadalmat megismételni. Önmagától elesik tehát az az esetleges kifogás, hogy Muley Hafidot nem lehet szultánná elismerni, míg az algezirási egyezmény megállapodásai nincsenek biztosítva, sőt ellenkezőleg a nemzetközi jog szerint úgy áll a helyzet, hogy nem azért lehet és kell szultánná elismerni Muley Hafidot, mert magára nézve kötelezőnek tartja az algezirási egyezményt, hanem megfordítva: miután a hatalmak elismerik őt törvényes szultánnak, már e tényről fogva nem vonhatja ki magát az algezirási egyezmény alól. Amig a hatalmak Muley Hafidot el nem ismerik, addig nincs joguk követelni tőle, hogy tartsa tiszteletben az algezirási egyezményt. Eppen ezért sietni kell az elismeréssel, ami nem valami herkulesi munka, nem valami egetdöntő probléma, föltéve, hogy egy hatalom sem akar

Marokkóban az algezirászi egyezményben lefektetett politikától eltérő politikát követni és viszont az új szultánnal szemben amúgy sem lehet olyan feltételt szabni, amelynek teljesítése nem fér össze az algezirászi aktaival. A német birodalom az algezirászi signatarius hatalmak között nem kíván a maga számára semmiféle kiváltságot, sőt míg a többi hatalmak különböző okokból többé-kevésbé nagy érdeklődéssel néznek a marokkói fejlemények elébe, Németország csak meglévő jogait és érdekeit kívánja biztosítani Marokkóban Franciaországgal és Spanyolországgal párhuzamosan s csak akkor lépne föl önállóan, ha e jogai és érdekei veszedelemben fognának.

Berlinből jelentik, hogy gróf Holstein Norderneyba utazott Bülów herceg birodalmi kancellárhoz, hogy megbeszélje vele a marokkói kérdést. Közvetlen, hogy Holstein mindig erősebb eljárást sürgetett a marokkói ügyben és a német birodalmi kormány a sokszor omlegetett francia jegyzékről Muley Hafid elismerése dolgában sürü táviratokat váltott Holsteinnel.

Olaszok harca Szomáliában. Tittoni külügyminiszter az olasz szomáli föld kormányzójától augusztus 7-én Mogadiscsióból küldött következő táviratot kapta:

Augusztus 24-én elfoglaltuk az übescebeli folyó balpartján levő Barire helységet, amely mintegy 2000 lakost számlál. A csapatok menetelése Dananetól Barireig minden incidens nélkül történt meg. Mercza, Mogadiscsió és a folyó közti vidéken minden nyugodt. A városokat rendszeresen látogatják.

Spanyol miniszterválság. Maura miniszterelnök szabadságát félbeszakítva, hirtelen visszatért Madridba. Megjelenése összefügg a miniszterválsággal, miután Sanchez Bustillo miniszter fentartja lemondását.

A perzsa válság. Az angol és az orosz követ a sahnak tegnap azonos jegyzéket adtak át, amelyben figyelmeztetik az egész országban egyre nagyobb mértékű zavargásokra és azokra a veszedelmekre, amelyekben Tebriszben a külföldiek élete és vagyona forog. Azt ajánlják a sahnak, hogy a választás dolgában megígért proklamációt mielőbb adja ki, hogy ezzel meggyőzze a népet arról az elhatározásról, hogy az alkotmányt fenn akarja tartani. Fölszólítják továbbá, hogy az új parlamentet november közepére hívja össze. Ez a jegyzék a fővárosban és a vidéken igen jó hatást tett.

A konstantinápolyi perzsa hölgy-bizottság táviratot küldött az összes európai uralkodónak s arra kérte őket, hogy lépjenek közbe a sah gyilkolása ellen.

EGYHÁZAK.

— **(Az erdélyi református egyházkerület értekezlete.)** Az erdélyi református egyházkerület egyházi értekezletének Marosvásárhelyt tartandó nagygyűlésére, amely ma kezdődött meg, a fővárosból Szilassy Aladár közigazgatási bíró, tanácselnök, dr. Szabó Aladár lelkész, Böszörményi Jenő vallásnár, Takaró Géza lelkész és Desseffy Emma utaztak el.

— **(Ünnepélyes iskolamegnyitás.)** A budapesti református főgimnázium ezidei tanévét ma nyitották meg ünnepélyesen. Reggel 9 órakor a gimnázium növendékei Molnár Sándor igazgató és a tanári kar vezetése mellett mindannyian átvonultak a Kálvin-téri református templomba, ahol ez alkalommal ünnepies istentiszteletet tartottak. A növendékekhez Petri Elek első lelkész mondott magasröptű beszédet, melyben szorgalomra és hazafiságra buzdította őket.

— **(Lelkészválasztások.)** A pesti ágostai hitvallású evangélikus magyar egyház Deák-téri lelkészi állását a szeptember 14-én tartandó közgyűlésen fogja betölteni. Az agg Horváth Sándor helyére hét jelölt van, ugymint: Raffay Sándor pozsonyi teológiai tanár, Kovács Sándor pozsonyi teológiai tanár, Kapy Béla körmenői lelkész, Geduly Henrik nyíregyházi lelkész, Paulik János nyíregyházi lelkész, Mohr Béla kassai lelkész és Borbély Gyula iharosberényi lelkész. Ha a közgyűlés kétharmada

egy jelölt mögé tömörül, akkor azt fogják meghívni az állásra, ha pedig a kívánt többség nem lesz meg, úgy választani fognak. — Kolozsvárott a megüresedett másodlelkészi állás betöltésére, most folynak a próbaszónoklatok. Vasárnap Fábry Viktor, a pesti magyar egyház segédlelkésze tartotta meg a próbaszónoklatot.

— **(Katolikus kongresszus Londonban.)** Vincenzo Vanutelli kardinális elnöklésével ma este kezdődött Londonban a huszadik eukarisztikus kongresszus, amelyre a világ minden részéből nyolcvezernél több katolikus érkezett oda. A kongresszus jövő vasárnapra nagy utcai fölvonulást tervez, amely a rendőrséget nagyon aggasztja. Attól félnek, hogy a katolikus székestemplom környékén véres események fognak lefolyni. Évszázadok óta most történik először, hogy pápai legátus a protestáns Nagybritánia földjén van. A protestáns egyesületek elhatározták, hogy tiltakozni fognak Róma kísérlete ellen, amelyel Angliában a katolikus egyház számára propagandát akar csinálni. Az ország számos városában protestáns gyűléseket hívtak össze, amelyeken föl fogják szólítani Edvárd királyt, mint az anglikán egyház fejét, hogy ne engedje meg a kongresszus megtartását.

Lusta szerelmesek.

☉

Józan emberek — vagyis azok, akik még nem voltak, vagy már voltak szerelmesek — sehogyan sem tudják megfajteni az olyanféle drámát, mely tegnapelőtt Kunhegyesen játszódott le.

A nő férjénél van, szerelmes, de persze nem a férjébe. Fiatal legénybe szerelmes, ki viszont szereti. Látható, hogy a dráma magja itt összefonnyad. Mert lehet-e ott konfliktus, ahol a nőnek nem kell a szemeit a holdvilágba meresztenie s nem kell filozófiálni a férfiszív csudásan buta szerkezetéről? De éppenséggel szétfoszlik a kunhegyesi dráma, ha tudjuk, hogy a férfi és nő sűrűn találkozott egymással s olyan boldogok voltak, amilyenek csak akartak lenni.

Világos, hogy ez már nem dráma; ez közönséges házasság, ha mindjárt törvénytelen is. Ez végződik törvényes házassággal, szakítással, esetleg pofozkodással is — de öngyilkossággal? Vagyis azzal, hogy a két szerelmes nem tudott abba belenyugodni, hogy csak titokban szeretheti egymást, mindenáron a nyilvánosság előtt megpecsételt szerelemre áhitoztak s miután ezt nem tudták egy-kettőre nyíltan ütni, elhatározták, hogy meghalnak: (az asszony meg is halt, a férfi az utolsó pillanatban meggondolta magát), ezt a józan emberek bajosan fogják megérteni.

Tudni kell ugyanis, hogy itt nem valami finomlelkű, vallásos lelkekről van szó, kik megboroznának arra a gondolatra, hogy házasságon kívül kénytelenek szerelmesek lenni. Ezek az emberek bőségesen voltak szerelmesek házasságon kívül is; úgy össze-vissza törték azt a házasságot, mint a pozdorját, minden lelkiösmeretfurdalás nélkül. Folytathatták is volna, mert úgy látszik, senkisé akarta őket abban megakadályozni. S hogy miért nem folytatták, erre csak egyetlen plauzibilis magyarázat kínálkozik; az, hogy lusták voltak.

Azt mondják a szerelem filozófusai, hogy a titkolt szerelem partnereinek függéknek, óvatosoknak, minden váratlan eseménnyel számolóknak — szóval olyanoknak kell lenniük, mint az előőrre küldött katonáknak, sohasem szabad mind a két szemüket behunyniok. (S ha ilyenek lennének, az ugynevezett szerelmi drámák száma jóval megcsappanna.) Ehhez, természetesen, rátermettséggel, energia szükséges s bizony nem akármelyik szerelmes tud abba belenyugodni, hogy félszemével a babáját, félszemével pedig az ajtót nézze.

Vannak lusta szerelmesek, mint ezek a kun-

hegyesiek, kik nem elégszenek meg a szerelemmel; nekik ehhez még kényelmes milieu is kell. Ők nem akarnak az ablak alatt addig sétálni, míg megbillen a függöny s nem akarnak minden zöreire összerézenni. Nyugodtan, bátorságban, polgári módon szeretnek ők szeretni s nem akarják abbahagyni az ölekezést, ha az előszobában a poroló leesik a szegről. Az igazi szerelmesek, a titkos szerelmek lovagai, persze mélységesen lenéznek ezeket a filisztereket és alkalmasint azt mondják, hogy a lusták szerelme nem is igazi szerelem, hanem csak állati vágyakozás; igazi szerelem az övél, mely egy-két férj pofontól meg nem riad.

Annyi bizonyos, hogy a lusta szerelmeseket nem lehet a rendes szerelmi drámaszerelők közé sorozni. Ezek nem azért haltak meg, mert nagyon szerették egymást, vagy mert már nem szerették egymást, hanem azért, mert nagyon szerették a kényelmet. Henri Lavedan, ki vas-tag könyvet írt azokról az apró és nagy drámákról, melyek az ágy körül lejátszódnak, czíklusát megtoldhatja egy fejezettel, melynek ezt a címet adhatná: „A kényelmes ágy mártírjai.”

A klerikalizmus ellen.

— Zsilinszky megnyitja a bányai egyházkerület közgyűlésén. —

Budapest, szeptember 9.

Ma kezdte meg közgyűlését a bányai ág. hitv. evangélikus egyházkerület Zsilinszky Mihály v. b. t. t. kerületi felügyelő elnöklésével. A közgyűlést Zsilinszky feltűnő keltő, nagy beszéddel nyitotta meg, beszédében többek között ezeket mondta:

Talán sohasem éreztem annyira, mint most, szükségét annak, hogy forró imával forduljunk a világegyetem urához: közölje velünk szent lelkét és világítsa meg értelmünket, hogy az új zavaros társadalmi problémák között megtaláljuk azt az utat, melyen haladva a társadalmi és vallási békét, mint a népek erkölcsi egységének, összeforradásának és biztos haladásának alapfeltételeit megtalálhassuk. Mert valóban megnehezült az idők járása.

A társadalmi evolúciónak két nagy tényezője: a kutató ész és a vallásos hit a létért és jobbítéért való nagy küzdelemben harcra keltek egymással; holott nézetem szerint hivatásukhoz képest, egymást támogatva közösen kellene boldogítani az emberiséget. A kutató ész, az egyéniség jogainak védelmében, akaratlanul is előmozdítja az emberi önzést, az érvényesülési vágyat, a hatalom és uralom utáni törekvést. A vallásos hit, mint ezen gyarlóságok elensúlyozója, az ész feletti hatalom befolyása alatt keresi a boldogságot.

A vallásos hit azonban nem ellentéte a tudásnak, valamint az igazi tudomány nem ellentéte a vallásosságnak. Ha most mégis harcra kelnek egymással, annak mélyen fekvő okának kell lennie. A keresztyén vallás, melynek elvei az evangéliumban foglaltatnak, a Megváltónak azon bölcs utasítását követi: keressétek az igazságot és az igazság szabadokká fog tenni titeket. A keresztyén vallás lényegileg a szeretet vallása lévén, kizár minden gyűlölködést, emberi hiúságot és hatalmaskodást.

Hogyan van mégis, hogy ez a békét és szeretetet hirdető vallás harcra keveredett a kutató észszel és tudománnyal?

A válasz erre nem nehéz. Ez csak úgy történhetik, hogy a vallás némely képviselői ahelyett, hogy a keresztyénség isteni megalapítójának magasabb példáját követve a szeretet és jótékony elvét gyakorolnák, a római egyház külső tekintélyének, fényének, hatalmának és középkori uralmának fentartására törekednek.

A szemünk előtt folyó társadalmi harcban voltaképpen nem a vallásos hit került ellentétbe a kutató észszel és tudománnyal, hanem a római egyháznak látható feje, akit gyarló emberek a józan

észszel ellenkezőleg, csálhatatlannak és minden emberi ész és hatalom bálványává tettek! Aki régi, elavult dogmák alapján isteni joghatóságot igényel magának és aki — úgy látszik — komolyan hiszi, hogy ő minden emberi gyarlóságtól és tévedéstől menten a legfőbb emberi hatalom és bölcsesség birtokában van!

Természetes, hogy aki ezt elhítheti magával, az ellentétbe kerül a haladó kor szellemével, az új tudományok vívmányaival és mindazokkal a keresztyén vallásfelekezetekkel is, melyek emberi törpe-ségek helyett egyedül a Krisztust ismerik el fejlődelmüknek és melyek a tudományos kutatás szabadságát és az egyéni vallásos meggyőződés szentségét többre becsülik, mint a halhatatlanság hamis nimbusával felruházott oly emberi gyarlóságot, mely ellene szegül minden szellemi haladásnak!

Mi, egyedül az evangélium igazságaihoz ragaszkodó protestánsok, olyan emberi nagyságot, mely szuverén hatalmat akar gyakorolni a lelkek felett, soha el nem ismerünk. Sőt határozottan ellene szegülünk minden római szent inkvizícióinak, dekrétumainak, sillabusainak és indexeinek, melyeket a felvilágosodás emberei méltán nevezhettek el szellemi guillotínoknak. Sajnálattal kell kijelentem, hogy mindazon klerikális mozgalom, mely néhány év óta izgalomban tartja hazánk lakosságát, mely mármár a vallási háború kitöréséig juttatta közállapotainkat, Rómából kapja táplálékát! De erős a hitem és abbéli meggyőződés, hogy evangéliumi egyházunk újabb szorongatások és veszedelmek között is diadalmasodni fog minden ellenséges indulaton, ha szilárdul megáll a jog, törvény és igazság alapján és ha senkinek kedvéért nem fog lelépni azon fundamentumról, melyet nem a hívalkodó római pápa, hanem Jézus Krisztus jelölt ki számunkra.

A megnyitó beszéd ezután kegyelettel elparentálta a múlt év halottait: báró Podmaniczky Frigyes, Fabiny Teófil, majd így folytatta:

Nagy idők nagy igazságainak harcossai voltak ezek is. Fájdalom, mindnyájan azon leverő tudattal szállottak a sirba, hogy az általuk olyannyira szeretett evangélium drága kincsét az újabb nemzedék nem tudja kellőleg se megbecsülni, se megvédelmezni. Oh, hányszor keseregtek Kölcseyvel, hogy:

Más faj állott a kihuny helyére
Gyöngé fövel, romlott, szivtelen!

Ezt a szigorú ítéletet némileg csak azon óvatossággal enyhítheti, melynél fogva nem akartuk magunkra venni azt a gyanút, mintha csupa felekezeti érzékenységből mi indítottuk volna meg a hazai kultúrharort.

Ma már az utóbbi három évi tapasztalás bizonyítja, hogy a vallási és társadalmi béke magasztos érdekében türelemmel néztük a fejleményeket, egészen azon határig, amelyen túl már egyházi érdekeinknek elárulása és hivatalbeli eskünk megszegése kezdődik. Összetett kezekkel néztük és hallgattuk római katolikus testvéreink szervezkedését a katolicizmus restaurálása céljából, hallgattuk vezéreiknek szónoklatait, melyek szerint a politikát kell bevenni az egyházba és az egyházat a politikába, a néptömegeket pedig fel kell hívni ily irányú tevékenységre, hogy vége legyen a szavaló katolicizmusnak, most már a tettek katolicizmusa kezdődik!

És a tettek csakugyan bekövetkeztek! Napfényre került a pápi mozgalomnak titkos rugója és valódi mozgatója a római pápa, aki az ő Sillabusával, a pápai bulláknak és encziklikáknak nagy sokaságával utasításokat ad ki követőinek; aki az egész művelt világ előtt azzal kérkedik, hogy ő a híres tridenti zsinat alapján, V. Sixtus pápa nyomdokain haladva fogja lábra állítani és restaurálni a mai katolicizmust! Tehát visszaakarja idézni a XVI. századbeli gyűlölködést minden átkával együtt! Már ez a jelző tökéletesen megfejtja a magyar klerikális mozgalomnak okát és célját.

Tudjuk, hogy a tridenti zsinat határozatai tették lehetetlenné az egész keresztyénség reformálását azon kijelentéssel, hogy a keresztyén egyház kizárólag csak egy lehet, t. i. a római katolikus és hogy ez csálhatatlan! Minden más vallásos nézet eretnokség, mely kárhözatra visz és ezért üldözendő! Azt is tudjuk, hogy ugyanez a zsinat határozta

meg azt a szerencsétlen és a mai világban meg nem tűrhető esküformát, melyet minden kat. püspöknek kell a pápa kezébe letennie, mielőtt szent hivatalát megkezdené. Ezt az esküt teszik le a magyar állam kenyerét élvező római püspökök is, azt fogadván, hogy az eretnekeket, schizmatikusokat és rebelliseket, vagyis a protestánsokat lehetőleg üldözni fogják.

Mit jelent ez nálunk, t. kerületi közgyűlés! Röviden mondva, azt, hogy a magyar gazdag kat. püspökök nem tartoznak tisztelni azokat a törvényeket, melyek a mi prot. evangéliumi vallásunk szabadságát védik, melynek megtartására a magyar koronás király is ünnepélyes esküt tesz! Mert a pápának feltétlen engedelmséggel tartozó püspökök arra esküsznek, hogy bennünket lehetőleg üldözni fognak!

Lehet-e ennél nagyobb államjogi képtelenség a mai civilizált világon?

Pedig ebből a képtelenségből ered a hazában minden vallásfelekezeti baj, minden animozitás és minden klerikális bűn! Ebből származik a „Ne temere“-féle vakmerőség, mely a nem katolikus pap előtt kötött vegyes házasságok ezreit törvényteleneknek nyilvánítja. Ebből erednek az ellenünk való szervezkedések, titkos és nyílt támadások.

Zsilinszky ezután történelmi alapon feltárja azt a tömértelen sok bajt, aminek Árpád korától kezdve a mai napig a római katolikus egyház hatalmi törekedései voltak az okozói. A protestánsoknak ezzel szemben elvi és törvényes állapotra kell helyezkedniük. Tiltakozni kell az ellen, hogy a római pápa, mint hazánk határain kívül álló idegen hatalom, fennálló hazai törvényeinkkel ellenkező, polgártársaink békéjét felzavaró bullákat adhasson és hirdethessen ki Magyarországon. Ez az ország szabad és független ország, melynek fiait semmiféle külhatalomtól nem fogadhatnak el rendeleteket a magyar királyi és a felelős kormányának engedelmé nélkül. Ezt nagyon jól tudja a vallás- és közoktatásügyi szakminiszter, de nagyot hall, mikor a vallási törvényekre hívjuk fel figyelmét. A törvény, jog és igazság magaslatáról hangosabban kell követelnünk tőle, mint valaha, hogy az 1848:XX. t.-cz.-et részlethajlás nélkül hajtsa végre, úgy, ahogy ezt az egykori nemzeti párt vezére hirdette.

Tanuljunk az ő vezérkarától; kövessük híres jelszavukat, hogy: legyen vége a szónokló és kolduló protentantizmusnak, következék már egyszer a tettek protestantizmusa!

Mindenekelőtt az ellenünk elkövetett bűnök forrására való utalással a legilletékesebb helyen atyai fővédnökünkhöz, Európa őszinte tiszteletétől környezett legalkotmányosabb és legigazságosabb királyunk ő felségéhez kell fordulnunk azon bizalomteljes kérelmessel, hogy a tridenti püspöki eskü egyszerűsmindenkorra érvénytelenítessék. Nyílt őszinteséggel és férfias bátorsággal tárjuk fel előtte súlyos helyzetünket és nagy sérelmeinket, mert egyedül ő képes rajtunk segíteni.

Nem annyira egyes jelenségeket, mint inkább azoknak gyökerét kell eltávolítani, mert örökké igaz az, amit Berzsenyi Dánielünk oly szépen fejezett ki, hogy:

A gaz lenyesve csak bujább lesz,
Irtani kell gyökerestül a bűnt!

Ezzel a mai közgyűlésünket megnyitották nyúvánitom!

A beszédet riadó, hosszas és lelkes éljenzés követte. Azután felállott Scholtz Gusztáv püspök és a közgyűlés tagjainak élénk helyeslése közepett indítványozta, hogy a megnyitó beszédet nyomassák ki és sok ezer példányban terjeszszék az ország protestánsai között.

Ezután áttértek a napirendre.

A közgyűlést holnap folytatják.

AZ EGYETERTÉS
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

Az elárvult Kuria.

Oberschall Adolf meghalt. —

Budapest, szeptember 9.

Oberschall Adolf, a legfőbb magyar bíró, a magyar kir. Kuria elnöke, ma este hét órakor meghalt. Minden magyarzó kíséret, minden közelebbi fővilágosítás nélkül csak ennyit mond az a szűkszavú távirat, mely Rózsahegyéről keltezve ezt a gyászhirot tudunkra adja.

Oberschall halálával pótohatatlan veszteség érte a magyar igazságszolgáltatást. Nagy műveltségű, széles tudású, nagy praxisu jogász volt, aki az ország legfőbb bíróságának az élén nagy bölcseséggel és tapintattal töltötte be országos fontosságú tisztét. A régi ivásu jogásznemzedék egyik legtisztelteméltóbb képviselője volt, a jogalkotás régi liberális irányának a reprezentánsa, aki kezdet-kezdetétől praktikus alkalmazásban tanulmányozta végig az alkotmányos élet megindulásával kezdődő törvényalkotó munka minden fázisát. Előbb ügyvéd volt, azután táblabíró, majd kuriai bíró, táblai elnök, kuriai tanácselnök. Mindegyik állásában a jogalkotás és az eleven élet kontaktusát tanulmányozta, Oberschall azért, bár jogtudós volt, a szó szoros és legnemesebb értelmében, nem volt teoretikus jogász, mert a paragrafusok mellett az élet szükségleteit is meglátta. Ez a fölfogása különösen legutolsó állásában, a Kuria elnöki székében vált fontossá, ahol a legfelsőbb döntvények hozására gyakorolt befolyása a magyar judikatura irányításában is nagy szerepet játszott.

Oberschall halálával a legmagasabb bírói szék s egyik legfontosabb közjogi méltóságunk ürült meg. A Kuria elnöke egyenes leszármazója a volt országbíróknak, tagja a főrendiháznak s a legtisztelteméltóbb, legfényesebb rangok egyike. Az ország legkiválóbb férfiai megtiszteltetésnek tekintették, hogyha erre a méltóságra kinevezték őket. Oberschall rövid ideig viselte ezt a tisztséget, mindössze két és fél esztendeig. Elődje Szabó Miklós volt, aki után a Fejérváry-uralom utolsó napjaiban ürült meg a Kuria elnöki széke. Akkor Lányi Bertalan, akkori igazságügyminiszter is aspirált a helyére, kinevezése állítólag már befejezett tény volt, amikor azt az utolsó pillanatban mégis sikerült a koalíciónak megakadályoznia.

Oberschall Adolf, a Kuria elnöke született Rózsahegyben 1839-ben. Gimnáziumi tanulmányait Selmeczbányán, a jogot Pozsonyban elvégezvén, 1862-ben Pesten ügyvédi vizsgát tett, 1870-ig ügyvédi gyakorlatot folytatott. 1870-ben a pesti táblánál pótbíró, 1872-ben rendes táblabíró lett, mint ilyen több éven át a semmitőszékhez volt beosztva, 1885-ben kuriai bíró, 1886-ban marosvásárhelyi táblai elnök, 1891-ben kassai táblai elnök, 1894-ben kuriai tanácselnök lett. Pauler Tivadar minisztersége alatt tagja volt az általános polgári törvénykönyv előkészítő bizottságának s mindvégig tagja maradt az Erdélyi Sándor által szervezett hasonlócéltú bizottságnak. A millenium alkalmával a kolozsvári egyetem tiszteletbeli jogi doktora lett. A Kuria elnökévé két és fél esztendővel ezelőtt nevezte ki a király. Önálló irodalmi művet nem írt, de számos törvénytervezetre véleményt szerkesztett, melyek a szaklapokban láttak napvilágot. Az Ügyvédek Lapja külön lenyomatban tette közzé: „Észrevételek a polgári perrendtartásról készült törvényjavaslat előadói tervezetere.“

Bajok a betegsegélyző körül.

— Rossz a munkásbiztosítási törvény. —

Budapest, szeptember 9.

Szociális kérdések iránt érdeklődők előtt régen nem titok, hogy az életbeléptetett munkásbiztosítási törvény nem jó, mert nem számol a gyakorlati élettel. Az országos hivatala ennek az intézménynek, amelyet a betegsegélyző-pénztár nyakába sóztak, a legteljesebben megnyomorítja magát az ügyet, amelyet szolgáltnia kéne. Már a megszervezése is olyan lett az állami munkásbiztosítási hivatalnak, hogy a gyakorlati életben be nem válhatott. Nincs egy szakember az egész intézmény élén és a tisztviselői állásokat jól beajánlott uriembereknek osztották ki, akik minden egyebet végeztek életükben, csak biztosítási munkát nem és minden egyéb iránt érdeklődtek, csak munkáskérdések iránt nem.

A törvény életbeléptetése óta állandó a panasz munkáskörökben, hogy ez a szerencsétlen hivatal a betegsegélyző-pénztárak működését is lehetetlenné tette. A bajnak azonban nemcsak az intézmény lehetetlen megszervezése az oka, nemcsak a szakértelem teljes hiánya, hanem — és főleg — maga a törvény, mely teljesen figyelmen kívül hagyja nemcsak a munkáskérdéseket, hanem magát azt a speciális gazdasági bázist is, amelyen az egész munkástársadalom felépült.

Kimondja például a törvény, hogy napi nyolcz korona bérnél többet kereső munkás a segélypénztárnak tagja nem lehet. Ez a meghatározás abszurd. Abszurd pedig azért, mert a napibére után élő munkás egzisztenciáját olyan szilárd és olyan állandó bázisként fogadja el, mint a hivatalnokét, vagy pláne mint az állami tisztviselő automatikusan javuló és nyugdíjigényes alkalmaztatását. Napi nyolcz koronát kereső munkás nem lehet tagja a betegpénztárnak, mert a törvény értelme szerint az ilyen munkás már házirosvot tarthat magának; annak tehát se táppénzre, se ingyen gyógyszerre nincs szüksége. Így egyszerűen ideálitva is frappál a dolog, a maga groteszk akadémiusságával, még ha nem is állítjuk melléje a mai kegyetlen megélhetési lehetőségeket és a hétszer vett nyolcz korona szegényes összegét.

Nem is kell sokat magyarázgatni, hogy az a munkástörvény, amelynek ilyen részei vannak, a gyökerében el van hibázva. Maga az elv hibás, amelyen épült. És minden hibás törvény, még ha száz nemes intenció szülte is, csak átlatlanságot hozhat. Így történt a munkásbiztosítási törvény nyomán is. Ma az a meggyőződés a munkások között, hogy ezt a szerencsétlen törvényt tisztára azért hozták, hogy egy csomó éhes embernek színekurája legyen. És ebben a feltevésben sok az igazság is. Valamint abban is, hogy a nyolcz koronás kereseti határ megszállásával egy csomó szegény, nagycsaládu embert megfosztottak a betegtámogatástól, az ingyen orvostól és a gyógyszerétől. Tehát éppen azokat sújtja a törvény, akiket támogatni lett volna hivatva: a nagygondu, nagycsaládu, megállapodottabb koru munkás-kategóriákat. És a legszörnyűbb, hogy ennek az amugy is lehetetlen törvénynek a magyarázatát a munkásbiztosító-hivatalra bízták, melynek, már megszervezésének hibájánál fogva, halvány sejtelve sem lehet a törvény szelleméről és tendenciáiról. Képzelték tehát, hogy kész sérelem az, ahogyan ez a képtelen intézmény a törvényt magyarázza.

Pár nappal ezelőtt egy beteg nyomdász jelentkezett a kerületi betegsegélyző-pénztárnál a táppénze miatt. Ott aztán azt a meglepő választ kapta, hogy miután negyvennyolcz korona hetibérnél nagyobb a keresete, az állami munkásbiztosító hivatal döntése szerint segélypénzre igényt nem tarthat. Nem is szólva arról, hogy az az ember hónapokig abban a tudatban fizette az illetéket, hogy ezért neki, ha beteg lesz, segélyre van igénye, nem is szólva mondom arról, hogy attól a szegény embertől korlátolt és önkényes is a törvénynek ez a magyarázata. Mert honnan veszi a biztosítóhivatal a negyvennyolcz koronás heti maximumot, mikor a törvény napi

nyolcz koronát szab meg, — szintén eléggé sérelmesen. Napi nyolcz korona heti ötvenhat koronának felel meg, mert a hétnek hét napja van és nem hat, mint azt a biztosítóhivatal tudja. A munkásnak a hetedik napra is meg kell szereznie családjának a megélhetési módot. Tehát csak annak a munkásnak van napi nyolcz korona keresete, ki vasárnaptól vasárnapig ötvenhat koronát keres, nem pedig negyvennyolcz, mert ebből napi nyolcz korona maximumot véve alapul, a hetedik napra semmi se jut. A törvény szelme szerint tehát, de a józan ítélet szerint is heti ötvenhat korona az a kereseti maximum, amelyenül a munkás nem lehet tagja az országos pénztárnak. Mi jogon dönt tehát az állami biztosító hivatal a törvény ellenére? És mi jogon szedi be a járandóságot olyan egyénektől, akikről a segélyt a szükség pillanatában megtagadja?

Elvégre a tudatlanságnak legfőlegb csak arra lehet jogzime, hogy elnézők legyünk fogyatékoságai iránt, de nyílt törvénytársítások elkövetésére ez jogzimet nem ad. Az országos hivatal szerencsétlen, balkezű intézkedései már forrongásba juttatták a munkásokat. Vasárnap a főváros egész munkássága szakok szerint gyülekezni fog, hogy megbeszéljék a tennivalókat a munkásbiztosító törvény hiányosságaival szemben, amelyek korlátlan zsarnokukká szabadították fel a biztosító hivatalt. A panasz ezernyi. Panaszozzák mindenekelőtt, hogy a törvény a kereseti maximum megállapításával az orvosoknak akart szolgálatot tenni, akik így, a pénztári praksisokon kívül magánprakszishoz is jutnak, mert eddig minden munkás benne volt a segélypénztárban, most pedig a törvény révén sok ezren kívül maradnak rajta. Már most ezek a kívülmaradottak tarthatnak fizetett házirosvot maguknak.

Ezen kívül van azonban a munkásoknak egyéb okuk is az elégedetlenségre. Az előtt a bizonyosság előtt állanak ugyanis, hogy a biztosító-pénztár első esztendeje óriási veszteségekkel zárul. Ezt a veszteséget pedig a legnagyobb valószínűség szerint a munkásságnak kell majd megfizetnie. De nem az egész összességnek, hanem csak egy részüknek. A kisipari munkásoknak járandóságai ugyanis öt évig a megszabott 2%-nál magasabbak nem lehetnek. Ez az arány a törvényben van fixirozva és a kisipar támogatásaként volt eddig gerálva. Ezt tehát megfizetni nem lehet. A nagyipari munkások 3%-os hozzájárulása azonban 4%-ig emelhető és a veszteségek miatt valószínűleg emelni is fogják. Eltekintve attól, hogy a nagyipari munkások kisebbségben vannak ezidőszent a kisipari munkásokkal szemben, tehát a veszteség egész terhe a kisebbségre fog szakadni, — eltekintve mondom ettől a sérelemtől, micsoda okoskodás alapján terhelik őket nagyobb hozzájárulással, mint amazokat, holott a kereseti viszonyok ott még ürhetőbbek, de legalább is egyenlők? Ugy akarják a kisiparost támogatni, hogy a nagyipari munkás bőrét nyuzzák le?

A vasárnapi gyűlések magját azonban a hírlapszedők mozgalmá fogja képezni, akiket a törvény, a kereseti maximum megállapításával a legérzékenyebben sújt. Tudni kell ugyanis, hogy a hírlapszedőket ez a meghatározás egészen kizárja a pénztárból. Igaz ugyan, hogy a szedők kereseti viszonyai aránylag általában elég kedvezők. Ez azonban a hírlapszedőknél csak látszólagos, mert megélhetési viszonyaik sokkal nagyobb terheket is rónak rájuk, mint más munkásokra. A hírlapszedő, akár nappal, akár éjszaka megjelenő lapnál dolgozik is, kettős háztartásról kell, hogy gondoskodjék. Ha nappal dolgozik, étkezésre haza nem mehet, mert munkájának lázas gyorsasága ebédidőt nem enged. Családjá tehát külön él. Ugyanígy van vele, de még sokkal fokozottabb mértékben az éjeli lapszedő, akinek éjszakai táplálkozása sokszor kétannyiba kerül, mint egész családjáé. A vasárnapi nyomdászgyűlés tehát élesen ki fog szállni a biztosítási törvény ellen. A mozgalom pedig, bár kizárólag a munkásoké, ez egyszer bírja a munkaadók rokonszenvét is, mert lehetetlen felsorolni azt a sok alkalmatlan szekatúrát, amelyet az országos biztosítási hivatal, a munkásokon kívül, a munkaadók számára is kidöntött.

Sikkasztó dán miniszter.

— Följelentette önmagát. —

— Távirati tudósítás. —

Adtunk már hírt a napokban arról, hogy Dánia volt igazságügyminisztere, Alberti ügyvéd, különböző nagystilű malverzációkat követett el, amelyeknek összege meghaladja a tíz milliót. Erre vonatkozóan újabb jelentés érkezett Kopenhágából, amely a következőket mondja: Alberti volt igazságügyminiszter óriási csalásai és sikkasztásai leírhatatlan izgalmat keltettek országszerte. Három éven át volt igazságügyminiszter Alberti, lemondása után újból megnyitotta ügyvédi irodáját, amely a legkeresettebb egész Dániában, megalapította az úgynevezett parasztbankot s ő lett egyuttal az igazgatója is. Tegnap megjelent a rendőrfőnökségen a volt miniszter s egykedvűen, mintha csekélységre volna szó, tudatta, hogy körülbelül 12 millió koronával megkárosította a parasztbankot. A hír villámgyorsan terjedt el, a betevők megostromolták a bankot, amelynek kapuit azonnal bezárták s mára a pénztintézet beszüntette fizetéseit. Amilyen váratlan éppén olyan riasztó volt a parasztbank bukása, mert ennek a pénztintézetnek az erőssége vetekedett a nemzeti bankéval. Még tegnap délután 3 órakor Alberti a kormány több tagjával különféle ügyekről tanácskozott s akkor a minisztereknek sejtelmük sem volt a sikkasztásról. A rendőrfőnök azonnalsietett a kikötőbe a miniszterhez, mert akkor kellett érkeznie Alexandra angol királynénak és az özvegy anyaczárnának, akiknek üdvözlésére a kormány élén a miniszterelnökkel a kikötőbe ment. A hiányra felizzgatta a miniszterelnököt, hogy hamarjában azt sem tudta, mitévő legyen. Mikor meglepetésből felocsudott, intézkedett Alberti letartóztatása és a parasztbank ügyvitelének megvizsgálása felől.

A volt igazságügyminiszter sikkasztásai 14 évről nyulnak vissza s a hiány Alberti szerint 10—12 millió korona. A kopenhágai nagy pénztintézetek, amelyek összekötöttségben állottak Alberti bankjával, nem fognak károsodni, mert máris zárlatot kértek a volt miniszter több milliót kitevő magánvagyonára. Az államkincstár harmadfélmillió koronával van érdekelve a parasztbanknál, de ebből két millió fedezve van. A parasztbank bezárása csak ideiglenes, míg a pénzügyminisztérium befejezi a vizsgálatot. Hogy mennyire váratlanul jött Alberti sikkasztásainak híre és milyen nagy volt az egykori igazságügyminiszter tekintélye, az abból derül ki, hogy Alberti lemondása után megkapta az excellenziás címet, a király a titkos tanács tagjává nevezte ki és legutóbb egy udvari ebéden az egykori igazságügyminiszter ült a király jobbján. Alberti igazságügyministersége idején emlékeztetessé tette nevét azzal a törvényjavaslatával, amely a dán parlamentben oly nagy vihart keltett s amely újból behozta Dániában a botbüntetést. — Ez a törvény, valóban méltó volt hozzá.

Alberti volt igazságügyminiszter akkor határozta el magát, hogy önként jelentkezik a rendőrségen, mikor már látta, hogy nincs számára menekvés. A pénzügyi kormány másfél millió koronát bocsátott bankjának rendelkezésére s ezt az összeget tegnap kellett volna visszatérítenie, azonban Alberti a másfél milliót is elsikkasztotta. A rendőrfőnök szabadságon lévén, helyettesénél jelentkezett Alberti és átnyújtotta neki azokat a feljegyzéseket, amelyek 1894-ig visszamenőleg feltüntetik sikkasztásának tetteit.

A kihallgatáskor azt vallotta Alberti, hogy a sikkasztott milliókat értékpapírok vásárlására és tőzsdei spekulációkra fordította, aranybányákat vásárolt, iparvállalatokat alapított, mert szinte rögeszméjévé vált, hogy milliókat kell szereznie s minden elveszett. Ő maga kilencz millió koronára becsüli a hiányzó összeget és a helyettes rendőrfőnök nagy ámulatára átnyújtott egy letételevet, amely 9 millió koronáról szólott egy kopenhágai magánbanktól. Mikor a rendőrfőnök átvette a letételeget, Alberti így szólott hozzá:

— Ez a papíros hamisítva van. Én magam hamisítottam rá a bank két igazgatójának aláírásait. A kihallgatás során egyre izgatottabb lett Al-

berti s mikor a jegyzőkönyv elkészült, majdnem összerogyott. A rendőrfőnök megmotoztatta, azt hívték, hogy revolver, vagy tör van nála, amelylyel öngyilkosságot követhet el, aztán külön zárkába esukatta és megbízható őrköt állított az ajtó elé. Felesége még tegnap délután meglátogatta s rokonai is eljöttek. Senkinek sem volt sejtelve, hogy Alberti sikkasztásokat követett el s családja volt legjobban meglepődve, hogy feljelentette magát.

Az egykori igazságügyminiszter multjáról érdekes dolgokat beszélnek. Alberti nagy műveltsége köztudomású volt. A főváros legelőkelőbb társadalmában igen nagy szerepet játszott s egyszer általános szobeszéd tárgya volt családi élete. Első neje, aki a kopenhágai társaságoknak ünnepeit szépsége volt s akivel a miniszter boldogan élt éveken át, beleszeretett a kopenhágai opera tenoristájába s kerekén megmondta férjének, hogy el akar válni. Alberti nem ellenezte a válást s az asszony nemsokára felesége lett a tenoristának. Attól fogva is a legjobb viszony volt Alberti s egykori neje, meg új férje között, a tenoristát mindig együtt lehetett látni a miniszterrel. Nemrégiben lett volna huszonötödik évfordulója annak a napnak, amikor Alberti első feleségével megesküdött és Alberti ezt a napot barátjának, a tenoristának házában nagy lakomával ünnepelte meg.

Már tavaly rebesgették, hogy Alberti bankjában és az állampénztárban nagy hiányok vannak. A Politikai című újság, amely elkeseredetten támadta Albertit, nyíltan leleplezte a sikkasztásokat és felszólította a volt igazságügyminisztert, hogy indítson ellene rágalmozási pört. Alberti ezt nem tette, hanem közgyűlést hívott össze, előterjesztette bankjának mérlegét, amely mindent a legnagyobb rendben talált. A hiányzó összegeket akkor Alberti pótolta és a rágalmozások elnémultak. A volt miniszter továbbra is nagy szerepet játszott, a Christensen-minisztérium benne látta legerősebb támaszát.

Az is nyílt titok volt, hogy Alberti egy dánországi vidéki város sikkasztó polgármesterével szoros baráti és üzleti viszonyban állott. Ezt a polgármestert sikkasztások és csalások miatt fogházbüntetésre ítélték s akkor Alberti még igazságügyminiszter volt. Az elzárt polgármester leleplezésekkel fenyegetődött Alberti ellen, ha nem segít rajta. Az igazságügyminiszter ekkor meglátogatta a fogházban az elítélt polgármestert és nemsokára azután a polgármester feltételes szabadságot kapott. Hogy milyen alapon eszközölte ki Alberti a kegyelmet a királytól, az sokáig titok maradt, csak annyit fecsegett ki a kiszabadult polgármester, hogy megboszuította volna magát az igazságügyminiszteren, ha nem eszközölt volna ki számára kegyelmet.

A fizetéseképtelenné lett parasztszámú könyveit az ügyesség zár alá vette és a pénzügyminisztérium elrendelte a hivatalos vizsgálatot.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Csütörtök, szeptember 10. — Róm. kat.: T. Miklós. — Prot.: Bors vezér. — Görög-orosz: aug. 28. Mózes. — Zsidó: Elul 14. — A nap két reggel 5 óra 30 perczkor, nyugszik este 6 óra 22 perczkor. — A hold két este 6 óra 34 perczkor, nyugszik éjjel 4 óra 30 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

Egyházművészeti kiállítás a Műcsarnokban nyitva. Belépődíj 40 fill. — Nyári kiállítás nyitva a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 37. Belépődíj n. n. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum állatái nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet múzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György Múzeum (Városliget) zárva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — Az ország levéltár oklevélkiállítása nyitva. — A nyilvános könyvtárak nyitva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— Személyi hír. Dr. Szenes Zsigmond, kórházi főorvos, aki hét hónap előtt balkarját törte, gyógyultán tért vissza a fővárosba és újra megkezdte működését.

— A király Budapesten. A király ma reggel sokkott sétáját végezte a várkertben, azután államügyeket intézett s a minisztereken kívül hötzendorfi Conrad Ferencz tábornagyot, a vezérkar főnökét is fogadta. Kihallgatása egy teljes órahosszat tartott. A király holnap, istenben boldogult Erzsébet királyné halálának évfordulója alkalmából résztvesz az Erzsébet Örökimádás-templomban tartandó gyászistentiszteleten. A király, a főherczegek és az udvar ittidőzése meglátszik a magyar főváros utcaiban. Különösen élénk az élet a királyi palotában, hol egymást érik a ki s berobogó fogatok, melyek az érkező magasrangú személyiségeket hozzák. Gizella bajor herczegnő ma déli egy óra negyven perczkor Münchenből Budapestre érkezett. Ő fensége kíséretében jöttek báró Perfall udvarnagya és Rodics báróné udvarhölgy is. Izabella főherczeg-asszony Wimpffen grófnő főudvarmesternő kíséretében a brucki gyorsvonattal ma déli egy óra 35 perczkor érkezett meg Budapestre, míg a Frigyes főherczeg saint-quentini gróf Bigot főudvarmester kíséretében baranyamegyei birtokáról, ahol néhány napon át vadászott, ma déli egy óra ötven perczkor érkezett meg a fővárosba. A király veszprémi utazásának a tervében változás állott be. Ugyanis az utirány nem Győrön, hanem Székesfehérváron át fog vezetni. Székesfehérvárról jelenti tudósítónk, hogy Wekerle miniszterelnök táviratozott gróf Széchenyi Viktor főispánnak, értesítve őt, hogy a király e hónap tizenötödikén kedden déli egy óra harmincz perczkor utazik el Budapestről, még pedig a déli vasut pályaudvaráról. Az udvari különvonat délután két óra és negyvenhat perczkor érkezik Székesfehérvárra, ahol tíz perczig fog vesztegelni. A király a székesfehérvári pályaudvaron a főispán, az alispán, a székesfehérvári polgármester, Vajda Ödön zirczi apát és a hatóságok fejeinek üdvözlését fogja fogadni. A miniszterelnök távirata felkéri a főispánt, hogy mindezekről értesítse az érdekelteket. Gróf Széchenyi Viktor főispán holnap délelőltre az illetékes személyiségeket sürgős értekezletre hívta egybe, hogy megbeszéljék a szükséges teendőket. Veszprémben lázasan folynak az előkészítő munkálatok a király méltó fogadtatására. Az állomáson már fel van állítva a királyi diszatór. Ugy az állomás körül, mint a bevonulási utvonalon óriási díszárbokok állanak. Az utvonala elején fogadja a királyt a vármegye díszkapuja „Isten hozott” felirattal, bent a városban pedig a város díszkapuja, mely harci trofeákkal, fegyverekkel van díszítve. E diadalkapu felirata „Sokáig éljen a király”. Fent a várbán egy hástyaszerű díszkapu épült. A városban és környékén rendkívül élénkesség van már, ugyszintén Hajmáskéren, a trónörökös főhadiszállásán. — A király Budapesten e hó 21-ikétől kezdve általános kihallgatásokat fog adni, melyekre leendő előjegyzés végett naponként délelőtt 9 órától 1 óráig lehet a kabinet-trodában (kir. várpalota) jelentkezni.

— Vilma királynő beteg. A Nieuve Courant értesülése szerint Couver gynaekológus, az utrechti egyetem tanára tegnap Loo kastélyban volt, ahol konzultáció folyt le Vilma királynőnél. A királynő legnagyobbbész magánlakosztályában tartózkodik és csak a legsürgősebb látogatásokat fogadja. Az utóbbi időben nem is tett sétakocsizást, csak néha sétál a kastély kertjében rövidebb ideig.

— Ferencz Ferdinánd a német hadgyakorlatokon. Ferencz Ferdinánd főherczeg ma reggel Hellimerbe ment, hol Vilmos császárral találkozott és a honnan a kék-párt körülzárás kísérletét kísérte figyelemmel. Majd automobilon a vörös-párt balszárnyára ment és tauja volt a vörös 33. hadosztály ügyesen keresztülvitte támadásának. Közben nagy érdekléssel figyelt meg a gyalogság támadását is, amely gyorstüzelő-ágyuk, segéd-tüzérség ellen irányult. Döntés után lóra ült a főherczeg és Fremdorffon át északi irányban a császárral találkozott. Innen végignéztek a vörös, majd a kékcsapatok elvonulását a fejedelmi személyek ezután Teuchen és Falkenbergben át Urvillebe mentek, hová 6 órakor érkeztek meg.

— Kossuth Lajos Tivadar Budapesten. Kossuth Lajos Tivadar magyarországi időzése során Budapestre visszaérkezett. Ma délelőtt felkereste hivatalában gróf Apponyi Albert minisztert, akinél hosszabb időt tartott.

— A spanyol királyi pár Budapesten. XIII. Alfonz, Spanyolország királya és Viktória királyné október elsején királyunk látogatására több napra Budapestre érkeznek. Ez alkalmából október elsején a budai királyi várpalota új báltermében bál lesz az udvarnál. Azonkívül az Operában diszeladát lesz a királyi pár tiszteletére. A királyi pár két napig fog Budapesten tartózkodni.

— Kossuth Ferencz jobban van. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter egészségi állapota, mint örömmel jelenthetjük, határozottan jobbra fordult. A miniszter már elhagyta az ágyat, de természetesen egy ideig még a szobájában kell tartózkodnia. Testvéröccse, Lajos Tódor ma este megjelen a függetlenségi pártkörben, hogy az érdeklődőket informálja bátyja gyógyulásáról.

— A király bucsuja a hadseregtől. Katonai körökben azt beszélnek, hogy a király a veszprémi hadgyakorlatok után meg fogja ragadni az alkalmat arra, hogy a hadseregtől bucsut vegyen, mert hajlott korára való tekintettel ezentul nem fog többé olyan intenzíven résztvenni a katonai gyakorlatokon, mint eddig.

— A tudományegyetem megnyitó ünnepe. A budapesti tudományegyetem megnyitó ünnepét szeptember 15-én, a jövő kedden tartják meg. Ezen a napon délelőtt tíz órakor ünnepi Veni sancte lesz az egyetemi templomban, ahol testületileg jelenik meg az egyetemi tanács, a tanári kar és az ifjúság. Isten-tisztelet után a gyülekezet átvonul a központi egyetem dísztermébe, ahol 11 órakor ünnepi diszülés lesz. A fargyosorozat a következő: 1. Dr. Török Aurél udv. tanácsos, lelépő rektor: Az 1907/8. iskolai tanév története. 2. Dr. Székely István, az új rektor magnifikusz székfoglaló beszéde: A bibliakritika főkérdése korunkban czimmel. 3. Dr. Dudek János hittudományi és rektori dékán tanévnyitói beszéde.

— Az abruzzói herczeg házassága. A milánói „Unio” írja, hogy a torinói gróf, az abruzzói herczeg bátyja, Margit özvegy királynőhöz kérvényt intézett, az iránt, hogy vonja vissza a bátyja tervezett házassága ellen irányuló vétőjét, különös tekintettel arra, hogy a herczeg atyja is újabb nemességi családból nősült. Az özvegy királyné azt válaszolta, hogy álláspontján nem változtat, annál kevésbbé, mert a tervezett házasságot Amerikában nem nézik rokonszenvvel. Erre a torinói gróf értesítette az özvegy királynét, hogy nem marad egyéb hátra, mint a házasságot beleegyzése nélkül megkötni. Az abruzzói herczeg legközelebb New-Yorkba utazik, hogy jelen legyen a házasságkötést megelőző végső megbeszéléseken. Az esküvő terminusa január 29-ére van kitűzve.

— Erzsébet-templom megszentelés Gödön. A pest-megyei Göd nyaralótelepen tegnap szentelték meg az Erzsébet királyné emlékére emelt új templomot, amely részint közadakozásból, részint pedig a vallásalap támogatásával épült bányavölgyi Tost Károly felügyelete mellett. A kis templomot, amely díszes és a kedvelt nyaralóhelynek, Bittmann Mihály jónevű építész építette. A megszentelés alkalmából ünnepi mise volt, melyen Kriknák János szödi plébános czelebrált fényes papi segédlettel. Misa alatt Léva Margit, néhai Léva Ferencz kultuszminiszteri tanácsos leánya és Baitz József ezredes egyházi énekeket adtak elő, Rózsa Márk zeneakadémiai tanár és Streliszky Dávid pénztézeti fő-tisztviselő harmonium- és hegedűkísérete mellett. A templomszentelésnél nagyszámu, előkelő közönség volt jelen, köztük nemeskéri Kiss Pál nyug. államtitkár nejevel, Szapáry Vera grófnővel és családjával. A templom megszentelése után lakoma volt a Eitmann-féle vendéglőben.

— A budapesti egyetem új klinikái. A budapesti egyetem orvosi fakultása ebben az évben három, a jövő évben további öt új klinikával gyarapodik: olyan fejlődés ez, melyre még a külföldön is kevés példa van. Az I. számú szemklinika már elkészült és e hó elején meg is nyílt. Még ebben az évben meg fog nyílni a fogászati intézet és az elmeklinika. Az utóbbival egyidejűleg kezd meg működését a botanikus kert klinikai osztály gazdasági telepe. Az I. számú női klinika pótlépülete és az anyai ideig nélkülözött ravatalozó is készen van. A jövő évre el fog készülni az I. számú sebészeti klinika új épülete, a II. számú új belorvostani klinika, a III. számú belorvostani tanszék klinikája, a II. számú szemklinika és a gyermekorvostani klinika kapcsolatban a Stefánia-kórházzal.

— **Az Erzsébet Örökmádás-templom fölszentelése.** Az üllői-uti Erzsébet Örökmádás-templom fölszentelési ünnepének mai, második napján reggel kilencz órakor ünnepi nagymise volt a templomban. A fölszentély elzárt részében foglaltak helyet a kékruhás, fehér fátyolos Répatrice-apácák. Az első padokban ültek ögróf Pallavicini Edéné elnöknő vezetésével a templomépitő-bizottság tagjai, az Ol-táregyesület vezetői, továbbá a Katholikus Kör tagjai dr. Sembery István igazgató és dr. Hindy Zoltán pénztáros vezetésével. Az ünnepi istentiszteleten dr. Városey Gyula kalocsai érsek pontifikált dr. Révay Tibor érseki titkár, Kanter Károly pápai prelátus, Glattfelder Gyula papnöveldei tanulmányi felügyelő, Hanauer István lelki igazgató, Makay Lajos udvari káplán és több rendfőnök, segédletével. Misa alatt a kóruson az apáczened tagjai énekeltek. Délután dr. Csernoch János csanádi püspök tart beszédet és a főpapi áldás kiosztásával a mai ünnepség véget ér. — Az Erzsébet királyné halála évfordulóján és lelkiüdvéért rendezendő ünnepi gyászmise, amelyen a király és az udvar is megjelenik, holnap csütörtökön délelőtt 11 órakor kezdődik. A templomba, amelyet rendőri kordonnal zárnak el, csak a jegyvel bíró meghívottakat bocsátják be, de csak 11 óráig. Ez időn túl senkit nem bocsátanak át a kordonon. Megjelenés a templomban fekete díszmagyarban, vagy fekete szalonruhában, hölgyek fekete utcai ruhában, fekete kalappal. A gyászistentiszteleten dr. Samassa József egri bíboros-érsek pontifikál. A rend főntartásáról dr. Boda Dezső főkapitány vezetésével gondoskodik a megfelelő számban kivonuló rendőrség.

— **Tolsztoj születésnapja.** A jaszna-poljanai ház betegszobájában ma meghatóan játszódtott le Tolsztoj nyolczvanadik születésnapjának családias megünneplése. Az agg költő még testi romjai közt is hősiesszen küzd az élete ellen törő gyilkos betegséggel. Egy pétervári távirat azt jelenti, hogy a Tolsztoj ellen irányuló körlevél kizárólag magából a szindusból indult ki. Isvolski főprokurátor nem volt Péterváron, amikor a körlevelet megfogalmazták. Stolypin pedig csak akkor értesült róla, amikor a körlevél már a nyomdában volt. A pétervári városi kapitányt megidéztek a belügyminisztériumba és tudtára adták, hogy a városnak nem szabad Tolsztoj megünneplésében résztvennie. Tolsztoj nyolczvanadik születésnapja alkalmából érdekesnek gondoljuk megismertetni a közönséggel a Tolsztoj-család nálunk meglehetősen ismeretlen genealogiai adatait. E szerint Tolsztoj Nikolajevics Leó gróf eredetileg német származású; őse egy Dick nevű német volt, aki a XV. században telepedett le Oroszországban. A családban először T. Andrejevics Péter (született 1645-ben) a csernigovi vajda fia nyert grófi rangot 1724-ben, akinek is része volt abban a palotaforradalomban, amely Nagy Pétert trónra emelte. A család II. Péter alatt kegyvesztett lett, megfosztották grófi rangjától, amelyet csak Erzsébet alatt nyert ismét vissza. A Tolsztojak több kiváló férfit adtak az orosz társadalomnak. Így Tolsztoj Fedor Petrovics gróf kiváló szobrász, született Szentpétervárott 1783-ban, meghalt ugyanott 1873-ban. Tolsztoj Alexandrovics Dimirov gróf államférfi született 1823-ban, meghalt 1889-ben. Tolsztoj Konstantinovic Elek gróf költő, született Szentpétervárott 1817-ben, meghalt 1875-ben.

— **Egy grófnő szerencsétlensége.** Görzből érkezik a tudósítás, hogy özv. gróf Dégenfeldné, néhai gróf Dégenfeld lovassági tábornok özvegyét a minap sétakocsizás alkalmával baleset érte. A lovak megvadultak s a grófné a kocsiból kiesve, súlyosan megsérült. A kocsis is megsebesült.

— **A pápa és a francziák.** A pápa tegnap ezer Franciaországban fogadott Rómában és hozzájuk intézett beszédében hevesen támadta a francia kormányt. Azt mondotta, hogy a francia republikánusok, noha folyton hirdetik, mégis lábbal tiporják a szabadságot. Londonban, abban a régi protestáns városban nemsokára ünnepi körmenetben fogják körülhordozni a szentségeket, míg Franciaországban mindenki Isten és az egyház ellen harcol. A pápa végül így fejezte be beszédét:

— Véres könyveket ejtek Franciaországról!

— **Wright repülőgép-kísérletei.** Orville Wright mai kísérlete Washingtonban élénk szóbeszéd tárgyát képezi. Wright, aki a legnagyobb könnyedséggel kormányozta repülő-gépét, kijelentette, hogy még hosszabb ideig tartózkodhatott volna a levegőben. A mai, valamint az eddigi kísérletek csak előkészítésképpen szolgálnak a hivatalos felszálláshoz. A hadügyi kormány akkor vásárolja meg a repülőgépet, ha Wright a hivatalos kísérlet alkalmával egy óránként 40 angol mérföldes átlagsebesség mellett 1 óráig marad a levegőben.

— **Ujabb földrengés Kecskeméten.** Megint megindult a föld Kecskeméten. A jó kecskemétiak szinte megszokták már, hogy mozog a föld a lábaik alatt. Ha még néhányszor megismétlődik a földrengés, úgy járnak majd, mint a mozgóposta hivatalnokai, aki úgy megszokta irás közben a vonatrázást, hogy amikor odahaza irt, ráförmedt a gyerekeire: „Gyerekek, lökdössétek az asztalt, mert nem tudok írni.” A legújabb földrengés Kecskeméten tegnap este 11 óra 13 perczkor volt. Tizenkét másodperczig tartottak a lökések s erejükre sokan fölriadtak álmukból. A lakásokban minden tárgy megmozdult a helyén, sok helyen pedig a vakolat lehullott a házról. A földrengés éjféli után tizenkét óra nyolcz perczkor megismétlődött, kisebb erővel, de éppen olyan zajos dübörgéssel, mint az előbb. Kár emberben és épületekben nem esett.

— **Thaw a börtönben.** Azt tartja a közmondás, hogy az ur pokolban is ur. Ennek a mondásnak az igazsága kiderül abból is, hogy Thaw Harry, a milliomos gyilkos, mily kedélyesen él börtönében. Pompásan berendezett lakása van a Duches Comity Gardban, a legdrágább havannacigarettákat szivja. Thaw személyesen rendelkezik az ételrendjéről is. Van külön hálószobája, dolgozószobája, dohányzója, fürdőszobája s még tíz mellékhelyisége. S mindezek egy széles folyosóra nyílnak, ahonnan pompás kilátás esik a Hudson-folyó partjaira. A „szegény” fogoly még automobilozhatik is. Tudniillik a csödbe jutott Thawnak meg kell engedni, hogy a fölszármolási pör állása iránt érdeklődjék. E czélből hetenkint kétszer-háromszor elviszi őt az ügyvédje automobilon a csödtömeggondnokhoz. Ha az üzleti ügy elintéződött, Thaw még egy kicsit sétakocsikázik s azután megunva a szabadságot, visszatér a fogházba.

— **Koholt rablóhistória.** Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy egy Baán József nevű lókupez, északának idején súlyosan megsebesülve állított be a IX. kerületi kapitányságra és ott azt beszélte, hogy két ismeretlen tettes kirabolta. Kétszáz egynéhány koronát vettek el tőle, amelylyel egy gyöngyösi lókereskedőnek kellett volna elszámolnia, akinek egy lovát bizományban itt Budapesten eladta. Baánt vallomása után beszállították a Rókus-kórházba, miután azonban előadása nagyon zavaros és gyanutkelt volt, rendőri őrizet alatt tartották s ma délelőtt, amikor a kórházból szabadult, egy detektív a főkapitányságra kísérte, ahol újra kihallgatták. A különös rablótámadás áldozata felegetett is a föltett kérdésekre, de végül is ellentmondásokba keveredett. Erre behatóbban faggatni kezdték, hogy hol adta el a rabizott lovat s végre bevallotta, hogy az egész rablótámadás meséje koholt. A lovat Félégyházán adta el, a pénzt elmulatta s ezzel a mesével akart kimászni a bajból. A sebet is önkézüleg ejtette magán. Baánt vallomása után letartóztatták.

— **A kolera Oroszországban.** A Pétervárott tegnapelőtt óta megfigyelés alatt álló beteg ma ázsiai kolerát konstataáltak. Ujabbban 10 gyanus megbetegedés fordult elő.

— **Az országos vendéglős-kongresszus.** Az országos vendéglős-kongresszusra a mai nap folyamán mintegy 200 vendéglős és kávéos érkezett Debreczenbe. A kormány képviselőjében a kongresszusra Debreczenbe érkezett Mártonffy Márton min. tan., továbbá a szövetség elnöke, Gundel János és Bokros Károly nyugdíjigyleti elnök. Az érkező vendégeket a szakipartársulat tagjai fogadták, élükön Hauer Bertalan elnökkel, kinek üdvözlő szavaira Gundel válaszolt. Mártonffy min. tanácsost ezenkívül még Oláh Károly városi tanácsos üdvözölte. Délben díszbeöltözött, mig délután a nyugdíjigylet gyűlését tartották meg, melynek keretében leleplezték Törley Józsefnek, az elhunyt pezsgőgyárosnak arczképét. Este ismerkedési estély volt.

— **Jászai Mari merénylője öngyilkos lett.** Pár nap előtt fővárosszerte kínos föltűnést keltett, hogy a Nemzeti Színház nagynevű tragikája, Jászai Mari ellen, saját édes öccse, Jászai Ignác törvénytársi irodatiszt, gyilkos merényletet akart elkövetni, s csak a szerencsés véletlen mulott, hogy a merénylet nem sikerült. Jászai Ignácot a rendőrség szabadlábban hagyta ugyan a merénylet után, de megindította ellene a bünvádi eljárást. Ezenkívül hivatali fölebbvalója is fegyelmi vizsgálatot rendelt Jászai Ignác ellen. A szerencsétlen ember, aki bünyös cselekedetét alkoholos deliriumában követte el, kijózanodva kétségbeeséssel ismerte fel tette következményeit, s a merénylet óta félőrülten bolyongott a városban. Nem volt sehol se nyugta, s lelkiismereti furdalásai ma az öngyilkosságba kergették. Késő este kiment a Rákos és Kőbánya közötti vasuti vonal környékére, s ott az 51-ik számú őrház közelében egy tehervonat elé vetette magát. A vonat egészen összeroncsolta a szerencsétlen embert. A fejét teljesen lemetszette törzséről. Ugy találta meg csonka holttestét egy szolgálatot tevő pályőr, aki az esetről rögtön jelentést tett a rendőrségnek. Az öngyilkos kilétét a kiszálló rendőri bizottság állapította meg. Levelet Jászai Ignác nem hagyott hátra, tettének oka azonban kétségtelen, mert ismerősei előtt többször említette, hogy nem bírja el a lelkiismeretfurdalásait; jövője fölött kétségbeesett s így szánta rá magát az öngyilkosságra. Az esetről kiméletesen értesítették Jászai Marit is, akit rendkívül lesújtott szerencsétlen öccsének tragédiája.

Érdekes, hogy a szerencsétlen ember, a merénylet után elpazarolta mindenét. Butorait, ágyneműjét egy Alkotmány-utcai korcsmárosnak adta oda valami kis adósság fejében. A ruháit egészen a testén levőig egy pár garasért eladta, s ezen a pénzen napokig ivott. Ez alatt az idő alatt zug-szállodákban bérelt egy pár órai tanyát. Legutóbb és pedig szombaton a Nagymező-utcai Minta-szállóban látták, ahol óriási botrányt csinált. Az egész szoba butorzatát összetörte úgy, hogy rendőr távolította el a szállodából. Hétfőn a Monopol-garniban huzodott meg és ott lakott beteg magig. Ma azzal kelt föl, hogy Dánosra megy, ahol dolgo van. Dánosra azonban nem ment, hanem kint a Városliget háta mögött a halált kereste. Holttestét beszállították a boncztoni intézetbe. Temetéséről valószínűleg családja fog gondoskodni.

— **Az orosz börtönök borzalmal.** Időről-időre megrázó tudósítások érkeznek azokról a borzalmakról, amelyek az oroszországi börtönökben végbemennek. Most a luganski fogház szörnyűségeiről érkezik hír. A börtönt százharmincznégy rab számára építették, ez idő szerint háromszor annyi fogoly szorong benne. A rendesen egy embernek szánt cellákban öt-hat ember van összehérszélve, a legdögletesebb levegőben, mert a cellákat sohasem szellőztetik. Ha valamely fogoly megbetegszik, ott hagyják a cellában, mig el nem pusztul. Az egész fogházban irtózatossan büzfertőzi meg a levegőt a folyosókon is, de még borzalmasabbak az állapotok a fogház kórházi helyiségeiben, hol a betegek egy része a padlón fekszik. A rabok fél évig nem kapnak tiszta ruhát és akárhányszor napokig éheznek. A foglyokkal olyan embertelenül bánnak, hogy egy fogoly, akit Sibériából hoztak, kijelentette, hogy még ott is jobb dolga volt.

— **Tisztújítás Ujvidéken.** Ujvidéken ma délután volt a város tisztújító közgyűlése, amelyen megválasztották polgármesterré Demetrovics Vladimir 60 szavazattal Horváth Géza ügyvéd 20 szavazata ellenében, főjegyzővé Marcekovich Imre, tanácsnökká Profuma Béla, Jójárt János, Forster Géza, Ertl Ignác, Tapavica György, főügyész Szlezák Lajos ügyvéd Sztracimirovics László eddigi főügyészjelzében, jegyzővé Lakics János, pénztárnokká Paitz József, közgyámmá Kovacevics Zsarkos, főkapitány-helyettesé Véséi Elek, rendőrkapitány Sztrefanovics Zsarkó, rendőrfogalmazóvá Zambauer Ágoston, pénztári ellenőrré Angyal József. A főispán ezután több tiszteletbeli tisztviselőt nevezett ki.

— **Egy gyermek balesete.** Ma reggel a Madách-utca 16. számú ház harmadik emeletéről az utcára zuhant Fischer Antal munkás három éves Antal nevű fia. A szerencsétlen gyermeket haldokolva vették a Stefánia gyermekórába.

— Az amerikai kongresszus megnyitása. Rainier főherceg, a kongresszus védője ma nyitotta meg Bécsben a tizenhatodik nemzetközi amerikai kongresszust nagyszámu előkelő közönség jelenlétében. A kongresszuson képviselve van Európa, Amerika és Ázsia minden állama, továbbá az összes államok szaktudományi társaságai.

— A Lasker-Tarrasch-mérkőzés. Ma játszották Münchenben a világbajnokságot folyó match nyolcadik játszmáját. Dr. Tarrasch spanyol megnyitást kezdett, de a játszma a 46. lépés után függőben maradt és csak holnap nyer befejezést. A match jelenlegi állása: dr. Lasker 5, dr. Tarrasch 1, remis 1.

— Egy grófnő öngyilkossága. Párisban nagy feltűnést kelt Sabattier grófnőnek, a társaság egyik legnépszerűbb tagjának öngyilkossága. A grófnő revolverrel agyonlőtte magát és a családja idegbajnok tulajdonítja tettét, de általában azt beszélik, hogy reménytelen szerelem miatt vált meg az életől.

— Egy álhlirapító garázdálkodása. A Nemzeti Színház igazgatósága ma fölhívta figyelmünket, hogy egy Schächter Móricz nevű ember sorra járja a színházakat és magát az „Egyetértés” munkatársának és egy orosz lap levelezőjének mondva, tömegesen kéri a jegyeket, amelyeket azután valószínűleg áruba bocsát. Figyelmeztetünk mindenkit, hogy Schächter Móricz nevű munkatársunk nincs és mindenki jól teszi, ha rendőr kezére adja az álhlirapítót, ha ránk való hivatkozással bárhol is előnyöket próbál kicsalni.

— A leggazdagabb örökösök. Érdekes házasságot kötöttek minap Londonban. Drummond Baldwin, egy fiatal arisztokrata, feleségül vette Marsal Fieldnek, Amerika egyik leggazdagabb milliommósának özvegyét. Az esküvőt csöndben, szinte titokban tartották meg, csak a két család legközelebbi hozzátartozói és legbizalmasabb emberei tudtak róla. Fieldné első ura volt az első amerikai tőzsdéjátékos; mikor meghalt, hétszázhuszmillió koronát hagyott az örökösére. Az orosz trónörökös nem számítva, nincsen több olyan gazdag fiu, mint Fieldné, most már Drummondné két fia, kik közül az egyik tizenegy esztendő, a másik tizenöt éves. Az apjuk gondogott róla a végrendeletében, hogy a fiuk fiatalos megmondhatatlanságból el ne tékozzolhassák az örökségüket. Meghagyta, hogy a fiuk huszonöt esztendő koruktól ötven esztendő korukig ötszáz esztendő részletekben kapják meg az örökölt vagyont. Fieldné esztendő óta élt már a fiatal eszöndes visszavonultságban angliai birtokán. Vasárnap egy hete megjelent nála a fiatal Drummond és megvalloita érzelmeit és szándékát. Az özvegy igent mondott és kedden már meg is tartották az esküvőt. Azután automobilon nászutra indultak, hogy bejárják az európai kontinentet. A fiukat természetesen nem vitték magukkal a nászutra.

— Elfogott szélhámos. Rovott multu szélhámost fogott el a székesfehérvári rendőrség. Kögl Béla a szélhámos neve, ki már tizenhét szer volt büntetve csalásért, sikkasztásért és felségértésért. Most is mint odesszai hírlapíró mutatkozott be. Többek között elment a Vörösmarty-kör helyiségébe s az ott levő tagoknak bemutatkozva előadta, hogy egyik este szeretne itt etnografiai felolvasást tartani. Elmondta, hogy a „Neue Freie Presse” odesszai levelezője, de most politikai viszonyok miatt otthagyta hazáját. A megnyerő modoru fiatal ember, ki tökéletesen bírta a magyar nyelvet, hallgatóit annyira lebilincselte, hogy megengedték, hogy felolvasását megtarthassa. Egyben mindjárt azzal állt elő, hogy segítsék ki pillanatnyi pénzzavarából. Igen sokan adtak neki kisebb-nagyobb összeget. A rendőrség végre is figyelmes lett az idegen szereplésére. Egy éjjel aztán, amikor ittas állapotban az utca csendjét zavarta Zavaros Aladár rendőrkapitány, ki vele találkozott, igazolásra szólította fel. Az ittas nem tudta igazolni magát, mire bekísérték. A kihallgatás során megmaradt állítása mellett, hogy ő dr. Kögl Béla odesszai hírlapíró. Sőt azt is elmondta, hogy anyja magyar származásu, apja pedig hivatalnok Odesszában. Csak harmadnapra sikerült aztán a tartóztatott kilitét megállapítani. A külföldi rendőrség ugyanis részletes jelentést küldött róla. A jelentés elmondja, hogy Kögl Béla nem dr., hanem közönséges könyvkötő, ki többször volt már hasonló csalásért büntetve. Mikor ezt a csavargó előtt feltárták, beismerő vallomást tett. A rendőrség, mint-hogy feljelentés nem tett ellene senki, 22 napi elzárásra ítélte és a város területéről örökre kitiltotta.

— Kragujevics újabb büne. A berlini rendőrség ma Kragujevics újabb bűnéről értesíti a budapesti főkapitányságot. Táviratban közli, hogy Kragujevics júliusban a bécsi merénylethez hasonló körülmények közt végrehajtott rablógyilkos kísérletet követett el. A távirat részleteket nem közöl, csak annyit jegyez meg, hogy az ügyre vonatkozó iratokat a berlini rendőri központ postán elküldötte.

— Elsülyedt gőzös. Szan-Francizskóból táviratozzák, hogy a nagy viharban Szan-Francizskótól északra 110 mérföldnyire egy hatalmas gőzhajó az Arena-zátonyon elpusztult és valamennyi utasa a tengerbe fullt. Azt hiszik, hogy az elsülyedt gőzös a Kielbern volt. Gőzcsónakok mentek ki a hajótöröttek segítségére, de csak holttesteket fogtak ki a tengerből.

— Kávésók és pinczerek. A következő nyilatkozat közlésére kértek föl bennünket:

A Népszava nap-nap után a legdurvább sértésekkel illeti a vezetésem alatt álló egyesület tagjait és főként annak vezetőit. Jó izlésünk tiltja, hogy ezekre a durva támadásokra hasonló hangon válaszoljunk, de a nagyközönség, amelynek tisztességes kiszolgálása egyesületünk legfőbb célja, hallgatásunkat esetleg félremagyarázhatná és ebből az okból kérem a tekintetes szerkesztőséget, hogy soraimnak becses lapjában helyet adni sziveskedjék.

Az ugynevezett sárga egyesület vezetői között vannak Magyarics Ágoston, Klauber József, Rezső Jenő, Kalász József, László Dezső, Geiszlinger Endre, Gárdos Sándor, Árvay Lajos, Morva Károly, Goldstein Jenő, Klein Béla stb. főpinczerek, mindannyian tisztességes munkások, akik pályájukat ennél az iparnál kezdték és a pinczér névnek tiszteletet és becsülést szereztek és a kávésipar munkásainak bajait sokkal jobban ismerik, érdekei megvédelmezésére sokkal inkább hivatottak, mint az iparunkba betolakodott filozofterek és festőlegények. Budapest, 1908. szept. 9. Magyarics Ágoston elnök, főpinczér.

— Dráma az országuton. Rémes szerencsétlenség történt Olaszországban, Albengó városka környékén. Egy mérnök, aki családjával Albengóban nyaralt, sétájáról tért haza. Amikor a villába érkezett, megpillantotta öt hétszáz esztendő fiacskáját, aki az apja elé sietett. Ebben a pillanatban egy automobil rohogott el mellettük, melyben egy sofför és Revedin marquis leányai ültek. Az apa figyelmeztette a soffört, de már késő volt, mert a rohogó automobil halálra gázolta a kis fiucskát. Az apa most félőrülten kapta elő a revolvert és a menekülő automobil után lött. A golyó keresztülfurta az egyik leány testét és behatolt a sofförbe is, aki holtan bukkott le az automobilról. A gépkocsi most már vezető nélkül rohant tovább a még életben maradt egyik leánynyal, mignem egy árokba borult, hol izzé-porrá törött. A megjelent rendőrség a romok között találta halálra sebezve a másik leányt is és a mérnököt, aki félőrülten csókolgatta halott gyermekét.

— Kínvallatás. A berettyóújfalusi csendőrség rémmesébe illő kínzásokkal igyekezett Vig Gábor bakonyiszege földművest, a feleségét és egy fiatal szépparasztleányt vallomásra bírni. A szerencsétlen emberek a biharmegyei Bakonyiszege községből mentek a közeli Berettyóújfaluba, hogy az ott lakó Fodor Lajos kereskedőnél tartozásukat kiűzessék. Ezt elvégezték, azután haza indultak. Az országuton a csendőrök utjokat állták, mert időközben egy boltból hatszáz korona tűnt el s a csendőrök őket gyanúsították a lopással. A megrémült emberek hiába esküdöztek, hogy színt se látták a pénznek. A csendőrök a faluba vezették és ott az összegyűlt nép előtt ingre vetkőztették a három embert. A pénzt nem találták náluk és ennek dacára a községváza zárkájába csukták őket. Másnap Viget kivitték a temetőbe, levetkőztették és válogatott kínzásokkal igyekeztek kicsikarni belőle a vallomást. Már félholtra kínozták a szerencsétleneket, amikor egy csendőr könyörögve kérte, hogy vallják be a lopást. Természetesen ez is hasztalan volt. Nagynehezen aztán sikerült a szerencsétleneknek a kegyetlen kezek közül megmenekülni. Egyenesen Nagyváradra siettek, ahol a csendőrség ellen megtették a följelentést. Most már az ügyesség fogja kideríteni, hogy mi igaz ezekből a rémes vádakból.

— Nászajándékok. Jegygyűriük legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterelő, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Az állatorvos büne. Példátlan okból függesztették föl állásától Félegyházán Kovács Lajos állatorvost. A függesztés oka az volt, hogy az állatorvos a vágóhídon egy veszett kutyát boncolt.

— A londoni Olympiád hatása. A londoni Olympiád hatása talán egy sportágban sem mutatkozik annyira, mint a vivásban. Amióta a táviró a magyar fiúk győzelmét világgá vitte, azóta a laikusok száza érdeklődnek a vivás iránt. Így Fodor mester koronaherceg-utczai vivótermében tömegesen iratkoznak be olyanok, akiknek azelőtt a vivásról, mint sportról, sejtelmük sem volt. Fodorhoz most beiratkozók között nagy számmal vannak gyermekek is, akik évről-évre nagyobb számmal keresik fel az ő vivótermét, bizonyosságot téve arról a lelkes propagandáról, melyet Fodor mester a gyermekek testi nevelése érdekében kifejt.

— Borus szerelem. Véres szerelmi dráma játszódott le tegnap reggel Kunhegyesen. Halva találták Péntek Sándor jómódu gazdálkodó feleségét a lakásán. Három véres seb tátongott testén. Eleintén azt hitték, hogy a menyecske öngyilkossá lett, utóbb azonban kiderült, hogy szerelmi dráma áldozata. Pénteknének viszonya volt egy falubeli legénynyel, Komlói Sándorral. Mivel egymáséi nem lehetnek, elhatározták, hogy közösen megválnak az életől. Szombaton éjjel a menyecske egyedül volt s a legény ellátogatott hozzá. Ekkor akarták végrehajtani az öngyilkosságot. A legény kiment az udvarra s az asszony azalatt a revolverrel magára lött. A golyó csak könnyebb sebet ejtett rajta. Ekkor behívta a legényt és kérte, hogy lölje agyon. Komlói kétszer egymásután rálőtt az asszonyra, aki nyomban meghalt. Most Komlói megrémült s nem volt annyi lelki ereje, hogy utána menjen kedvesének a halálba. Ugy fektette az asszonyt, hogy azt higgyék, hogy öngyilkosságot követett el, ő pedig hazament. A csendőrség azonban letartóztatta Komlói Sándort, aki mindent megvalloott.

— A közúti vasút kerekfel alatt. A Mariahilferstrassen ma délután egy órakor egy választékosan öltözött fiatalembert a közúti vasut egy motorkocsija elütött s az ifju olyan szerencsétlenül esett el, hogy balkarja a kerekfel alá került. Csak nagynehezen lehetett kiszabadítani veszedelmes helyzetéből s akkor már balkezét összeroncalták a kerekfel s a nagy zuhanástól agyrázkódtatást szenvedett. A mentő-egyesület szállította be az országos kórházba a súlyosan sebesült fiatalembert, akiről kitudódott, hogy Bukarestből jött Bécsbe. Olicewski Györgynek hívják, tizenkilenc éves és fia a bukaresti rendőrfőnöknek.

— Egy bandita halála. Érdekes hírből számol be a „Corriere della Sera” Uzunovnak, a hírhedt banditának haláláról. Egy Azis nevű török tiszt vezetésével katonaság kerítette be a bandita csapatát. A rablók nem akartak gyávan fogságba kerülni és ezért önfegyverükkel vetettek véget életüknek. Csak a vezér maradt életben, ki aztán a holttesteket a körülzárt szikláról ledobálta a katonák elé. Több-szöri felszólalásnak dacára sem adta meg magát, míg végre Azis a sziklához vezényelte a katonaságot, de abban a pillanatban két pisztolydurranás hallatszott és a bandita követte társait a halálba.

— Tolvaj takarítónők. A minap nagyobb lopás történt Kollegerszky Viktor kávéházában. A rendőrség a nyomozás során megállapította, hogy a lopást a kávéházban alkalmazott takarítónők követették el. A rendőrség le is tartóztatta Várkonyai Ferencnek, a Gaedicke-bankház tolvaj szolgálójának a feleségét, akinél több ezüst kanalat találtak. A rendőrség elfogató parancsot adott ki Szorádi József ellen, aki a nyomozás elől Karánsebesre szökött.

— Életuntak. A rákoszentmihályi viczinális meg-megállítottól ötszáz lépésnyire, az Erzsébet-ut tizenegyedik számú házban holtan talált egy elegánsan öltözött fiatal embert. A rendőrség megállapította, hogy az illető Nagy Béla, budapesti születésű 16 éves tanuló. Édesanyja özvegy Nagy Györgyné állítása szerint a fiu tegnap kapta kézhez a posta- és távirda igazgatóság végzését, amelyben értesítik, hogy gyenge látóképessége miatt nem veszik fel posta- és távirda növendéknek. Valószínű, hogy a feletti elkeseredésében követte el az öngyilkosságot. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. — Pognár Mihály 69 éves temető-őr, a budakeszi-ut 17. számú lakásának fűskamrájában föbe lötte magát. Nyomban meghalt. Gyógyíthatatlan betegsége miatt lett öngyilkos. Holttestét a boncztnai intézetbe vitték.

— **Helgoland huszonötödik.** Csütörtökön este éri el a Beketow-cirkuszban a „Helgoland” című némajáték huszonötödik esti előadását. A délutáni előadásokat is beleszámítva, eddig harminczszor került előadásra és el lehet mondani, hogy cirkuszi látványosságnak Budapesten még soha olyan sikere nem volt, mint a „Helgoland”-nak, melyre mindig megtelik a cirkusz nézőtere és eddig már százhuszezer ember nézte meg. Daczára a látványosság óriási sikerének, Beketow igazgató kiváló műsört állított össze, melynek egyetlen száma, a Staig's halál-száguldása a motór-kerékpáron, már biztosítja a sikert.

— **Halóhalás.** Kálman Manoné magánzónó Budapesten 74 éves korában tegnap elhunyt. Temetése csütörtökön délután félnégy órakor lesz az új zsidó temető halottasházából.

— **Jó órában legyen mondva.** Ki ne ösmerné ezt a bátran nemzetközinek mondható fohászt? Az anya, mikor a becézett gyermek egészségéről beszél, önkéntelen sóhajjal teszi hozzá: „Semmi baja a kicsikének, jó órában legyen mondva.” Bizony, aki saját magának, akár másnak őszintén jót kíván, csak jó órát kívánhat. A jó, pontosan járó óra nélkülözhetetlen kellék minden rendszerető ember részére. S ilyen — jó órában legyen mondva — csakis Polgár Sándor órásmesternél kaphat Budapesten, Erzsébet-körút 29. szám, I. em. Ilyenekről és divatos ékszerekről egy levelező-lapon nyilvánított kívánságára nagy, képes album-árjegyzéket küld ingyen és bérmentve a czég vezetősége.

× **Önkénteseket felszerel kedvező fizetési feltételekkel** Blum Sándor Budapest, Váci-utca 15.

× **Zászlók,** czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

× **Fodor-léle vívőterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

× **Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Molière-reprize a Nemzetiben.** Régi meggyőződése minden előkelő színház igazgatójának és minden művésznak, hogy Molière-t semmiféle formában nem kell túlozni. Van Molière-ben annyi gondolat, poétikai és színpadi erő, hogy elégséges az, ha híven interpretálják azt, amit ő nyújt. Többet akarni, mint amit ő akart, tulteni rajta, azt jelentí, hogy az irodalom e hatalmaságát meghamisítják. Már pedig ez történt ma a Nemzeti Színházban. Felelevenítették a „Les preclieuses ridicules” című egyfelvonásos vígjátékát „A kényeskedők” címén Hevesi Sándor új fordításában. A darabot jó három évtized óta nem adták már elő a Nemzetiben. Most pedig, úgy látszik, azért ásták ki megint, hogy torzképet csináljanak belőle. Nem hiszünk, hogy akármilyen harmadrangu vidéki színpadon jobban kacérkodnának a karzattal, mint ma a Nemzetiben. A szereplők majdnem kivétel nélkül grimaszokkal és művészietlen eszközökkel torzították el a darabot és annak szellemét. Rózsahegy egy karzati tapsért készen volt feláldozni egészében Molière-t. Több izléstelenséget nem lehet összehalmozni, mint amennyit ő ma összehalmozott. A hölgyek, nevezetesen Paulay Erzsike és Vizvári Mariska szintén tulhajtották a dolgot. Bartos nem tulzott, de viszont gyenge és színtelen volt. Az egyetlen, aki mérseketet gyakorolt, Hajdu volt, de az előadás előkelőségét egymaga nem menthette meg. Ha ilyenek lesznek az új hajlékban a klasszikus előadások, akkor nem sok művészi gyönyörűsége van kilátása a publikumnak. „A kényeskedők” után „A képzelet beteg”-et adták elő a régi szereposztásban. (t.)

(*) **Szilágyi Arabella énekiskolája.** Ki ne ismerné Szilágyi Arabella nevét? Disze volt a magyar királyi Operaház művészgárdájának, akik közül önként, súlyos veszteséget okozva, távozott. Azóta voltak az évek és bizony csak nagy riskán jutott ki az élvezetből, hogy Szilágyi Arabella csodás hangjában újra-újra gyönyörködhesünk. Már-már elveszítettnek hittük őt a magyar dalművészetre nézve, amikor örömmel értesültünk, hogy Szilágyi Arabella, ha nem is közvetlenül, de közvetve legalább, továbbra

is szolgálni kívánja a művészetnek általa oly előkelően képviselt ágát: Szilágyi Arabella zeneiskolát nyitott. Intézetében a színpadi éneket, valamint a hangversenyéneket fogja tanítani és meggyőződésünk, hogy egy sereg olyan növendéket fog felnevelni, akik majdan nagy dicsőségére lesznek a magyar ének-művészetnek. Szilágyi Arabella egyébként is a legjobb auspiciumok mellett nyitotta meg intézetének kapuját, mert hiszen ajánlónak nem kisebb kapacitást szerzett meg művészetével, mint Lehmann Lilyt, a világhírű énekművésznőt, akik az elragadtatás hangján nyilatkozott arról a tanítói kézségről, tudásról és művészetéről, melyekkel Szilágyi Arabella új hivatásának indul. A főváros komolyan tudnivaló, művészi ambícióval telített fiatal-sága valószínűleg bizalommal fogja felkeresni az új énekintézetet.

(*) **A Csókkirály jubileuma.** A Budai Nyári Színházban ma este került színre huszonötödik Orbán és Sztójánovics regényes dalgátéka, a Csókkirály. A szép sikerű darab jubiláris előadása is zsufolt nézőtér előtt folyt le, a közönség igen nagy ovációja mellett. A szereplőket és a szerzőket a felvonások után a közönség többször a lámpák elé hívta. A szereplők ugyanazok voltak, mint a bemutató-előadáson.

(*) **Az Operaház megnyitása.** Az Operaház első előadását, amelyik e hó 15-ikére volt kitűzve, két nappal elhalasztották és az első előadáson, amelyik e hó 17-én, csütörtökön lesz, Erkel „Brankovics György” című operája fog színre kerülni, a czimszerepben Takács Mihálylyal, aki ezen a napon ünnepli 25 éves művészi jubileumát. Aznap lesz ugyanis 25 esztendeje annak, hogy először lépett fel a Nemzeti Színházban.

(*) **A Népszínház volt zenekara.** A Népszínház hajléktalan zenészei végre szerződéshez jutottak. A Nemzeti Színház gazgatósága három évre szerződette őket oly módon, hogy október 1-től a Nemzeti Színház előadásain vegyenek részt és kéthetenként egyszer filharmónikus matiné rendezzenek a Nemzeti Színházban. E hangversenyeket Kun László, a Nemzeti Színház új karmestere fogja vezetni.

(*) **Két premiér.** Két premiérben lesz része a jövő hét végén a főváros közönségének: az egyik Rubens Pál operettje, a „Hollandi leány” (Miss Hook of Holland) a Király-Színházban kerül színre. Az igazgatóság erre az előadásra meghívta az angol komponistát. A másik bemutatott színhelye a Magyar Színház lesz, ahol eredeti magyar komédia, „A szerencse fia” kerül színre először. A darab szerzője új ember a színpadon: Drégely Gábor, akinek néhány novellás- és regénykötetét már jóindulattal fogadta a sajtó és a közönség. A magyar komédia rendezésében is új ember debütál: Vajda László, a Magyar Színház most szerződötetett rendezője.

(*) **Goethe Faust-ja Londonban.** Beerbohm Tree, a híres angol színművész és színigazgató színházában előadatta Goethe Faust-ját, még pedig egészen új szcenizálásban. A czimszerepét Ainly, Mefisztót Beerbohm Tree játszotta. Utóbbi a közönség zajos ovációját, a lámpák elé lépve, beszédben köszönte meg. A tragédiához Coleridge Taylor írt kísérőzenét, mely szintén tetszett.

(*) **Régi jó idők.** Az Uránia Színház holnap, csütörtökön este színre kerülő ujdonsága, dr. Gombos Albin: „Régi jó idők” című darabja nemcsak szöveg, hanem kiállítás tekintetében is a legjobbat fogja nyújtani a nagyközönségnek. A csevegő modern megírt szöveget korhű festmények után készült vetített képek és ugyancsak korhű mozgóképek fogják illusztrálni, mely utóbbiak között a Francesca da Rimini, a Beatrice Cenci históriája, egy gyönyörű lovag-rege stb. e nemben elsőrangú alkotások.

(*) **Vidéki színészet.** A kolozsvári Nemzeti Színházban szombaton kezdődik a téli szezon a „Tatárjárás” előadásával. Az első „eredeti bemutató”-t jövő hétfőre tűzték ki, amikor Géczy István — a „Gyimesi vadvirág” szerzőjének — „A tévelygők” című darabja kerül színre. Váradi Miklóst, abból az alkalomból, hogy a kolozsvári Nemzeti Színház örökös tagjává nevezték ki, vasárnap fogják ünnepelni a „Piros bugyelláris” előadásának keretében. — Marházy Miklós színtársulata tegnap kezdte meg négy hétre tervezett szezonját a makói Hollósy Kornélia-Színházban. A társulat erősségei: J. Csáder Irén, Tábori Imre, Kovács Fáni, Ferenczi József, Mezei Jolán szubrett, Fenyéri Mór, Gulyás Mihály, Lipichné Zikó Ilma, Kondor Ernő, Székely René. A társulat Makóról Kecskemétre megy, ahol egész télen játszik. — Fehér Károly e hó 10-én kezd meg előadásait újjászervezett társulával Sepsiszentgyörgyön.

(*) **Mahler új szimfóniája.** Mahler Gusztáv Prágába utazott, hogy ott hetedik szimfóniájának legelső előadását dirigálja. Mahler, hir szerint, Toblachban ez idő szerint egy új szimfónikus művön dolgozik.

(*) **Új színművészeti társaság.** Vasárnap délelőtt tartotta meg a „Modern Színművészeti Társaság” alakuló ülését irodalmunk számos jelesének és nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében. Az új művészeti társaság célja a nálunk még ismeretlen külföldi írók, valamint fiatal írónk darabjainak bemutatása, irodalmi esték rendezése stb. A társaság f. hó 10-én este 8 órakor tartja összejövetelét a „Lidó”-kávéház külön helyiségében (Andrássy-ut és Csengety-utca sarok.) Érdeklődőknek szívesen szolgál felvilágosítással.

(*) **Színházi jegybilet részletfizetésre.** Érdekes újításra készülnek Bécsben. Egy Bolz-Fiegl nevű vállalkozó engedélyért folyamodott, hogy olyan színházi jegyírodát nyithasson, ahol a közönség a színházak és mulatóhelyek jegyeit részletfizetésre is bérelhesse. A legcsekélyebb heti befizetés 22 fillér lenne.

(*) **Gyakorlati összhangzattan.** Megjelent és a „Harmónia” zeneműkereskedésben kapható: „A hármashangzat és fordításai”. Szabályok, minták és feladatok. Irta Vavrincz Mór, a budavári Mátyás-templom karnagya és a Nemzeti Zenede tanára. Az ügyesen szerkesztett kis füzettel a szerző Indassohn, Richter és Rischbieter összhangzattana feladványkönyveihez olyan segédmunkát kívánt adni, amelyben a tanuló minden egyes esetre és kivételre egész csoport feladványt kap. Emellett főcélja volt, a sok negatív regulát pozitív szabály keretében bemutatni a tanulónak, ami neki sikerült is.

(*) **Szerencsés komikus.** Az angol színpad s valószínűleg az egész színházi világ legfényesebben fizetett komikusa Harry Lauder londoni színész, aki husz hétre szerződött Amerikába 19.200 korona heti fizetésért.

(*) **Az Orsz. M. Kir. Zeneakadémián** visszautasított növendékek részére a felvételi vizsgák a Lovas-féle zeneiskola akadémiára előkészítő (Andrássy-ut 67. sz. Vörösmarty-u. sarok) naponta d. e. 10—12-ig és d. u. 2—6-ig tartatnak meg. Vizsgadíj nincs.

(*) **Iparművészeti kiállítás Debreczenben.** A debreczeni kereskedelmi és iparkamara a jövő évi husvétkor Debreczenben iparművészeti kiállítást rendez, melyen az Országos Magyar Iparművészeti Társulat is résztvesz.

(*) **Szabad Színpad** irodalmi és művészeti társaság folyó hó 12-én este 8 órakor a Gladys-kávéház különtermében (Rottembiller- és Óvoda-utca sarok) szívesen látja vendégeit az ez iránt érdeklődőket, mikor az alapszabályok felolvasásán kívül a tagfelvételt is eszközlik.

(*) **A Máv. reformjához.** A „Máv-ak reformja” című alatt értékes szakmunka jelent meg ocskói Ocskay Gusztáv ismert nevű szak- és tárczairó Máv. felügyelő, volt igazgatósági szakosztályfőnök tollából, mint „Magyarország a Máv-ak rendszerében — számokban” cím alatt kiadott szakmunkájának folytatásos része. Bevezetéként foglalkozik az 1904-iki nagy vasuti sztrájkjal. A füzet ára 1 korona és kapható minden könyvkereskedésben.

(*) **A Nemzeti Szalon őszi kiállítása.** A Nemzeti Szalon őszi kiállítása az eddigi jelentkezősekből itélve, meg fogja haladni az általános kiállítások nivóját. Az igazgatóság erre az alkalomra teljesen új alakította át a Szalon helyiségeit. A kiállító művészek műveiket szombat (szeptember 12) este hat óráig küldhetik be a Nemzeti Szalonba, amely időn tul művek egyáltalán nem vétesnek át kiállítás céljából.

(*) **Az Új szemlének,** Blaskovich Sándor revüjének most jelent meg a szeptemberi 1-iki száma. E szám gazdag és érdekes tartalmából kiemeljük Blaskovich Sándor politikai tanulmányát a monarchiáról és a Balkán vasutakról. Janus olaszországi levelét. Súlyom Ferencz Éva című novelláját. Tóth István kirándulás a Nyugat-Afrika Galeon mellé című vadász-történetét. Dr. Oláh Gyula visszaemlékezéseit a Tisza-féle fuzióra. Ignotus kronikáját a Török forradalomról. Ezen kívül irodalmi szemle is van. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Alkotmány-utca 23. Előfizetési ár egész évre 24 korona. Egyes szám ára 1 korona. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban.

6 visit Fénykép 1 f. 50
HUNNIA FÉNYKÉPESZ.
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

Közigazgatási kongresszus.

— A brüsszeli kiállítás előtt. —

Budapest, szeptember 9.

Az 1910-ik évi brüsszeli nemzetközi kiállítással kapcsolatosan nemzetközi közigazgatási kongresszust rendeznek a belga fővárosban. Erre a kongresszusra, melyre Budapest főváros is elküldi képviselőit, most küldte szét a meghívókat a rendezőbizottság. A bizottság élén Cooreman, a belga képviselőház elnöke, Demol, Brüsszel polgármestere és Tibbaut képviselő állanak. Érdekes a meghívónak az a része, amely a kongresszus célját vázolja. E szerint az elmúlt században, de különösen az utóbbi évtizedekben teljesen megváltozott és lényegesen bővült felfogásunk a közhatalmak feladatairól. Az állam és tagjai, köztük kivált a városok és községek új feladatokat és szolgáltatásokat vállaltak, amelyek szüntelenül tovább fejlődnek és sokasodnak. A kormányok és hatóságok feladata ennek folytán napról-napra súlyosabb és bonyolódottabb.

Ezáltal mind nagyobb jelentőségre tesznek szert a közigazgatási tudományok is. A tudósok számára kutatásaik tartalma és területe bővül; a politikusoktól és a gyakorlati közigazgatás embereitől különös technikai előképzettséget követel.

A főiskolai oktatás minden országban számol ez új szükségletekkel. Sok helyt külön fakultások keletkeztek az állami és közigazgatási tudományok számára. Sokat foglalkoznak a közigazgatási hivatalnokok szakszerű kiképzésének kérdésével. A legszélesebb körökben terjesztik a közigazgatás kérdésének ismereteit. Kiállításokon mutatják be a városok közigazgatásuk büszke eredményeit. Kezdték a németek Drezdában, követték őket a holland városok az 1906-iki amsterdami kiállítással. 1910-re még nagyobbabaszabású városi kiállítás készül Brüsszelben. Idejénvalónak látszik, hogy ezt a mozgalmat és fejlődést a közigazgatási tudományok nemzetközi kongresszusán összefoglalják.

Közigazgatási tudományokon azoknak az ismereteknek összeségét értjük, amelyek a közigazgatás működési terére, szervezetére, személyeire és tevékenységére, továbbá a közigazgatási szervek legcélszerűbb módszereire vonatkoznak. A tudomány és gyakorlat emberrel egyformán hozzájárulhatnak tisztázásukhoz. Különösen a közigazgatásnak a népesség folytonos növekvése és tömörülése és az állam lényegéről és feladatairól kialakult új fogalmak parancsolta új módszereit kell ismertetni és az összes érdekeltek közös tulajdonává tenni. Erre különösen alkalmas mód a személyes érintkezés, amelyet a kongresszus a világ közigazgatási szakemberei közt kezdeményezni és létesíteni fog.

A kongresszus részletes programja egyelőre a következők:

I. osztály. Községi igazgatás. A) A községi igazgatás szervezete. Városi és falusi rendőrség. A személy- és vagyonbiztonság védelme. Közegészségügy. Pénzügyek. A községi vagyon kezelése. Kölcsonügy. Jótékonyk és szegényügy. Közlekedési eszközök. Várostervezés. Parkok. Műemlékek és a természeti szépségek védelme. A kereskedelem, ipar és munka támogatása. Gazdasági fejlődés. B) A községi vállalatok. Alapelvek. A községek jogcíme. Saját üzem vagy engedélyezés. A saját üzemek igazgatása, vezetése, számvitele és felügyelete. Tények: egyes községi vállalatok és eredményeik. II. osztály. Nagyobb községszövetségek. Községszövetségek. A városok és külvárosok igazgatási ágainak és feladatainak egyesítése. Nagyobb közigazgatási körök (járás, megye, tartomány stb.). Járási, megyei stb. intézetek alapítása és igazgatása. III. osztály. A központi igazgatás szervezete. Általános kérdések. Az általános igazgatás célja és szerepe. Befolyása a gazdasági és társadalmi haladásra. Decentrálizáció. A munkamegosztás előnye és hátrányai a közigazgatásban és a technikai üzemekben. Az állandó és alkalmi bizottságok feladata és jelentősége. Tiszteletbeli hivatalnokok közreműködése. Kötelezettség. Ingyenesség. Kárpótlás. Köztisztviselők előképzettsége. Elmozdíthatatlanság. Felelősség. Kiszájtítás. Magán- és társadalmi szervezetek összeműködése a hatóságokkal. IV. osztály. A közigazgatás és a közigazgatási tudományok ismereteléhez.

A közigazgatás anyagi kellékei. Iratok szerkesztése, rendezése. Az irás egyszerűsítése, formulárik, repertoriumok. A közigazgatási tudományok anyaga. A közigazgatás irodalma. Adatok gyűjtése, őrzése és közlése. A kongresszus tagdíja 25 frank, amely összeg a pénztáros címére (M. Pien, 44 rue Rubens, Bruxelles) küldendő. Mindennemű kérdésre dr. Pyfferen egyet. tanár felel (75. Bould de l'Heir-misse, Gand).

(A pénzügyi bizottság ülése. A nyári szünet után szombaton, szeptember 12-én délelőtt fél 11 órakor tartja első ülését a főváros pénzügyi és gazdasági bizottsága.

(Városi bérházak. A IX. kerületi Gyáll-ut mellett lévő városi telken a főváros most építeti az első csoport háztetejét, amelyben a kisebbfajta, olcsó lakásokat rendezik be. Az erre a célra megszavazott egy millió koronából Orszy Gyula főmérnök tervei szerint nyolcz kétemeletes házat építenek. A nyolcz ház közül négyben kétszobás, négyben egyszobás lakások lesznek. A kétszobás lakások évi bérét négyszáz, az egyszobásokét kétszázötven koronára tervezik, amit azonban az építésnél elérhető megtakarítás arányában, le fognak szállítani. A lakásokat minden kényelemmel ellátják, vízvezetékéről, csatornázásról, világításról gondoskodnak, a közlekedés is jó, mert a villamos minden irányban könnyen elérhető. Az építést, amelyet júliusban kezdtek meg, nagy erővel halad előre, úgy hogy még ebben az évben valamennyi ház tető alatt lesz s a jövő év augusztusban kiadhatják a lakásokat. A nyolcz házban százketvenkét lakás lesz.

(Az új házber-szabályzat. A törvényhatóság nyári szünete ebben a hónapban véget ér s valószínűleg szeptember 23-án lesz az első közgyűlés. A nyári szünet után az elintézendő ügyeknek megfelelő tömege kerül a közgyűlés elé, amelynek a programjára már eddig száznál több tárgyat jegyeztek elő. Ezek között egyik legfontosabb a házber-szabályrendelet. A tanács azt javasolja, hogy a szabályzatot az első rendes közgyűlés után tartandó rendkívüli ülésben tárgyalják. Remélhetőleg elfogadják a javaslatot s végre elintézik az új szabályzatot, aminek az életbeléptetését évek óta halogatták.

(Személtetés. Szeptember 5-én és 6-án tartották meg Miskolcra az ottani személtetésben budapesti házi személtéssel a második égetési kísérletet. A kísérletnél jelen voltak a tanácsi V-ik ügyosztály részéről Till Antal fogalmazó, továbbá Balló Alfréd h. köztisztviselési főnök, Fischer M. Ignác fuvartelepi üzemvezető-igazgató, Zboray János mérnök és Fekete Géza köztisztviselési tiszt. Okulva az első kísérlet alkalmából szerzett tapasztalatokon, amikor a teheráru gyanánt leküldött személt teljesen fűlledt és rothadó állapotban érkezett Miskolcra, most a személt gyorsáru gyanánt küldötték le, hogy lehetőleg olyan állapotban jusson próbaégetés alá, mint amilyenben a Budapestben esetleg létesítendő személtégetőkbe rendes viszonyok között jutni fog. Az égetési kísérlet szombat délután öt órakor kezdődött és tartott vasárnap reggel nyolcz óráig. Dacára annak, hogy a most leküldött személt, dinnye- és gyümölcsmaradványokban gazdag lévén, egyike az évközben származó legrosszabb személtékeknek, a kísérlet mégis várakozáson felül jó eredménnyel végződött. Ugy a 24 óra alatt elégethető személt mennyiség, mint a személt elégetéséből termelhető gőzmennyiség és a füstgázok szénsav tartalma oly kedvező volt, hogy bármelyik létező külföldi személtégetőben sem értek el eddig jobb eredményeket. A személtégetés után visszamaradó salak pedig mindössze 26 százalékka volt az elégetett személt mennyiségének, ami oly kitűnő eredmény, melyhez hasonló még külföldön is csak ritkán értek el. Az utolsó kísérlet még ez év folyamán téli személtéttel fog megtartatni s ha ez is oly jó eredménnyel fog végződni, akkor a főváros rátér ezen egy gazdasági, mint közegészségügyi szempontból legjobb módszerére a személtől való megszabadulásnak.

(Az iskolai beiratások eredménye. A főváros részéről fentartott különböző iskolák igazgatói ma este értekezletet tartanak a beiratások eredményéről. A beszámolón megállapított eredmény alapján dönt azután a tanács az esetleg nyitandó új osztályokról s azután történik meg a tanács végleges beosztása.

(Közigazgatási bejárás. A kereskedelmi miniszter a Danubius hajó- és gépgyár r.-t. budapesti gyártelepétől a Váci-utig tervezett átrakódó vágány közigazgatási bejárást elrendelte. Az eljárás a vasúti és hajózási főfelügyelőség vezetésével szeptember 22-én délelőtt 9 órakor kezdődik. Az összejövetel a m. kir. államvasutak budapest-angyalföldi állomásánál lesz.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-89.

Gyógyítóanyagok:
 Elektromágneses gyógyítás.
 Röntgen sugarakkal való kezelés.
 Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalizatio).
 Kék fényrel való kezelés.
 Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
 Villamos fényfürdők.
 Villamos masszázs (Vibratio).
 Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
 Villamos vízfürdők.
 Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
 Általános idegesség (neurasthenia, hysteria.)
 Ideggyengeségi állapotok
 Almatlanság.
 Hűdések (Paralysis).
 Idegfájdalmak, idegzsibák (Neuralgiák, Ischias).
 Gerincvelő-sorvadás (Tabes).
 Szívbetegségek.
 Vérérdénylmeszesedés.
 Kőszvény és csusz (Rheuma, hughysavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
 Székrekedés.
 Anyagszerebajok. (Elhízás, cukorbeteg, vérszegénység).
 Bőr-bajok. Bőrviszketeg.
 Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszág).
 Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.
 Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektum!

SPORT.

Bécsi versenyek.

- Harmadik nap. -

A bécsi őszi meeting holnapi harmadik napjának programja a nevezések nagy számát tekintve, sikerültnak mondható és így érdekesebb sportra van kilátás. Kiemelkedőbb versenyek a Cadet-verseny, melyben a legfiatalabb éviárat jobb képviselői mérkőznek, míg az Amaranthus-verseny az idősebb lovakkal részére van fentartva. Az előbbiben a már láthatott lovak közül Halt a legjobb, azonban a benevezett nagyhirű sötét lovak közül a Springer-istálló Rabagas-ja veszélyes ellenfél lesz. Az Amaranthus-versenyben Lángoló indul a legjobb eséllyel, míg hozzá legközelebb Kukuruz várható.

Jelöltjeink:

- I. Sam Levis—Rolané.
- II. Simeon.
- III. Rabagas—Halt.
- IV. Lángoló—Kukuruz.
- V. Raegast—Isnardie.
- VI. Baldur—Majás.
- VII. Bengáli—Fujiyama.

(Turfírek. Az Esterházy-emlékverseny fogadási listája alapos változáson ment keresztül, amennyiben Stixenstein lett az értékes díj favoritja 2:1 ellen, utána Hasznos következnek 2½:1-el. A Blaskovich-lovat állandóan erősen fogadják. Tőff 3:1 kapható. A volt favorit, Fervor még 6:1 sem kell senkinek. Amint hírlük, a német ló nem is indul. — Az Amaranthus-verseny indulói: Kukuruz (Miles), Kondor (Vivian), Midshipmann (Blades), Meglio (Dyk) és esetleg Lángoló (Szente). — A Jubileumi díj két ellenfele: Kárméntő és Kottingbrunn találkozhatnak vasárnap az Államdíjban. 59 kilóval mind a két ló sulya egyenlő, míg a Jubileumi díjban a Rothschild-ló öt kilóval kevesebbet visz, mint Kárméntő. A Derbyben ugyan megverte Kottingbrunn a Szemere-lovat, de azóta alaposan megváltozott a két ló formája, mert Kárméntő folyton javulást mutatott, míg Kottingbrunn hosszú ideig beteg volt és legutóbbi futásánál is látszott, hogy nincs teljesen rendben. Fabula, az eddigi diszpozíciók szerint biztos induló az Ausztria-díjban, amelyet tudvalevőleg tavaly megnyert. Az idén sokkal nehezebb helyzete lesz a német lónak, mert a mi lovaink közül Fantome, Stixenstein, Hasznos, Tőff, Dáma és Kunilinde is indulhatnak. Faust, mely egy ideig indulónak volt jelezve, nem jön el hozzánk.

Nyilt-tér

☞ rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség!

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utoza 3. szám.
 Kiváló sikerrel és alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
 Nem tévesztendő-össze-hasonló intézetekkel!

Erzsébetvárosi Népbank Váltóüzlet

Részvénytársaság

Budapest, VII., Baross-tér 18.

Hiloképes cizégeknek és személyeknek conlaus alapon tárcza és személyhiteket folyósz. Pozíciók a banküzlet minden ágazatával

Kitűnő csemegeszőllöt

ajok szerint vagy vegyesen szállít postakosaraként 2 korona 50 fillérért

Lengyel Zoltán gazdasága

Kraszna Szilágy-megye.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Zsitvay itthon. A budapesti büntető-törvényszék elnöke, Zsitvay Leó szabadságáról hazaérkezett s újból átvette hivatalának vezetését.

§ Affér az Operaházban. A tavasszal heves összeszólalkozás volt az Operaház irodájában Bendiner Nándor zongoraművész és Hets Ödön jogtanácsos között amiatt, hogy Bendiner megtámadta az Operaház igazgatóját, ki Bendiner atyjának szerződését nem újította meg. Az összeszólalkozás azzal végződött, hogy Hets erőszakosan eltávolította Bendinert s állítólag a falhoz is verte. A büntető-járásbírósnál mára volt kitűzve ebben az ügyben a folytatolagos tárgyalás, mivel azonban több tanu ma sem jelent meg, a tárgyalást ismét el kellett halasztani.

§ Szocialista sajtópör. A székesfehérvári rendőrkapitány tavaly kitiltotta a város területéről az odaváló szocialisták vezetőjét, mert ez állítólag a munkások között izgatott. A Népszava ebből az alkalmából élesen megtámadta a hatóságot. A budapesti kir. ügyészség e cikk miatt nyomtatvány utján elkövetett izgatásért emelt vádat a cikk szerzője, Varró József asztalossegéd ellen s a budapesti esküdtbírósa a vádlottat egy évi államfogházra és 1200 korona pénzbüntetésre ítélte. A kir. Kuria ma Tarnai János bíró előadásában a semmisségi panasz elutasításával, hozzájárult az első bíróság szigorú ítéletéhez.

§ Színész nő és impresszárió. A múlt év telén néhai Bubicz Szigmond volt kassai püspök agilis titkára, Hajnóczy József oroszországi körutrament egy általa szervezett német drámai színtársulattal, amelynek starja a magyar származású Bárkány Mária porosz udvari színész nő volt. A drámai turné tetemes anyagi veszteségekkel végződött s Bárkány Mária megtudva, hogy Hajnóczy ellen a Bubicz-ügyből kifolyólag büntető eljárás indult meg, ő is feljelentést tett hitlen kezelés miatt a budapesti büntető törvényszéknél, azt állítva, hogy Hajnóczy mint impresszárió hitlenül sáfárkodott a társulat befolyt jövedelmével s neki tetemes veszteséget okozott. A külföldön tartózkodó Hajnóczy erre igazolta, hogy a veszteségeknek tetemes részét ő viselte volt s Bárkány Mária Berlinben kártérítésért be is pörölte. A vizsgálóbíró elutasította a panaszt s az ügyészség sem vállalta vele szemben a vád képviselését. A színész nő azonban továbbra is fentartotta panaszát s mint pótmagánvádló vádiratot adott be Hajnóczy ellen, aki ezen vádirat ellen kifogásokkal élt. Ma tárgyalta ezeket a kifogásokat a vádtanács dr. Kállay bíró elnöklete alatt. A vádtanács megszüntette Hajnóczy ellen a további eljárást, mert úgy találta, hogy a jelen esetben büncselekmény nem forog fenn s a függőben levő elszámolás, mint magánjogi ügylet, csakis a Hajnóczy által indított polgári pernek képezheti alapját. A pótmagánvádló felebbezett.

§ Eltűnt aranyóra. Klein Ede 80 éves magánzó ez év május 3-án villamoson ment át Budára, Útközben a villamoskocsi peronján két fiatalember állott mellette, akik közül az egyik — egy lángvörös haju — több ízben hozzáfűződött s egyszerre aztán menet közben leugrott a robogó villamosról. Az öreg Klein csak másfél óra múlva tudta meg, hogy aranyórája és láncza eltűnt. Nyomban panaszt emelt s a lopással a villamoson mellette álló fiatalembereket gyanúsította meg. Ezeknek arcképeit benn a

nyilvántartási hivatalban Neumann Adolf utazó és Pollák Mór ügynök személyében vélte felismerni. Neumann, aki lopás miatt már kilencz ízben volt büntetve, a rendőrség a tolonczházban találta meg, s mivel veres haja van, ez elegendő ok/volt arra, hogy letartóztassák. Pollák Mórnak sikerült alibit igazolnia. A letartóztatott Neumann Adolfot ma vonta felelősségre a büntető törvényszék dr. Mikovich bíró elnöklete alatt. A tárgyaláson több tanu igazolta, hogy a vádlott a tett elkövetése idejében a Corsica című kávéházban kártyázott s így a lopást nem követhette el. A bíróság ez alapon fel is mentette és szabadlábra helyezte Neumannt.

KÖZGAZDASÁG.

Uj tanszék a budapesti kereskedelmi akadémián. Kereskedelmi szakoktatásunkat a budapesti kereskedelmi akadémia felső tanfolyamra való átszervezése által magas színvonalra emelte. Az igazgatóság minden eszközt megragad, hogy a reá bízott növendékeket gyakorlati oktatás utján tényleg képzett kereskedők névelje, még pedig modern és a korral együtt haladó kereskedők. „Ez indította az akadémia igazgatóságát arra a lépésre, hogy a tantervebe a büntető jogot beállítsa, a kereskedelmi pályán levő minden művelt embernek tisztában kell lenni a büntető jog alapfogalmaival, különösen pedig annak a kereskedőket különösen érdeklő részével. Az igazgatóság a tanszékre a fiatal jogász-generáció kiváló tagját, dr. Lengyel Aurél kir. ügyészi megbízottat hívta meg.

Az értékőzsdéről. A tegnapi hausse után ma már sokkal esendesebb volt az irányzat és noha a külföldi és nevezetesen a berlini tőzsdéről változatlanul kedvező hírek érkeznek, mégis erős realizálási hajlam fogta el a spekulációt, mert a váratlanul elért nyereséget biztosítani óhajtja magának. Emiatt most sürgős kínálat tartja magát tulsúlyban, ami persze kedvezőtlenül befolyásolja az áralakulást. Így a tegnapi zárathoz viszonyítva a mai üzlet folyamán az Osztrák hitel 2.50 koronával, a Magyar hitel 2.25 koronával csökkent, az Államvasut ellenben másfél koronával javult. Igen élénk érdeklődés mutatkozott ma a Jelzálog Hitelbank papírjai iránt, amely érték helyi vásárlásokra, annak dacára, hogy általában lanyhult az irányzat, mégis 441.50 koronáról 445.50-ig emelkedett és csak a déli tőzsde zárata felé gyöngült 444.50 koronára, de még így is 2 koronával zárul drágábban, mint tegnap.

Kereskedelmi utazók gyárlátogatásai. Az őszi szezón kezdetével a Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete folytatja a magyar iparpártolás szempontjából elhatározott gyárlátogatásokat s a hét elején a magyar kereskedelmi utazók testületileg látogatták meg a Flóra-gyertyagyárat, továbbá a Machlup és Fiai részvénytársaság börgyárát. Mindkét gyártelepen a gyár főnökei fogadták az Auer Róbert elnök és maróthi Fürst Bertalan alelnök vezetésével megjelent kereskedelmi utazókat, akiknek módjuk volt egy gyertyagyár, mint a börgyár egész mintaszerű technikai berendezésével megismerkedni. Ezeknek a gyárlátogatásoknak az a praktikus haszna, hogy a kereskedelmi utazók a vidéken és a külföldi piacokon személyes tapasztalás alapján ajánlhatják a megismert hazai gyárak cikkeit.

A mezőgazdasági kamarák ügye. Darányi földmivvelésügyi miniszternek a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslata ügyében újabban ismét két vármegyei gazdasági egyesület mondott véleményét. A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület Horváth Jenő egyesületi titkár előadásában részletesen és behatóan megvitatta a javaslatot s azt teljes egészében magáévá tette, felkérőnek tartván a minisztert, hogy hasson oda, miszerint a törvényjavaslat még az őszi ülésszakban letárgyalassék. A Bácsbodrogvármegyei Gazdasági Egyesület hasonlóan egyhangulag helyesléssel fogadta a törvényjavaslat intézkedéseit s a javaslat megalkotásáért Darányi miniszternek hálás köszönettel adózva jegyzőkönyvében megörökített köszönetét és elismerését fejezte ki Rubinek Gyula és dr. Bernáth

Istvánnak, mint a kamarákról szóló törvényjavaslat megszerkesztőinek. A parlamenti tárgyalásra a javaslat támogatására egyttal az összes megyebeli képviselőket felkérte.

A kereskedelmi kamarák kongresszusa. Prágából táviratozzák: A kereskedelmi kamarák s a kereskedelmi és ipari testületek harmadik nemzetközi kongresszusának záró-ülését a husvét idejének megállapítása kérdésében izgatott vita keletkezett amiatt, vajjon czélszerű-e a kérdés tárgyalása a most ülésező kongresszuson. Canon Legrand elnök indítványára a kongresszus kifejezi azt a kívánságát, hogy nemzetközi megegyezés jöjjön létre, amely a husvét idejének megállapítása dolgában reformot teremthetne, előbb azonban amaz országok kereskedelmi kamaráinak véleményét óhajtja megtudni, amelyek az idej kongresszusra képviselőket nem küldöttek; a kongresszus elhatározza kiegészítő szaktanácskozás rendezését. E kérdés a legközelebbi kongresszus napirendjének első pontjával lesz kitűzendő. Az elnök ezután előterjeszti a következő kongresszus elé utalt előadásokat; ezek között van Gelléri Mór királyi tanácsosnak, a budapesti Országos Iparegyesület igazgatójának előterjesztése. Gelléri ismerteti a kiállítási ügy nemzetközi rendezése, főleg pedig a kiállításokkal üzött visszaélések ellen való védelem tárgyában a különböző országokban folyamatban levő mozgalmat, mely a nagyobb államokban kiállítási központok létesítésére vezetett. Behatóan ismerteti a magyar kiállítási központ szervezetét, mely eddig a legjobbnak van elismerve és rátérve a kongresszus elé terjesztett kérdőpontra, a következő határozati javaslatot terjeszti elő: Mondja ki a prágai nemzetközi kongresszus, hogy a kiállítási ügy egységes rendezése érdekében a főntebb vázoltak érdekében szükségesnek tartja a kiállítási központoknak országszerte való létesítését és majdan nemzetközi központban (delegáció, bureau) való egyesítését, minélifogva felkéri tagjait, hogy ilyen szeltemben hazájukban közreműködni sziveskedjenek és felhatalmazza az elnökséget, hogy a jelzett cél megvalósítása érdekében és a további teendők tüzetes megvalósítása céljából Brüsszelbe összehívott nemzetközi értekezletet jelzett törekvésében kitelhetőleg támogassa. Este a kiállítás dísztermében a prágai kereskedelmi kamara fényes estélyt rendezett a kongresszusi tagok tiszteletére.

A székely kivándorlás. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara évi jelentésében, mint rendesen, úgy most is behatóan foglalkozik a székely kivándorlással. Megállapítja a kamara, hogy a múlt évben Amerikába 1218, Romániába 998 székelyföldi vándorolt munkás. Amerikának nagymérvű munkaszünetlegelvé, a kivándorlásnak még ekkora mértéket sem volna szabad öltenie. Soha a székelyföldön oly sok jól fizetett munka nem volt, mint az utolsó három évben; a munkásszükséglet jókora részét idegenből kellett pótolni. De ettől eltekintve ugy Amerikának, mint Romániának nem kellett az odavándorolt munkás. Amerikának nagymérvű munkaszünet állott be s ennek folytán az odavándorolt munkások kétségbeesett helyzetbe jutottak. Nyomorogtak, éheztek. Sokan idehaza ősi birtokukat kőtyavetyélték el, hogy a csalódásban megtörve, koldusbottal térhessenek vissza. Románia törvényt alkotott az idegen iparosok és munkások kiszorítására. E törvény végrehajtását a tárgyalt évben éppen a székelyekkel szemben szorgalmazták. Elsőnek az iparosok székely származású művezetőinek mondtak fel, kárpótlás nélkül azoknak is, akik évtizedeken át nagy szolgálatot tettek Románia iparos osztályának felnevelésében. A gyárakat az ipartelepeket pedig szorították, hogy az idegen munkások számát harminadára redukálják. A cél világos. Romnia a székelyek munkaejét és szaktudását tudatosan kihasználta egy román iparososztály megteremtésére. Most pedig, hogy ezek boldogulásának mi se álljon útjába, az idegeneket kitésekel. A végcél az, hogy a kereső székelyeket véglegesen kiszorítsák Romániából. Ennek a meg nem szűnő kivándorlásnak az oka az, hogy a Székelyföld, mint hegyvidék tulajdon-

Angol, francia és amerikai rendezeri KÉSZPENZERT félárban:

rabázkodhatik minden ember finoman és elegánsan az országo- elsősorán Zélinger Samu uriszabónál

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legujabb divatu mintá gyarjuszavotekből méltók szerint készitek: Anom öltönyt... 21 fitért nagyon Anom prima öltönyt 26

Magyar Felöltő vagy Töltő... 21-26 fit

Budapest, IV., (Belváros)

Magyar-utca 6. az emeleti telekben. Múzeum-körút és Kossuth Lajos-utca sarkán

Képpenl rendeltetésének megfelelően nincs kifejezve. A székely hajlammal bir az iparra, könnyen tanulja meg. De odahaza nem boldogulhatott vele, elment Brassóba s más nemzetiségi vidékekre, vagy kívándorolt Romániába. A székely társadalom az ipart nem becsülte sokra s általában még ma sem rokonszenvez kellően az iparral. Könnyen adják el az őserdők fáját, hogy azt mint nyersanyagot idegen országok feldolgozó iparának elszállítsák. A természet e bő adományából kapott pénzt pedig nem fektetik ipari vállalatokba, hogy életet adnának a közgazdasági megújulásának.

Állatkiállítások. Szeptember hónap folyamán a következő állatkiállítások, jutalmazások és szemlék lesznek: szeptember 13-án tehén- és üsződíjazás Szepsiben, 20-án állatdíjazás Magyaracsen, még e napon, 20-án tehén- és üsződíjazás Kassán. Ugyancsak e hónap 20-án nyílik meg és 15 napig lesz nyitva az országos kertészeti gyümölcs- és vetőmagkiállítás Szegeden. Szeptember 26-án tenyészlódijazás Marosvásárhelyen. Szeptember 27-én tehén- és üsződíjazás Gönczön. Szintén 27-én szarvasmarha- és lókiállítás Érmihályfalván. Szeptember 20-tól 22-ig lesz a Tattersallban az OMGE. negyvenedik luxuslóvásárlása. — A Biharmegyei Gazdasági Egyesület Bejényesen szépen sikerült szarvasmarha-kiállítást rendezett, melyre kétszáz darabnál több jószágot hajtottak fel. A bíráló-bizottság Vertán Zoltán elnökelete alatt kiállított teheneikért, Jámbor Mihály, Köteles József, Felhércz Mihály, Orbán József tenkei lakosoknak az első díjakat ítélte. Bemutatott üszőkért az első három jutalmat Szöke István gyantái, Köteles Sándor tenkei és Orbán József tenkei kiszagdák kapták. Diszoklevelét ítélte a zsüri Vertán Zoltánnak pinzgauai tenyésztésért, Erdélyi Jánosnak nyugati fajta teheneiért, Buder József, Leipnik Márton és Ardeleán Alexa tenyésztőknek bemutatott szép jószágaiért. A kiállítást a földmívelési miniszter anyagi támogatásával rendezték.

A gabonatözsde üzemeltetője. Megirtuk, hogy a tözsde tanács holnap, csütörtökön értekezletre hívta össze a tözsde tagjait, hogy meghallgassa őket, megmaradjon-e a gabonatözsde az ideiglenesen életbeléptetett fél kétórás zárlat. Az értekezlet igen zajosnak ígérkezik. Ma a tözsden aláírási ívet körtözték azok, akik a régi tözsdei időt akarják visszaállítani s sikerült nekik 252 aláírást összegyűjteni, az aláírás mind a délután négy óráig tartó üzleti időt óhajtják.

Budapesti öszi luxuslóvásár. Az e hó 19-én kezdődő negyvenedik lóvásár katalógusának első kiadása ma jelent meg. A katalógus összesen 466 darab ló leírását tartalmazza, amelyek közül 371 darabot 96 hazai lótenyésztő magántulajdonos, 95 darabot pedig a m. kir. állami ménesintézetek jelentettek be. A magántenyésztők részéről bejelentett lóanyag használati csoportok szerint a következőképpen oszlik meg: 8 négyes-fogat, 79 hintó kettős-fogat, 74 jukker kettős-fogat, 3 jukker egyes-fogat és 30 darab hátasló. Az állami ménesintézetek közül 9 darabot a ménlepek, 21 darabot a kishéri, 34 darabot a mezőhegyesi, 23 darabot a bábolnai és 8 darabot a fogarasi ménesek küldenek fel. Miután a magántulajdonosok részéről a pótelintések még egyre folynak, így biztosra várható, hogy a katalógusnak szeptember 19-ére megjelenő második kiadása több, mint 600 darab luxusló bejelentésével fog záródni. A katalógusnak most megjelenő első kiadását bárkinek díjtalanul megküldi a Budapesti Tattersall titkársága.

Kereskedők Évkönyve. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés e czímen tavaly megindított kiadványának karácsonykor jelenik meg az 1909. évi kötete. Az egyesülés nagy gondot fordít rá, hogy az évkönyv második folyamata is részlegesen tartalmazza az értékesítővel és czélszerűségével arra az elismerésre és kedvező fogadtatásra, amelyben már az első évfolyam részesült. Elsőrangú szakírók írják az évkönyvet, amelynek különös jelentőséget ad, hogy az O. M. K. E. minden tagja, 12.000 magyar kereskedő, tagsági járuléka fejében kapja meg. Az évkönyv most megjelenő kötete következetesen arra törekszik, hogy biztos utmutatója legyen a kereskedőknek a gyakorlati életet legszívesebben érintő jogszabályok, közigazgatási, jövedéki és egyéb közteherviselési rendelkezések tömegében. Ezek közül az újabb hatályba lépett törvényeket és rendeleteket,

mint a szeszadótörvényt, a végrehajtási novellát bő magyarázattal ismerteti. Alapos tájékozást nyújt továbbá az évkönyv a kereskedelmi forgalommal kapcsolatos fontosabb intézmények szervezetiéről és szabályairól, a klükereskedelmet és iparfejlesztést tárgyaló rovatában bemutatja vámpolitikai leköötöttégünk táblázatos képét, közli főbb exportterületeinknek áruforgalmi statisztikáját és a magyar áruforgalmi adatokat az iparfejlesztéssel való vonatkozásokban. Külön fejezetben behatóan foglalkozik az évkönyv kereskedelmi szakotatásunkkal is. Az évkönyvet az egyesülés megbízásából Beck Géza, az OMKE. titkára szerkeszti.

A teherforgalom korlátozása a hadgyakorlatok miatt. A Déli Vasút igazgatósága a folyó évi szeptember havában Veszprém környékén megtartandó nagy katonai hadgyakorlatok alkalmából a kereskedelemügyi m. kir. minisztériumnak jóváhagyásával, a vasúti üzletszabályzat 63. §-ának, illetve a nemzetközi egyezmény 14. cikkének, valamint annak végrehajtására vonatkozó határozmányok 6. §-a alapján, az áruszállításnál következő forgalom korlátozását lépteti életbe:

- 1. Folyó évi szeptember hó 18., 19., 20. és 21-én gyorsárú, élő és gyorsan romló teherárú kivételével, teherárú felvétele és kiadása Székesfehérvár és Szabadbattyán állomáson meg lesz szüntetve.
2. Folyó évi szeptember hó 17., 18., 19., 20. és 21-én a Budapesti D. V.—Zákányi vonalrészén gyorsárú, élő és gyorsan romló teherárú kivételével az összes teheráru-forgalom meg lesz szüntetve.
3. Az ezen vonal állomásain feladott és azokra rendelt, vagy ezen vonalon átmenetileg továbbítandó, illetve a teheráru-forgalomnak az 1. és 2. pont alatt említett korlátozása folytán netán feltartóztatott polgári teherárú részére (gyorsárú, élő állatok és gyorsan romló teherárú kivételével) a szabályszerű szállítási határidőkhöz 5 napi szállítási póthatáridő állapítástott meg.

A Kereskedelmi Csarnok a „Vinea” ellen. A Magyar Kereskedelmi Csarnok igazgatósága ma Kunz Ferenc alelnök vezetésével ülést tartott, amelyen többek között tárgyalás alá vették a borkereskedői szakosztály konkrét javaslatát az iránt, hogy az egyesület a „Vinea” támogatása és a magyar bor kivételének előmozdítása kérdésében minő álláspontot foglaljon el. A szakosztály elhatározta, hogy e tárgyban felterjesztett intéz Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszterhez, amelyben tiltakozik az ellen, hogy a „Vinea” bármiféle szubvenzióban részesüljön. A felterjesztést, amelyet Abelesz Zsigmond dolgozott ki, megküldötték az összes társaságoknak.

Villamos vasut a Tepla völgyében. A Vágvölgy egyik legszebb oldalnyulványában, a Hölak-trencsén-telepcei vasúti állomástól a trencsén-telepcei ös-régi fűrdőig villamos vasut készüli. Részvénytársulat alakult, a vasut munkálatait már meg is kezdte, és megnyitását a jövő évi május elsejére tűzte ki. A személy- és áruszállításra készüli villamos vasut majd annyiszor közlekedik, ahányszor a m. kir. államvasut gyors- és személyvonata Hölak-Trencsén-Telepce állomást érinti.

Az állami erdei facsemeték. Az állam által fenntartott erdei facsemetekertből az 1909. tavaszi és őszi erdőültetésekre szükséges csemetekészletek a földmívelésügyi miniszter által úgy fognak a folyamodó birtokosoknak kiosztani, hogy 1. a kopár és vízmosásos területek beerdősítésére kért csemeték ingyen, vagyis a termelési költségek elengedésével bocsátatnak a birtokosok rendelkezésére; 2. kivételesen a birtokosoknak még a csomagolási és szállítási költségek elengedésével az utolsó vasúti állomásra teljesen díjtalanul fognak elszállítani; 3. az ezek után még fenmaradó készletekből másféle erdőültetésekre céljaira is adatnak ki; 4. kisbirtokosoknak még a termelési költségek 50 százaléka is elengedhető. A folyamodványok legkésőbb 1908. december 15-ikéig terjesztendők be közvetlenül az illetékes kir. erdőfelügyelőséghez.

Kettős vágány Debreczen és Püspökladány között. A hajdusoboszlói vasúti katasztrófa nyomán Hajdu vármegye — jelentik Debreczenből — feliratot intézett Kossuth Ferenc kereskedelemügyi

miniszterhez. A feliratban a vármegye közönsége arra kéri a minisztert, hogy Debreczen és Püspökladány között kettős vágányt létesítsen, miáltal a mostani nagy forgalom némileg megoszlaná. A feliratot megküldték Debreczen városának is, amely most szintén csatlakozott Hajdu vármegye kívánóságához.

Hajózás. A Magyar Királyi Polyam- és Tengerhajózási R. T. igazgatósága közli, hogy Obrenovác szerb állomását a szilva- és szilvaiforgalom számára f. évi szeptember 14-én nyitja meg.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. szeptember 9-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban száraz, derült idő uralkodik. A hőmérséklet kissé tovább emelkedett és maximuma: Verseczen meg Nagyenyeden 28 C°, minimuma: Arvaváralján 3 C° volt. — Az éjjel 11 óra 10 perczkor fél perczig tartó, közepes erejű földrengést jeleztek a budapesti műszerek. A földrengést Budapest környékén, meg Kecskeméten egyesek érezték is.

Prognózis a következő 24 órára:

Melegebb és még száraz idő várható.

Table with columns: Állomás, Legnyomás mm., A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Állomás, m. t. szept. 7, m. t. szept. 9, Állomás, m. t. szept. 7, m. t. szept. 9.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkladó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-léle. Használatra valódi áldás gyomorhajsásoknak és székazorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz. Az elrontott gyomrot 3-8 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és
nélkülözhetetlen háziszor, igen
számos esetben kitűnő szolgál-
latot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitűnő gyomorkeserő
páratlan hatása!!

Gvártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMÉTEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt
csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét
gyártmányt kérni.

TŐZSDÉK

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 9.

A készáru piacra a malmok ma eleinte mérsékelt keresletet tapasztáltak és az irányzat változatlan volt. Utóbb azonban emelkedett határidők nyomán javult vételkedv mellett 5—10 fillérrel drágább árakon 63.000 mm. buza került forgalomba. Rozs tartott, tengeri 10 fillérrel drágább, zab rendes. A határidőpiacon a mai üzlet, noha a tengerentuli tőzsdékről alacsonyabb jegyzések érkeztek, tegnap is és ma is mégis szilárdan és az utolsó zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán állandóan jó vételkedv mutatkozott, mire csak még jobban szilárdult az irányzat és mérsékeltén még tovább javultak az árfolyamok. A hétfői zárlathoz viszonyítva végeredményképpen ma az októberi buza 16 fillérrel, az áprilisi buza 12 fillérrel, az októberi rozs 16 fillérrel, a májusi tengeri 8 fillérrel javította az árfolyamát, az októberi zab pedig változatlanul maradt.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	23.—23.25
"	76	—	80	23.25—23.70
"	77	22.70—23.—	81	23.35—23.80
"	78	22.80—23.10	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	22.75—23.15
"	76	—	80	23.05—23.55
"	77	22.40—22.70	81	—
"	78	22.50—22.90	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	22.60—23.—
"	75	—	79	22.95—23.35
"	76	—	80	23.15—23.40
"	77	22.50—22.90	81	—
Bánsági uj	74	—	78	22.70—23.10
"	75	—	79	22.95—23.35
"	76	—	80	23.40—23.65
"	77	22.60—23.—	81	23.50—23.75
Bácskai uj	74	—	78	22.80—23.10
"	75	—	79	23.05—23.45
"	76	—	80	23.30—23.65
"	77	22.50—23.—	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	19.10—19.05
középmínőségű uj	—	—	—	18.75—18.80
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	15.75—15.90
II.-rendű	—	—	—	15.40—15.65
Zab I.-rendű	—	—	—	16.60—16.80
II.-rendű	—	—	—	16.20—16.50
Tengeri belföldi uj	—	—	—	16.80—16.95
Repce: Kaposztarepce	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81 kg. 23.80 korona, 100 mm. 80.5 kg. 23.80 korona, 150 mm. 80.5 kg. 23.60 korona, 300 mm. 80 kg. 23.95 korona, 300 mm. 80 kg. 23.95 korona, 600 mm. 79.5 kg. 23.95 korona, 600 mm. 80 kg. 23.90 korona, 500 mm. 80 kg. 23.90 korona, 400 mm. 80 kg. 23.65 korona, 300 mm. 79.8 kg. 23.65 korona, 200 mm. 80 kg. 23.50 korona, 600 mm. 80 kg. 23.30 korona, 1000 mm. 80 kg. 23.60 korona, 100 mm. 80 kg. 23.40 korona, sárga, 200 mm. 80 kg. 23.80 korona, 100 mm. 80 kg. 29.75 korona, 300 mm. 80 kg. 23.60 korona, 2000 mm. 79.5 kg. 23.85 korona, 1000 mm. 79 kg. 23.85 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23.40 korona, 500 mm. 79 kg. 23.50 korona, 500 mm. 79 kg. 22.50 korona, üszkös, 100 mm. 79 kg. 23.50 korona, 100 mm. 79 kg. 23.60 korona, 150 mm. 79.5 kg. 23.50 korona, 100 mm. 78.5 kg. 23.05 korona, hibás, 100 mm. 78 kg. 23.05 korona, hibás, 150 mm. 79 kg. 23.60 korona, 150 mm. 79 kg. 23 korona, 100 mm. 78.5 kg. 23 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23 korona, felső, 400 mm. 79 kg. 23.70 korona, 100 mm. 80 kg. 23.70 korona, 500 mm. 78.5 kg. 23.70 korona, 100 mm. 78 kg. 23.40 korona, 100 mm. 78.5 kg. 23.40 korona, 200 mm. 77.5 kg. 23.10 korona, 150 mm. 76.5 kg. 22.40 korona, nyirkos,

Pestvidéki: 150 mm. 81 kg. 23.70 korona, 300 mm. 80 kg. 23.30 korona, 500 mm. 80 kg. 23.50 korona, 400 mm. 80 kg. 23.60 korona, 500 mm. 80 kg. 23.40 korona, 100 mm. 80 kg. 23.50 korona, 600 mm. 80 kg. 23.90 korona, 500 mm. 79.5 kg. 23.70 korona, 250 mm. 79 kg. 23.20 korona, 200 mm. 79 kg. 23.30 korona, 200 mm. 79 kg. 23.20 korona, 300 mm. 78 kg. 23.20 korona, 300 mm. 78 kg. 23.10 korona, 150 mm. 78.8 kg. 23.35 korona, 300 mm. 78.5 kg. 23.35 korona, 200 mm. 77 kg. 22.60 korona, 350 mm. 77.5 kg. 21.50 korona, üszkös, 100 mm. 74.5 kg. 21.60 korona, 100 mm. 73.5 kg. 18.80 korona, üszkös.

Felsőmagyarországi: 200 mm. 80 kg. 23.20 korona, 100 mm. 79 kg. 23.20 korona, 1000 mm. 79.5 kg.

23.30 korona, 300 mm. 79.5 kg. 23.40 korona, 100 mm. 78 kg. 22 korona, üszkös, 150 mm. 78 kg. 22.95 korona, 200 mm. 76.5 kg. 21 korona, nyirkos, 100 mm. 76 kg. 20 korona, üszkös, 100 mm. 73 kg. 18.50 korona, üszkös.

Bánsági: 150 mm. 79 kg. 23 korona, 1000 mm. 78 kg. 23.20 korona, 4000 mm. 78 kg. 23.60 korona. Szarvasi: 1000 mm. 79.8 kg. 23.95 korona, 2000 mm. 79 kg. 23.95 korona.

Hartai: 2150 mm. 77.3 kg. 23.— korona. Kalocsai: 1610 mm. 76.3 kg. 22.— korona, aszkös. Fejérmegyei: 150 mm. 78 kg. 22.95 korona. Bácskai: 200 mm. 78.5 kg. 23.30 korona. Szerémségi: 100 mm. 79.5 kg. 22.90 korona. Mezőtúri: 1000 mm. 80 kg. 23.95 korona. Törökbecsei: 5900 mm. 80 kg. 23.75 korona. Szilágysági: 1100 mm. 78.5 kg. 22.30 korona, hibás.

Kulai: 3100 mm. 78.5 kg. 23.45 korona. Rozs: 100 mm. 18.70 korona, 700 mm. 18.40 korona, 300 mm. 18.70 korona, 1000 mm. 18.20 korona, 500 mm. 18.80 korona, 400 mm. 18.80 korona, 100 mm. 18.55 korona, 200 mm. 18.70 korona, mind pp. ab Bp. kocsira.

Zab: 200 mm. 15.30 korona, hibás, 100 mm. 18.50 korona, 100 mm. 16.05 korona.

Árpa: 800 mm. 15.50 korona, hajóból, 100 mm. 15.50 korona, pp.

Tengeri: 500 mm. 16.95 korona, kocsira. Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon köttetett:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre 11.33, 11.30, 11.37.
Buza 1909. áprilisa 11.62, 11.66.
Rozs 1908. októberre 9.40, 9.39, 9.44.
Zab 1908. októberre 8.05, 8.04, 8.06.
Tengeri augusztusra —, —, —.
Tengeri 1909 májusra 7.37, 7.36, 7.41.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1908. októberi buza	11.37—11.38
1909. áprilisi buza	11.65—11.66
1908. októberi rozs	9.43—9.44
1908. októberi zab	8.03—8.04
1909. májusi tengeri	7.39—7.40

Budapesti gabonaforgalom.

1908. szeptember 6-ól szeptember 8-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	68415	—
Rozs	3760	2134
Arpa	8769	1015
Zab	12975	1698
Tengeri	2409	1201
Liszt	901	22217
Korpa	—	6847

Értéktőzsde.

A tegnapi igen szilárd ünnepi magánforgalom után az előtőzsde ma is szilárd irányzattal nyílt meg. Azonban már az első bécsi telefonjelentésekre, melyek lanyhább jegyzésekről szóltak, megszűnt az áremelkedés. A lanyhább bécsi jegyzésekre a spekuláció nagyobb méretű realizálásához fogott, melyek több koronával csökkentették az árfolyamokat. A déli tőzsdén folytatódott ezen gyengébb irányzat, úgy, hogy a vezető értékek legnagyobb része a legalacsonyabb árfolyamon zárult. Az egyes árhullámzások az Osztrák hitelrészvényénél 2 K, a Magyar hitelnél 3 K, a Jelzálogbanknál 3 K, a Rimamuráynál 1.75 K, a Közutnál 2.25 koronára rugtak. Legszilárdabb áralakulást mutatott az Államvasuti és a Déli vasuti részvény, melyek bécsi vásárlásokra 699.25 K-ig, illetve 122 koronáig emelkedtek. A helyi piacz is elég mozgalmas volt és a forgalomban az értékek magasabb árjegyzésekhez jutottak. Kötés volt a Kereskedelmi Részvénytársaság, a Kereskedelmi Bank, a Danubius, az Adria és a Városi Villamos Vasuti részvényekben. A járadékpiacz is valamivel szilárdabb volt s a 4%-os Magyar koronajáradék 92.92 $\frac{1}{2}$ koronáig emelkedett. A valutapiaczon 5—10 filléres emelkedést mutatnak az árfolyamok. Forgalomba került: Osztrák hitel 647.50—645 koronán, Magyar hitel 754—751.25 koronán, Államvasut 697—699.50 koronán, Leszámitoló bank 483.25—481.50—482.25 koronán, Jelzálog 443—441.50—445.50 koronán, Rima 561.75—561 koronán, Városi villamos vasut 268—269 koronán, Közuti 547—547.75 koronán, Hazai bank 286.50—287.50 koronán, Salgó 589.50—590.50 koronán.

Eletőzsde.

Eletőzsde szilárd.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 647.50-646.—
Magyar hitelrészvény 754.—752.— Osztrák-magyar
államvasut 697.—699.75. Déli vasut 121.—121.50.
Rimamurányi vasut 561.75-561.— Magyar leszámitoló-
bank 483.25-481.50. Jelzálogbank 441.50-445.—
Közuti vaspálya 547.—547.75. Városi villamos vasut
268.—269.25. Magyar koronajáradék 92.95. Hazai
bank 286.50-287.50. Salgótarjáni közszénbánya r.-t.
590.—

Déli tőzsde.

Déli tőzsde gyengébb.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 646.50-645.—
Magyar hitelrészvény 753.—753.50. Osztrák-magyar
államvasut 699.75-699.— Déli vasut 122.50-112.—
Rimamurányi vasut 561.75-560.50. Magyar leszámitoló-
bank 481.75-482.75. Jelzálogbank 445.—442.50.
Közuti vaspálya 545.75-546.50. Városi villamos vasut
268.25-269.50. Magyar koronajáradék 92.87 1/2-95. 1/2.
Hazai bank 286.—. Kereskedelmi r.-t. 577.—581.—
Kereskedelmi bank 3374.—3380.— Salgótarjáni köz-
szénbánya r.-t. 589.—590.50. Danubius hajó-gyár
r.-t. 234.—235.— Adria tengerhajózási r.-t. 338.—
400.50.

Utózsde.

Az utózsden az irányzat elgyengült. Köttek:
Osztrák hitel 645.75-645.— Magyar hitel 752.—
751.— Rimamurányi 560.—560.50. Államvasut 699.75
-699.— Végül maradt: Osztrák hitel 645.— Magyar
hitel 751.— Rimamurányi 560.50. Államvasut 699.—

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, szeptember 9. (Saját tudósítónk jelentése.)
Az Egyesült Államok földmívelési kormányának
ma érkezett jelentése szerint a nyári buzaaratás
kilátásai augusztusban rosszabbodtak, de még
mindig 667 millió bushellel lehet számítani, tehát
2 millió bushellel többre, semmint egy hónap
előtt várták. Az északamerikai piacok könnyebb
gyengülést jelentettek, Liverpool bágyadt volt,
Páris ellenben szilárdabb irányzatot követett. A
budapesti tőzsde a kevésbé nagy kínálat kövél-
kezésében valamivel szilárdabb volt s erre az itteni
piacon alvidéki buza 5 fillérrel drágult, ellenben
felvidéki buza ára változatlan maradt, mert a kon-
zum szigorúan tartózkodott a vásárlástól s e
cikkekben majdnem teljesen szünetelt az üzlet.
Rozs és takarmányárak forgalma is nagyon cse-
des, árai változatlanok, tengeri azonban valami-
vel szilárdabb irányzatot követett. Egészen jelen-
télten volt a forgalom árpában és az irányzat
nyugodt.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.10-12.50 ko-
rona, marosi 11.85-12.25 kor., bánáti 11.85-12.25
korona, tótfelvidéki 11.40-11.85 korona, mosoni
11.60-11.95 korona, új déli vasuti 11.60-12.—,
marchfeldi 11.25-11.70 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.65-9.85 korona,
csepeli 9.60-9.80 kor., pestmegyei 9.85-10.—,
déli vasuti 9.60-9.85 korona, különféle magyar
9.60-9.85 kor., osztrák 9.55-9.85 korona.

Arpa: morvaországi 9.20-10.50 kor., march-
feldi 8.80-9.50 kor., bécsvidéki 9.—9.80 kor.,
tótfelvidéki 8.—10.25 kor., csepeli 7.85-8.80,
győri —.— kor., déli vasuti 8.50-9.75 kor.,
tiszavidéki 7.30-8.60 kor., északmagyarországi
7.40-9.60 korona.

Magyar tengeri: régi 8.75-8.90, új —.—
—.— korona, cinquantin 9.05-9.35, új —.—
korona.

Magyar zab: selejtes —.— kor., közepes
8.40-8.85 korona, elsőrendű —.— kor.,
válogatott 8.75-9.05 korona, cseh-morvaországi
és alsóausztriai —.— korona

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, szeptember 9. Minthogy a tegnapi kül-
földi tőzsdékről kedvező jelentések érkeztek, a ba-
rátságos irányzat a mai tőzsdére is átment, az üzlet
nagyobb mérvet öltött és különösen egyes bank-
értékek, Magyar jelzálogbank, Lloyd, Salgótarjáni
és Déli vasuti elsőbbségi részvények és Államvasu-
ti élvezeti jegyek emelkedtek. Államvasuti rész-
vények, melyekben nagyobb helyi vásárlásokat esz-
közltek, jelentékenyen javultak. Mind a két hitel-
részvény és Déli vasuti részvények is javultak. Csak
az Alpési bányarészvényeket hanyagolták el. Az
előtőzsde hangulata zárlatig barátságos volt. A
céli tőzsde szilárd irányzattal indult. Később az üz-
leti tevékenység szűkebb körre szorult össze. Ber-
linből nyugodtabb irányzatot jelentettek.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 646.25. Magyar hitel. 752.—
Länderbank 443.—, Államvasut 699.25 —.—
Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 121.50 —.—
Alpési bányatársulat 674.—, Rimamurányi 562.—
Májusi járadék 96.45, Magyar koronajár. 92.85
Orosz érték —.—, Török sorsjegy —.—, Német
márka 117.42.

1 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 646.—, Magyar hitel 752.—,
Länderbank 443.—, Unio-bank 548.—, Államvasut
700.25, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—,
Déli vasut 121.50, Gőzhajó —.—, Alpési bányar-
észvény 674.25, Májusi járadék 96.40, Magyar
koronajáradék 92.90, Török sorsjegy 186.50, Német
márka 117.42, Elbavölgyi vasut —.—, Rima-
murányi 561.50, Orosz járadék —.—, Keleti vasu-
tak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kár-
pati petroleum —.—.

Bécs, szeptember 9. (Osztrák értékek zárlata.)
4.2 százalékos papír-járadék 96.45, 4 százalékos
osztrák arany járadék 115.95, 1860-as sorsjegy
152.40, Osztrák hitelsorsjegy 472.—, Angol osztrák
bankrészvény 298.25, Bécsi Bankverein 519.20,
Osztrák-magyar bank 1750.— Déli vasut 121.75
Dunagőzhajózási társ. 998.— Dohány rész. 403.25
Cs. k. arany (vert) 11.36 Német bankv. 117.40 Osztr.
Lloyd 414.— 4.2 száz. ezüst. jár 96.40-99.20, Osztr.
koronajáradék 96.45, 1864-es sorsjegy 260.50, Osztr.
hitelintézet részvény 644.75, Union-Bank
547.—, Osztrák Länderbank 441.25, Osztrák-ma-
gyar államvasut 698.80, Elbavölgyi vasut 452.25,
Alpési részvény 672.45, 20 frankos 19.12, Lon-
doni váltóár 239.60, Lipótkohó 430.—, Töröksors-
jegy 185.00. Szilárd.

Bécs, szeptember 9. (Magyar értékek zárlata.)
4 százalékos arany-járadék 111.20. Tiszai és szeg.
kölcs. sorsjegy 143.25, Magyar hitelbank részvény
750.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény 481.—
Rimamurányi 559.75, Magyar cukoripar —.—,

Adria hajózási részvénytársaság 400.—, Magyar ko-
ronajáradék 93.—, 4 százalékos magyar földleherm
kötv. —.—, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.25
Kassa-Oderbergi vasut részvény —.—, Magyar jel-
zálogbank 442.—, Magyar keresk. bank 33.85.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, szeptember 9. (Tőzsdei jelentés.) Az
utóbbi napokban tapasztalt hausse-irányzat ma leg-
nagyobb mértékben megakadt, miután nem forogtak fenn
különös ösztönzések. Az irányzat azonban nyugodt
üzlet mellett szilárd maradt. Amerikai vasutak meg-
tartották árfolyamaikat, sőt részben 2%-al javultak.
Bankértékek is emelkedtek, de csak a százalék tört-
részének erejéig. Szénrészvények ellenben realizá-
ciókra 1/4%-ig terjedő veszteségeket szenvedtek.
Kohórészvények a külföldi vaspiazzokról érkezett
kedvező jelentésekre szilárdak voltak és helyenkint
1-2%-al magasabban jegyeztek. Villamossági részvé-
nyek és szintugy gőzhajós részvények és járadékok
gyengébb irányzatúak voltak és később vasutak is
el voltak hanyagolva, de mégis megtartották árfolya-
maikat. Zárlatkor az irányzat némi ingadozások után
állandó volt. A készpénzpiac iparértékei jelentékeny
üzlet mellett egyenetlen irányzatúak voltak, miután
a közönség rendelkezéseit a spekuláció realizációi el-
lensúlyozták. Nappénz 3%, magánleszámitolási ka-
matláb 3%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjára-
dék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.70,
osztrák hitelrészvény 202.90, Déli vasut 23.20,
orosz bankjegyek 214.85, 4 százalékos új orosz köl-
csön —.—, Disconto Commandit 169.—, Dinamit-
truszt 171.50, Harpeni 209.20, Unifikált török
járadék 94.60, 4.2 százalékos ezüst-járadék 99.30,
4 százalékos magyar aranyjáradék 93.60,
Magyar koronajáradék 93.—, Osztrák-magyar
államvasut 149.90, Bécsi váltóár 85.15, Olasz
járadék —.—, Alt. villamossági Edison 225.30,
Gelsenkircheni 202.—, Laurakohó 214.90. Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) szeptember 9. 4.2 százalékos
ezüstjáradék 99.10, 1860. sorsjegy 154.—, Déli vasut
23.10, 4 százalékos aranyjáradék 98.40, Osztrák
hitelrészvény 203.35, Osztrák-magyar államvasut
148.75, Olasz járadék 104.20, 4 százalékos Magyar
aranyjáradék 94.—. Nyugodt.

London, szeptember 9. Angol consol —.—
Páris, szept. 9. (Zárlat.) 3 százalékos Francia
járadék 96.85. Osztr. aranyjáradék 99.75, Magyar
aranyjáradék 94.75, 5 százalékos Bolgár kötelez-
vény 1896. évről 492.—, 4 százalékos Olasz jára-
dék 104.15, Déli vasut elsőbbségi kötv. 297.—
5 százalékos marokkói járadék 512.—, 4 százalé-
kos 1890. Román kölcsön 96.—, 4 százalékos
Kons. amort. román járadék 91.80, 4 százalékos
Amort. román járadék 1905.—, 5 százalékos
Orosz járadék 1906. 100.45, 5 száz. Orosz kincstári
utalvány 1904. 519.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.
—.—, 4 százalékos spanyol járadék 96.70, 4 száza-
lékos unifikált török jár. 95.82, Török sorsjegy
177.—, Török dohányrészvénye 423.—, Osztrák föld-
hitelintézet 1110.—, Osztr. Länderbank 477.—, Ma-
gyar jelzálogbank 472.—, Banque de Paris 1527,
Banque Ottomane 712.—, Osztr. magyar állami-
vasut —.—, Déli vasut 126.—, Meridional vasut 672.—

BRÁTAY

SÓSBORSZESZ

A LEGJOBB

Nélkülözhetetlen háziszser!

■■■■

KAPHATÓ MINDENÜTT

■■■■

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 645.—, Rio Tinto 17.48, Sucrerie d'Egypte 38.—, Tula 601.—, Thomson Houston —, Urükányi kőszén 170, Chartered 23.75, De Beers 325.—, East Rand 116.—, Jagersfontein 114.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 68.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.31, Váltó német piacokra (rövid) 123.09, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) 1/10. Olasz aranyváltó (rövid) 1/10. Váltó Svájcra (rövid) 1/10. Csek Londonra 251.30, Magánkamatláb 1 1/4, Ingadozó.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Budapesti szurómarhavásár.

Budapest, szeptember 9. Felhajtott: 692 drb élő borjú (közte 12 rugott), — drb leölt borjú, — drb növendékmarha, — drb élő bárány, — drb leölt bárány.

Arjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 82—90 fillér, kivételesen — fillér; középminőségű élő borjúkért 70—80 fillér; leölt borjúkért — fillér; silány és rugott borjúkért 60—68 fillér, növendékmarháért — fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Elő bárányokért — korona, leölt bárányokért — korona páronként. Az irányzat élénk volt, az árak 4 fillérrel kgr.-kint csökkentek.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, szeptember 9-én. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 128—129 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 129—130 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 133—135 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) fillérig.

Sertéslétszám: 1908. évi szeptember 6. napján volt készlet 37510 drb., 1908. augusztus hó 7-én felhajtott 176 darab, 1908. szeptember 7-én elszállított 413 darab, 1908 szeptember 9. napjára maradt készletben 37273 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, szept. 9. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 914 darab sertés, 28 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1065 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 1979 darab sertés, 28 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 1376 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 603 drb sertés, 28 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on

felül ételsulyban 100—104.50 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 96—98 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 124—134 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 124—134 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 126—134 fillér. Husserlés, nehéz 300 kilogrammon felül — fil.-ig, könnyű — kgr.-ig. Belföldi süldő 112—120 fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz 108— fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORNÁTYÁS

Modern urasági buterok

alkalmi vétele és eladása háló, ebédlő, szalón-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér
8. sz. emelet Gyár-utca.
Telefon 14—09.

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő

Bpest, Váci-utca 2.

Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenféle kárpitos- és díszítőmunkákat. 27881

Mintaraktár művész kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből. Költségvetés díjmentes.

Polgár Sándor

m. kir. szabad nyelvtan- és költészet-tudós
BUDAPEST
VII. Erzsébet-körút 50.
Legelőnyösebben bevezethető orvosi, sebészeti és betegápolási eszközök. Gumimáruk, Suspensórium, Irrigator (csokorok) stb. legújabb találmányok. Polgár-féle sérvkötők, has- és köldök kötések. Valódi francia kőművelőeszközök (óvzerek) Részletes képek árjegyzék ingyen és bérmentve. Fentelre tessék ügyelni.

Utánzás ellen védve 1880. sz.

Párisi világtállítás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Dietetikus szar lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

50 év óta használatos a legtöbb állatalkban érvénytelenség és rossz emésztés eseteiben, toheneknél a tej javítására és a tej gyarapítására.

Valódi csak ezen védjeggyel. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Főraktár: **TÓRÓK JÓZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrássy-ut 28. szám.

MAGYARON ELŐ, LEGNAGYOB B ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLET.

Alapított 1847

Brausweller János

Szegeden Ca. és kir. kiadólagon szab. chronomet. és művés. állatállás remontőr. ingabrátkész. stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ékszerek, óv-eszközök, nászajándékok

részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

művész

Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

Fényképezőgépek és Látcsövek részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

optikai áruházában

Budapest, VII. Rákóczi-ut 26. szám.

Arjegyzék ingyen!

HETI MŰSOR.

Szeptember	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Föv. nyári színház
11 Péntek	Figaro házassága	—	Kutya van a kertben	A vig özvegy	Tűz a gyárban	Régi jó idők	A komédiások
12 Szombat	Kényeskedők és Alfonz ur	—	Tatárjárás	Dollárkirálynő	Sasfők	—	Faust
13 Vasárnap d. u. este	Vasgyáros A cigány	—	Naftalin Kutya van a kertbe	János vitéz Varázskeringő	A császár katonái Tűz a gyárban	—	Fuzsitus kisassz A vörös sapka

Polgár Sándor

kir. szabad nyelvtan- és költészet-... BUDAPEST Erzsébet-körút 50.

hatáppor.

BRÁZLETE.

Hápitatott 1847. nos... szilvaiz készáru...

ssal RE

ítetnek.

zö-

ek

re

öv. nyírisszinhaj

A komédiások

Faust

uzsitus kisassz

vörös sapka

Table with columns: Buza, Kilo, 100 kilogramm ára, K.-tól, K.-ig. Rows include: tiszavidéki, pestvidéki, hánsági, bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonaneműek, Kilo, 100 kilogramm ára, K.-tól, K.-ig. Rows include: Ross, Árpa, Zab, Tengeri magyar, Repoze.

Table with columns: Burgonya, Fehér, Rózsás, Sárga, Koronától-koronáig. Rows include: Dunántúli, Felsőmagyarországi, Nyuszi, Erdélyi, Bánági, Pesti.

Table with columns: Különféle termények, Faj, Penz, Aru, Koronankint. Rows include: diaszószir, ezalonna, szilva készáru, horomag.

Allamadosság közkölcsonok

Table with columns: Penz, Aru. Rows include: Magyar aranyjárdék, korona-járdék, All.köl. Vaskapu célj. ar. 6.3%, 1870. nyeremény kölc. 100 frt.

Záloglevek. Elsőbbségek.

Table with columns: Penz, Aru. Rows include: Belvár. tkpt. r.-t., Egyesült. lóv. takpt., Kisbirt. orsz. földh. 34 év 5%, 50% ávró kor. ért. 4 1/2%.

Gőzmalmak.

Table with columns: Penz, Aru. Rows include: Concordia, Első budapesti, Erzsébet, Pest-i hengermalom, Pest-i moinarok és súlók, Pest-i Viktoria.

Bankok részvényei.

Table with columns: Penz, Aru. Rows include: Angol-osztrák bank, Budapesti bankgyűlés, Első magyar iparbank, Fiumei hitelbank, Pesti gőz- és pénztár-egylet.

Takarékpénztárak.

Table with columns: Penz, Aru. Rows include: Budapesti takarékpénztár, Budapest-Erzsébet-városi tak., Budapesti-Lipótvárosi bankrt., Pesti tak. soroz. zálogk. r.-t.

Biztosító társaságok.

Table with columns: Penz, Aru. Rows include: Első magyar ált. biztosító, Fonciere pesti bizt. int., Magy. jég- és vízontb., Nemzeti baleset biztosító, Pannónia vízontb. intőzet.

Sorsjegyek.

Table with columns: Penz, Aru. Rows include: Zasilka sorsjegy, osztrák felülb., Bécsv. nyer. kölc. 1874. év, Budavári sorsjegy, Erzsébet szanatórium sorsj., József sorsjegy, osztr. felülb., Magyar vöröskereszt sorsj., osztr. felülb., Osztrák vöröskereszt sorsj., Osztrák hitelint. sorsjegy, Pálffy-sorsjegy.

Pénznemek és váltók.

Table with columns: Penz, Aru. Rows include: Arany, magyar v. osztr. vert, kor., 50 frankos, 20 markas, Török aranylira, Nemet b. bankjegy (100mk.), Francia b. (100 frank), Olasz bankj. (100 lira), Papirrubel darabonkint, Roman bankjegy (100 lei), Szerb bankj. (100 ezüst dinar), Váltók London (100 font st.), nemet bankp. 100 m., olasz bankp. 100 lira.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. — Irtá: FRED. VILLER.

2

— Kedves Károlyom, válaszoltam, én nagyon szeretném hallani a történetedet. Azt mindenki kitalálhatja, hogy valami történt veled azelőtt, mely árnyékot vetett az életedre, azt azonban beláthatod, hogy ilyesmit nem kérdezek a jóbaráttól, nem lehet írtatni; meg kell várni, míg önmaguktól szólnak.

— Igazad van. Már régen el kellett volna ezt neked mondani, annál is inkább, mert az én személyemre vonatkozólag nincs mit titkolnom. Igazán ostoba dolog egy férftól még elhagyatottabbá tenni magát, mint a milyen a valóságban és ebben az esetben attól tartok, kétszeres ostobaság volt, hogy nem kértem még egy jó barát segítségét. A pillantásom homályos lett, mert az ügyet mindig abból a szempontból néztem, ami az én személyemet is érintette. Nem helyes az sem, hogy a dolgot teljesen személyesnek minősítem, mert nem én vagyok benne a főszereplő. Mindenesetre azonban azt a személyt érinti, aki éppen olyan drága volt nekem, mint saját énem.

— Beszélj Monk, beszélj! Ha egy becsület embert egy okos asszonnyal segítségére lehet, akkor fordulj bátran hozzám és Klárához.

Kezemet nyújtottam neki. Monk megfogta és hatalmasan megrázta. Kétsége és nyugtalansága eltűnt.

Mikor tehát ezt az elbeszélést leírom, szeretném, ha ezt az ő találó kifejezéseivel és rendkívül világos beszédével tehetném meg.

MÁSODIK FEJEZET.

Az öreg Frick.

Mikor tizenöt év előtt elváltunk és te Zürichbe mentél, hogy mérnökké képezd ki magad,

— kezdte Monk, — én komolyan láttam hozzá a jogtudományokhoz. Abban a boldog helyzetben voltam, hogy négy év alatt kintünetéssel tettem le az államtudományi vizsgát. Tanáram és barátaim azt tanácsolták, hogy a tudományos pályára lépjek. Az egyetemen éppen szabaddá lett egy ösztöndíj, ezzel s azzal a kis vagyonnal, melyet atyámtól örököltem, gondtalanul léphettem volna a svéd egyetem valamelyik tanszéke elnyerésének útjára; legalább így mondták nekem. De ez nem volt kedvemre való.

Az iskolapadot elhagyni s rögtön egy poros katedrára lépni, nem hatott rám valami nagy vonzerővel. Először is odafönt, magasán éjszaka egy kisebb állami hivatalt foglaltam el, ahol kevés volt a dolog, de annál több az erdőben a vad és vízben a hal. Következő évben pedig mint szakállas, piros-pozsgás Nimród tértem vissza Krisztiániába.

Ekkor a városi rendőrségnél, mint legfiatalabb fogalmazó kaptam állást és két évet azzal töltöttem, hogy utcai botrányért fiatal embereket s mindenféle izgága népséget a szigorú erkölcsökre megtanítottam.

Elképzelheted, hogy az ilyen foglalkozás csöppet sem volt alkalmas arra, hogy egy férfit hosszabb időre lekölessön. Ezt tudomására s adtam szeretetreméltó kapitányomnak s ugyanakkor elbocsátási kérvényemet is az íróasztalára tettem.

Várjon csak, kedves Monk, — mondta a kapitány barátságos mosollyal. — Nem várhatna még egy kis ideig ezzel a kérvénnyel? Be kell vallanom, hogy nem igen láttam valami nagy hajlamot mostani foglalkozásomhoz. Ellenben hosszú évi gyakorlatom nagyon megcsalna, ha nem venném biztosra, hogy a detektív-osztályban van az ön helye. Mindnyájan tudjuk, hogy a nagy postatolvajlásban elért eredményt csak önnek köszönhetjük, ha hivatalosan nem is volt semmi dolga vele. Az a mód, ahogy ön például világhosszot derített a Gijlsta-gyilkosságra, szintén emlékezetemben él. Már néhány hónap óta terveztem, hogy a detektív-osztály-

ban följajánljak önnek egy állást. Ha visszavonja a kérvényét, ezt az ügyet máris befejeztnek tekinthetjük.

Öröme fogadtam el az ajánlatot, de csak azzal a feltétellel, hogy egy évi szabadságot kapok. Egy évet, melyet külföldön s legnagyobb részét uton töltöttem el, hogy a nagyvilági életet s az idegen nyelveket tanulmányozzam. Hogy ez az idő milyen hasznos volt reám, azt nem is igen kell magyaráznom.

Hogy a titkos-rendőrségnél a magam helyén álltam, ha figyelembe veszem azt a rengeteg sok s felesleges dicséretet, melyet rám pazaroltak, vagy azt a figyelmes hízélgést, melylyel a nagy nyilvánosság, közönség és sajtó egyre dédelgetett.

Nagy részét sikereimnek annak köszönhettem, hogy a természet testi épségben nagyon pazarul felruházott. Tizenkét-tizenhat órát egymásután szolgálatban anélkül eltölteni, hogy az ember aludjék — így abba a helyzetbe kerül, hogy egész csomó személyes megfigyelést teljesen s éppen nem kell másra bízni magát.

A legtöbb rendőrtisztviselő ott követi el a nagy hibát, hogy igen fontos esetekben nagyon is megbízik a mások vizsgálatában.

Ha figyelembe veszed, hogy hányféle szempontból lehet egy és ugyanazt a dolgot meglátni — bármi csekélység is legyen az — s milyen különbözők lehetnek róla a tudósítások, melyeket más-más műveltségi alapon álló egyének adnak le róla, akkor megértheted, hogy egy fölébbvaló nehezen találja el a helyes következtetést, ha csak maga is figyelembe nem veszi a legapróbb részleteket.

Tudod továbbá azt is, hogy gyakorlott vagyok minden sportban. Az izomzatom nagyszerűen kifejlesztett, ezért ritkán kell féltennem az életemet s alig zökkenek ki ebből a nagy biztonsági érzésemből.

(Folyt köv.)

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1908. szeptember 10-én
M. Kir. Operaház Fővárosi nyári színház

Zárva

Vigszínház

Az ördög.

Vígjáték 3 felv. írta Molnár F
Személyek:

- Az ördög: Hegedűs Jolán, János, Elza, Czinka, András, László
- Hegedűs: Varsányi, Fonyvesi, P. Gázi, Hagovalis, Győző, Szarémy

Királyszínház

Adollárkirálynő.

Operett 3 felvonásban. Írták Wilner A. M. és Grünbaum György; fordította Faragó Jenő. Zenéjét szerzte Fali Lás.

- Személyek: John Cander, Alice, leánya, Dick, az unokaöcs. Simai, Daisy Gray, urókahuga Ötvös G, Tom, Cander test. Császár, Dénes László, Schlick Hans báró, Labinska Olga, Miss Thomson.

A böregér.

Operette három felvonásban. Zenéjét szerzte: Strauss János. Kezdele fél 8 óraker.

Városligeti Nyári Színház

Berta panamája.

Énekes bohózat 3 felvonásban, írta Feld Mátyas. Zenéjét szerzte Barna I. Kezdele 1/2 8 óraker

Apollo - Projektográf

TELEFON 68-39. Nagy ária Mignonból éneklő kép, előadja Mme Tetrassini. - A Bosphorus holdvilágnál. - June Bug repülőgépe. (Első felszállás 1908. július 4-én Amerikában. - Báb-zínházigazgató álma. - Bátor nővér. - Esküvő lóháton. - A kis kötéláncosznő. - Krisztus és a bűnös - Fedák Sári baba-duettje, Verő „Die Brett'lg'rafin című operettből, éneklő mozgókép.

KEZDETE: 6 óraker

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ

Tennis-pálya-késsítő és felszerelő. Versenyjátékokok egyedüli raketjavítója. MACHER REZSŐ sportüzlete Budapest, IV., Koronaherceg utca 3. szám. (Az udvarban)

ISKOLAKÖNYVEK

az összes vidéki és budapesti iskolák, elemi, polgári fiú és leányiskolák, felsőbb leányiskolák, gimnáziumok, reál, kereskedelmi iskolák stb. számára kaphatók

SINGER ÉS WOLFNER könyvkereskedésben Budapest, VI. Andrásy-ut 10

Vértess-féle Sósorszesz Minden házban szükséges.

Vadászoknak és turistáknak

nékülözhetetlen, télen melegítő, nyáron hűsítő, törv. védett

Nimród

meleg és hideg italtartó lapos börtök filcczel béleelve, közönséges üveggel, mely ugyanazon szolgálatot teszi, mint a drága

THERMOS PALACZK

a forró ital reggel beöntve, télen a legkellemesebb italt szolgáltatja egész nap és nyáron a behűtött ital nem melegszik meg benne egész nap. Továbbá THERMOS PALACZK védőtokok bőrben, filcczel béleelve saját találmányom, legolcsóbban kapható:

ACS LÁSZLÓ szíjgyártó, Ullői-ut 19. szám

Déli vasut.

A folyó évi szeptember havában Veszprém környékén megtartandó nagy katonai hadgyakorlatok alkalmából a kereskedelemügyi magyar királyi miniszteriumnak folyó évi szeptember hó 7-én 77718/III. szám alatt kelt jóváhagyásával, a vasuti üzletszabályzat 63. §-ának, illetve a nemzetközi egyezmény 14. cikkének, valamint annak végrehajtására vonatkozó határozmányok 6. §-a alapján, az áruszállításnál következő forgalom-korlátozás fog életbe lépni:

- 1. Folyó évi szeptember hó 18., 19., 20. és 21-én gyorsárúk, élő és gyorsan romló teherárúk kivételével, teherárúk felvétele és kiadása Székesfehérvár és Szabadbattyán állomáson meg lesz szüntetve.
- 2. Folyó évi szeptember hó 17., 18., 19., 20. és 21-én a Budapest D. V. Zákányi vonalrészén, gyorsáru, élő és gyorsan romló teherárúk kivételével, az összes teheráru forgalom meg lesz szüntetve.
- 3. Az ezen vonal állomásain feladott és azokra rendelt, vagy ezen vonalon átmenetileg továbbítandó, illetve a teheráru forgalomnak az 1. és 2. pont alatt említett korlátozása folytán netán feltartóztatott polgári teherárúk részére (gyorsáru, élő állatok és gyorsan romló teherárúk kivételével) a szabályszerű szállítási határidőkhöz 5 napi szállítási póthatáridő állapított meg.

Budapest, 1908. szeptember hó 7-én.

Az üzletigazgatóság.

BEKETOW CIRKUSZ

Városligeti Telefon 107-44. Ma este háromnegyed 8 óraker **„HELGOLAND”** Nagy kiállításos vízi némajáték 150 négyzetméter víz a cirkuszban. Fényes kivilágítás, tüzijáték. 80 helygyből álló baletkar, The 3 Staig's ba'ázszárgaladás motoroképaron és az egész nagy műsor.

GLADIS-KÁVÉNÁZ

Rottenbiller-utca 10. (Óvoda-utca sarkán) Minden este Telefon 103-69. **TATAI BUS FERI** zongora hangverseny. - Fényes amerikai berendezés. - Külön értékesítési helyiségek. - Szólid árak. A szervezőt munkások szives pitfogását kérve, tisztelettel **SZATMÁRI, kávé.**

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SANDOR Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 óraker Ma! fél 10 óraker! Ujdonság!

A feleségem férjes

Bohózat írta Satyr. Rendező Rott Sándor. Végül 11 óraker **DER LUFTTURNER**

Bohózat egy amerikai szállodai életből írta Satyr Rendező Trebitsch Sándor Nappali pénztár d. a. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban cisdramai táncz attrakciók. - Kezdele fél 12 óraker -

Czimbalom kedvelők

Mielőlti bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világghitu szaxofonozó czimbalmok készítője. Czimbalmok már 25 ritól kezdve kaphatók, ugyanígy az összes hangszerek a legjobb minőségben. Számos kiállításon elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakértett munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körut 42. szám

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszéküldési hely Gara Géza és Tsa drogéria, Bpest, VIII. József-körut 72. Tessenek árjegyzéket kérni.

Kovács Gyula zongora-termel

Budapest, V. Ferenc-József-tér 5-6. Gresham-palota. Telefon 110-60. zongorák, pianók és harmónikumok legolcsóbb árban. Teljesen új hangszerek berbeadása. Részlet és javító-osztály. Zongora hangolítás eszközöltetik. Állandó képkiallítás eredeti képekben, és művészi reprodukciókban.

Tévedés

kikerülése végelt vásároljon óvszerkülönlegességét a GUMMI KIRÁLY-nál **HATSCHER N.** Csakis: Budapest, Károly-körut 6. ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

Ujdonság!!

NAGY LÁSZLÓ A GYERMEK ÉRDEKLŐDÉSÉNEK LÉLEKTANA. Ára 3 korona.

Kapható LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Piai) r.t.-nál, Budapest, VI., Andrásy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

MAGYAR ZENEISKOLA

(VII. kerület, Erzsébet-körut 27. szám, I. emelet.) Alapítók: **PARALL FERENCZ** ügyvéd. **HAYPÁLBENŐ** budai ev. ref. lelkész, székesfehérvári törvényhatósági bizottsági tagok.

Rendes tanárok: Armandóla Aranka, Faludy Károly, Fusz Ferencz, Janetschek István, Janetschek József, Kolben Manó, Marhebt Jakab, Ruzitsza György, Schnöller Lajos és Varga Viktor.

Beiratási díj az összes osztályokban 3 korona. TANDIJ:

Heti két gyakorlati és a vele kapcsolatos elméleti oktatásért...	a rendes osztályokban havi 7 korona	a kim. osztályokban havi 8 korona
Heti három gyakorlati és a vele kapcsolatos elméleti oktatásért...	10 korona	12 korona
Heti három gyakorlati és a vele kapcsolatos elméleti oktatásért az énekszakon	14 korona	

Beiratkozhatni naponként d. u. 3-5-ig. **SCHNÖLLER LAJOS** székesfehérvári tanár, igazgató.

ÉLŐESZKÖZÖK
EZÜSTBÖL ÉS ALPACCA EZÜSTBÖL.
DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN
BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ARJEGYZÉK 2000°RAVZSAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

